KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır
Heydər Əliyev

DÎPLOMAT

№ 11 (571) 18-24 mart, Adar, sal, il 2024
Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî

Qiymәti: 40 qәpik
Hêjaye:

CEJNA GELÊ ME YA NETEWÎ NEWROZ PÎROZBE!
XALQIMIZI NOVRUZ BAYRAMI MÜNASİBƏTİ İLƏ TƏBRİK EDİRİK!

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev Xankəndi şəhərində Novruz tonqalını alovlandırıb

Səh. 4-5

SERBAJARÊ AZERBAYCANÊ EYDA NEWROZÊ HAT DERBAS KIRIN

Səh. 2

Serok Barzanî cejna Newrozê û sersala Kurdî li gelê Kurdistanê û Kurdistaniyên li derve pîroz dike

Səh. 2

Nêçîrvan Barzanî: Heta Kurd û Kurdistan bê înkarkirin Iraq aram nabe

Səh. 16

Mesrûr Barzanî: Em dev ji mafên gelê Kurdistanê bernadin

Səh. 16

Leyla Zana: Em bi tekoşîna Mele Mistefa Barzanî bi hestên Kurdbûnê hesiyan

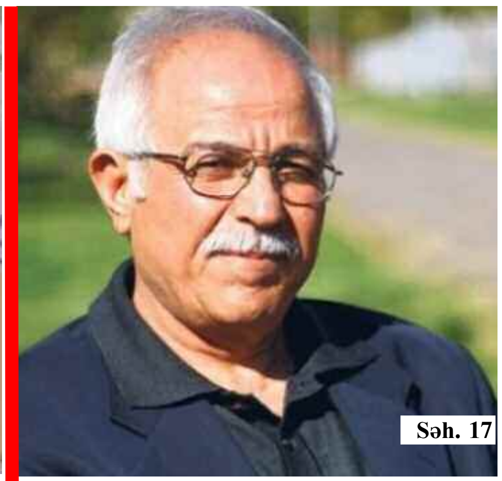
Səh. 17

Gelo ji bo kurdan mafên neteweyî û dewlet û federalî xwastin cudaxwazî ye?

Rayonlarda Novruz tədbirləri Səh. 3

Şandeke bilind a Yekîtiya Ciwanên Demokrat ên Kurdistanê li Çînê beşdarî di dewreyeke pêşveçûnê de dikin Səh. 11

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında Kürd Xalqının rolu Səh. 8

PWK, PSK, HAK-PARê Li Amedê Bi Meşa Bi Meşxeleyan Newroz Pîroz Kirin Səh. 16

UNESCO'dan 'Newroz' açıklaması: Herhangi bir millete özgü değildir Səh. 9

Ко дню рождения Мустафы Барзани Səh. 19

Səh.4

Cejana Newrozê Serê Salê nû ye

Səh. 4

NEWROZA ME

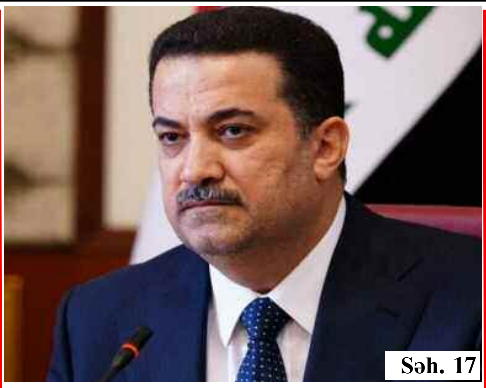
Səh. 17

Sûdanî ji bo ziyandîtiyên lehiya Dihokê biryara alîkariyê da

Səh. 5

Nəvroz mifologiya deyil yaşanmış bir tatixi hadisədir!

2 № 11 (571) DÎPLOMAT 18-24 mart, Adar, sal. il 2024

Prezident İlham Əliyev Xankəndi şəhərində Novruz tonqalını alovlandırıb

Martın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Xankəndi şəhərində Novruz tonqalını alovlandırıb.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan xalqını Novruz bayramı münasibətilə təbrik edib.

Prezident İlham Əliyevin təbriki

- Əziz bacılar və qardaşlar.

Sizi qarşıdan gələn Novruz bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm.

Dördüncü dəfədir ki, bayram tonqalını mən azad edilmiş Qarabağ torpağında qalayıram. 2021-ci ildə Şuşada, 2022-ci ildə Suqovuşanda, keçən il Talış kəndində, bu dəfə isə Xankəndi şəhərində bayram tonqalı qalanır. Bu, böyük xoşbəxtlikdir. Altı ay bundan əvvəl cəmi bir gündən az davam edən antiterror əməliyyatı nəticəsində biz öz suverenliyimizi tam bərpa etdik və bu gün Azərbaycan ərazisində ölkəmizin ərazi bütövlüyü tamamilə təmin edilmişdir.

Biz İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı və antiterror əməliyyatı nəticəsində böyük qəhrəmanlıq göstərmişik. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Şəhidlərimizin, igid əsgər və zabitlərimizin fədakarlığı, peşəkarlığı, qəhrəmanlığı nəticəsində bu gün biz bu torpaqlarda qururuq, yaradırıq, bu torpaqlara həyat qayıdır. Geniş quruculuq işləri aparılaraq biz artıq keçmiş köçkünləri öz dədə-baba torpaqlarına qaytara bilmişik və bu il bu proses davam edəcək.

Əfsuslar olsun ki, İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələri Ermənistana dərs olmadı. Keçən ilin Novruz bayramı təbriklərimdə mən bu barədə danışmışdım və təəssüf hissimi bildirmişdim ki, İkinci Qarabağ müharibəsindəki onların məğlubiyyəti onlara dərs olmadı. Əgər dərs olsaydı, antiterror əməliyyatının keçirilməsinə ehtiyac olmazdı. Ermənistan İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra keçən üç il ərzində düzgün nəticə çıxarmamışdır, öz qanunsuz silahlı birləşmələrini bizim torpağımızda əbədi saxlamaq istəyirdi, burada vaxtilə qanunsuz yaradılmış qondarma dırnaqarası Dağlıq Qarabağ respublikasını yaşatmaq istəyirdi. Bütün bunlar beynəlxalq hüquqa tamamilə ziddir və ən əsası Azərbaycan xalqının iradəsinə ziddir.

Azərbaycan İkinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində öz ərazilərinin böyük hissəsini döyüş meydanında azad edib. Halbuki işğal dövründə dəfələrlə bir çox paytaxtlardan bizə siqnallar göndərilirdi ki, bu münaqişənin hərbi həlli yoxdur. Biz sübut etdik ki, istənilən münaqişənin hərbi həlli var. Əgər işğalçı dövlət qanunsuz olaraq digər ölkənin ərazisini işğal altında saxlayır və o torpaqlardan öz xoşu ilə çıxmaq istəmirsə, yeganə yol hərbi yoldur. Biz beynəlxalq hüquq çərçivəsində öz ərazi bütövlüyümüzü, suverenliyimizi bərpa etmişik, BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsini özümüz döyüş meydanında bərpa etmişik.

Altı ay bundan əvvəl uğurla keçirilmiş antiterror əməliyyatı beynəlxalq hüququn təntənəsidir, Azərbaycan xalqının əyilməz ruhunun təntənəsidir. Biz bir daha göstərdik ki, öz yolumuzdan dönməyəcəyik, Ermənistanın arxasında istənilən qüvvələr dursalar belə, biz öz istədiyimizə nail olacağıq və nail olmuşuq.

Biz iyirmi il torpaqlarımızın azad olunmasına hazırlaşmışdıq. Bir çox istiqamətlər üzrə planlı şəkildə işlər gedirdi. Siyasi müstəvidə dünyada Azərbaycanın mövqeləri möhkəmləndi, dostlarımızın sayı böyük dərəcədə artmışdır. Beynəlxalq təşkilatlar bizim təşəbbüsümüzlə münaqişə ilə bağlı bizim mövqeyimizi dəstəkləyən və beynəlxalq hüquqa əsaslanan qərar və qətnamələr qəbul etmişlər və bu münaqişənin həlli üçün hüquqi və siyasi zəmin yaratmışdır. Biz iqtisadi inkişafa nail olduq, iqtisadi müstəqilliyə nail olduq və bu gün heç kimdən iqtisadi cəhətdən və təbii ki, siyasi cəhətdən asılı deyilik. Güclü iqtisadiyyat bizə imkan verdi ki, siyasi müstəvidə öz siyasətimizi müstəqil şəkildə aparaq. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında nadir ölkələrdəndir ki, onun siyasəti tamamilə müstəqildir, ancaq və ancaq Azərbaycan xalqının maraqlarına, iradəsinə əsaslanır. Təbii ki, əsas vəzifəmiz torpaqlarımızı işğalçılardan azad etmək idi. Bu məqsədlə hərbi gücümüzü artırmaq bizim əsas vəzifəmizdir. Ordumuzun, bütün Silahlı Qüvvələrimizin döyüş qabiliyyəti böyük dərəcədə artmışdır, maddi-texniki təchizat ən yüksək səviyyədə həll olunurdu və İkinci Qarabağ müharibəsi və antiterror əməliyyatı bunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Ən önəmlisi elə bir gənc nəsil yetişdirildi ki, bu gənc nəsil bizim xalqımız üçün əbədi qürur mənbəyi olacaq və bütün dünyaya Azərbaycan xalqının böyüklüyünü nümayiş etdirmişdir. Bizim gənclərimiz vətənpərvərlik ruhunda, milli ruhda yetişdirildi, üç il bundan əvvəl torpaqlarımızı azad etmək üçün ölümə getməyə hazır idilər və ölümə gedirdilər. Bir daha Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Biz bütün şəhidlərimizin, günahsız Xocalı qurbanlarının qanını döyüş meydanında aldıq və bununla fəxr edirik. İstənilən ölkə, istənilən xalq bununla fəxr edə bilər, o cümlədən biz. Biz ərazi bütövlüyümüzü, suverenliyimizi, beynəlxalq hüququmuzu, milli ləyaqətimizi bərpa etmişik və bu gün azad xalq kimi yaşayırıq, qururuq və bundan sonra bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq.

Uzun illər ərzində bu meydan və bu bina separatçıların yuvası idi. Ermənistan tərəfindən maliyyələşdirilən və silahlandırılan separatçılar faktiki olaraq Ermənistan ordusunun bir hissəsi idi. Məhz bu meydanda xalqımıza qarşı çirkin planlar hazırlanırdı. Məhz bu binada Xocalı soyqırımının törədilməsi üçün əmrlər verilmişdir. Bu gün isə biz bu meydanda dayanmışıq. Əziz xalqıma bildirmək istəyirəm ki, bu meydana mən "Zəfər meydanı" adı vermişəm, bundan sonra bura Zəfər meydanıdır.

Xankəndi qədim Azərbaycan torpağıdır, Pənahəli xan tərəfindən salınmışdır. Ancaq əfsuslar olsun ki, keçən əsrin 20-ci illərinin əvvəllərində tamamilə əsassız, heç bir hüquqi, siyasi və demoqrafik əsası olmadan burada muxtar vilayət yaradılmışdır və ondan sonra xalqımızın problemləri də başlamışdır. Nəticə etibarilə keçən əsrin 80-ci illərinin sonlarında Ermənistan bizə qarşı müharibə elan edərək, separatçı qüvvələri dəstəkləyərək, xalqımıza qarşı soyqırımı və digər qanlı cinayətlər törədərək, əfsuslar olsun ki, o vaxt öz çirkin arzularına çata bilmişdir. Hesab edirdilər ki, bu torpaqları işğal altında əbədi saxlaya biləcəklər. Bu məsələdə onlara dəstək verən xarici qüvvələr və bu gün dəstək verən xarici qüvvələr bu qanlı məsuliyyəti onlarla bölüşürlər. Bu gün biz azad edilmiş Qarabağda başımızı dik tutaraq yaşayırıq. Bu il Xankəndiyə və digər şəhərlərə, o cümlədən Xocalıya, Şuşaya, Cəbrayıla, Kəlbəcərə keçmiş köçkünlər qayıdacaqlar, bir neçə kəndə köçkünlər qayıdacaqlar və həyat qaynayacaq. Xankəndi sovet dövründə də Azərbaycan büdcəsi hesabına, Azərbaycan memarları və inşaatçıları tərəfindən inşa edilmişdir. Bax, arxadakı bina Vilayət Partiya Komitəsinin binası idi. Bu binanın müəllifi Azərbaycan memarı Həsən Məcidov idi. Onun yanındakı bina 1970-ci illərdə inşa edilmişdir, Vilayət İcraiyyə Komitəsinin binası idi. Bu binanın müəllifi Azərbaycan memarı Nəsrullah Kəngərli idi. Bu bina isə o vaxt mehmanxana kimi inşa edilmişdir. Ondan sonra ermənilər onun xarici görünüşünü dəyişdirmişdilər. İndi bu binanın əzəli siması ona qaytarılır və bu mehmanxananın müəllifi Azərbaycan memarı Ənvər Qasımzadə idi.

Bax, təkcə bu misallar onu göstərir ki, bu şəhəri və keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətində olan bütün şəhərləri, kəndləri salan, yaradan, memarlığının müəllifi olan, inşaat işlərində iştirak edən Azərbaycan xalqının nümayəndələri idi. Bu binalar bizim tarixi sərvətimizdir. Onlar qorunur, qorunacaq və gördüyünüz kimi, indi əsaslı təmir edilir. Durduğum yerdə isə separatçılar qondarma parlament binası inşa etmişdilər. Gördüyünüz kimi, artıq burada heç bir bina yoxdur. Bu, azmış kimi, onlar elə Şuşada ikinci parlament binasını inşa etməyə çalışırdılar, onun inşa işləri başlamışdır, amma çatdıra bilməmişlər və o bina söküldü. O binanın yerində indi beşulduzlu "Şuşa" oteli yerləşir. Keçmiş dırnaqarası parlament binası da söküldü və sökүntü işləri fevralın 26-da başlamışdır. Fevralın 26-da mən Xocalıda xocalılılarla birlikdə Xocalı memorial kompleksinin təməlini qoydum. Burada yerləşmiş, qanunsuz inşa edilmiş şeytan yuvası – dırnaqarası parlament binası və onun yanındakı terror təşkilatının binası fevralın 26-da sökülməyə başladı və yerlə-yeksan edildi. Separatçıların izi-tozu da qalmadı. Novruz tonqalı da son təmizləmə işlərini görür. Əziz həmvətənlər, buradan xalqa təbriklərimizi çatdırmaq böyük xoşbəxtlikdir. Biz hamımız İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra qürurla yaşayırıq. Biz hamımız fəxr edirik ki, biz özümüz ədaləti bərpa etdik, torpaqlarımızı işğalçılardan azad etdik, öz gücümüzü göstərdik və bundan sonra hər kəs bizimlə hesablaşmalıdır, əks təqdirdə, özü peşman olacaq. Mən bir daha əziz xalqımı qarşıdan gələn bayram münasibətilə ürəkdən təbrik etmək istəyirəm, Azərbaycan xalqına cansağlığı, yeni uğurlar arzulayıram. Qarabağ Azərbaycandır!

Serok Barzanî cejna Newrozê û sersala Kurdî li gelê Kurdistanê û Kurdistaniyên li derve pîroz dike

Serok Mesûd Barzanî bi boneya hatina cejna Newrozê û sersala nû ya kurdî, pîrozbahî li gelê Kurdistanê û Kurdistaniyên li derve dike.

Serok Mesûd Barzanî peyameke pîrozbahiyê li tora civakî "X" belav kir û tê de got: "Bi boneya cejna netewî ya Newrozê û sersala kurdî 2724an pîrozbahiyê li xelkê xweşewîst ê Kurdistanê û Kurdistaniyên derveyî welat dikim."

Serok Barzanî got jî: "Herwiha pîrozbahiyê li hemû gelên ku Newrozê pîroz dikin dikim. Hêviya xêr û xweşiyê ji her aliyekî re dixwazim. Newroza we pîroz be."

Nêçîrvan Barzanî: Heta Kurd û Kurdistan bê înkarkirin Îraq aram nabe

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî got, "Eger em yek helwest û yekgirtî bûna rewş nedigihişt îro."

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî ji bo Newrozê peyameke pîrozbahiyê belav kir.

Nêçîrvan Barzanî di peyama xwe de Newroza gelê Kurd û pêkhateyên Herêma Kurdistanê pîroz kir û wiha got:

Cejna Newrozê ku cejna neteweyî û sersala nû ya Kurdî ye li malbatên serbilind ên şehîdan, li her Kurdekî û li hemû pêkhateyên gelê Kurdistanê li her dera lê bin bi germî pîroz dikim.

Ez ji her kesî re saleke nû ya xweş, saxlem, aram û serkeftî dixwazim.

"Eger em yekhelwest û yekgirtî bûna rewş nedigihişt îro"

Îro dema ku em di rewşeke hestiyar de derbas dibin, ez bangî aliyên siyasî yên Kurdistanê dikim ku bi rihê berpirsiyariya niştimanî û li hevtêgihiştinê nakokiyên xwe çareser bikin da ku em bi hev re bikarin rûbirûyê gef û metirsî û aloziyan bibin, statuya siyasî, mafên mirovan û destkeftiyên xwe yên destûrî biparêzin. Em hemû di heman gemiyê de ne û eger em yekhelwest û yekgirtî bûna rewş nedigihişt îro.

"Bi înkarkirin û binpêkirina mafên Kurdan Îraq xweş û aram nabe"

Gelê Kurdistanê ti carî dest ji azadî û mafên xwe bernade.

Dîrokê îspat kiriye ku hindî înkarkirina Kurd û Kurdistanê bê kirin û mafên wan bêne binpêkirin, Îraq xweş û aram nabe.

Bila em hemû li Îraqê ji xeletiyên xwe yên ber fêr bibin. Cîbicîkirina destûr, federalî û rêkeftinên siyasî, destwerdana di şayesteyan de û hewldana ji bo biçûkirina Herêma Kurdistanê û binpêkirina mafên wan yên destûrî, ji bilî ziyanê ti sûdek nade Îraqê.

Di vê cejna pîroz da em tekezî li ser bawerî û siyaseta xwe ya neguherî dikin ku Herêma Kurdistanê wekî her car dê bibe faktora aştî û aramiyê li navçeyê.

Têkiliyên baş, dostanî û cîrantiya baş li ser esasê rêzgirtin û berjewendiyên hevpar daxwaza me ye. Bi vê minasibetê em pîrozbahiyê li wan gelan jî dikin yên ku Newrozê pîroz dikin.

Spasiya têgihiştin, ruhê berpirsyarî û berxwedana karmend û xelkê Kurdistanê dikim. Em ji nêz ve rewşa jiyana wan dizanin. Çareserkirina vê rewşê li hemû saziyên Herêma Kurdistanê karê me yê pêşîn e. Ez wan piştrast dikim ku ev zehmetî dê derbas bibin û bibin tiştek berê. Bi hêvî em ber bi jiyan û paşerojeke baştir ve dimeşin û Kurdistan her tim dê welatê bihevrejiyan, tolerans û pirdengiyê bimîne. Newroz û sersala nû li we pîroz be. Her sal bi xêr û xweşî be."

Xəzər rayonunda ümumrayon Novruz şənliyi keçirilib

Xəzər Rayon İcra Hakimiyyəti və "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə "Qala" Dövlət Tarix-Etnoqrafiya Qoruğunda Novruz şənliyi keçirilib.

Tədbirin açılışında Xəzər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elşən Salahov, "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin İdarə Heyətinin sədri Şahin Seyidzadə, Milli Məclisin deputatı Rauf Əliyev çıxış ediblər. Tədbirdə həmçinin, Xəzər rayonu rəsmiləri və aralarında məktəblilərin, şəhid ailələrinin, qazilərin də daxil olduğu rayon ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər. Tədbir iştirakçıları xalqımızın mədəni irsini özündə əks etdirən Novruzun çoxəsrlik ənənələri, mətbəxi və məişətinin nümayiş olunduğu pavilyonlarla tanış olduqdan sonra, Xəzər rayonu ərazisində fəaliyyət göstərən məktəbəqədər və orta ümumtəhsil müəssisələrinin özfəaliyyət dərnəklərinin, rəqs və mahnı qruplarının folklor nümunələrini, eləcə də idman məktəblərinin çıxışlarını izləyiblər. Şənlik iştirakçılarına açıq səma altında yerləşən "Qala" Arxeoloji-Etnoqrafik Muzey Kompleksində xalçaçılıq, duluzçuluq kimi qədim sənət nümunələri də təqdim olunub.

Azərbaycan Milli İdman Növləri Assosiasiyasının təqdimatında göstərilən milli güləş, zorxana, masresling, ənənəvi oxatma və alpaqut kimi etno idman növləri iştirakçıların böyük marağına səbəb olub.

Bundan başqa, Mədəniyyət və Sənətkarlıq üzrə Bakı Peşə Təhsili Mərkəzinin tələbələri qonaqlar üçün müxtəlif sənətkarlıq nümunələrini sərgiləyiblər. Novruz təntənəsi mədəniyyət və incəsənət ustalarının iştirakı ilə baş tutan bayram konsert proqramı ilə davam edib.

Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədovun Novruz bayramı münasibəti ilə tərtərlilərə təbriki

Əziz tərtərlilər, Sizi Novruz bayramı münasibəti ilə səmimi qəlbdən təbrik edirəm. Sizə uzun ömür, can sağlığı, xoşbəxtlik, süfrələrinizə bol ruzi, bərəkət arzulayıram.

Novruz bayramı əsrlərin sınağından çıxmış, ta bu günədək gəlib çatmış milli-mənəvi dəyərlərimizi, adət-ənənələrimizi özündə yaşadan Milli Bayramımızdır. Xalqımız min illərdir ki, Novruzun gəlişini bayram edir.

Artıq 4 ildir ki, 44 günlük Vətən müharibəsində düşmən üzərində qazanılan möhtəşəm Qələbə-Zəfər günü Odlar yurdu Azərbaycanımıza əbədi bir bahar gətirib. Bu baharı bizə gətirən şəhidlərimizə-işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda aparılan lokal xarakterli antiterror əməliyyatlarında canlarını qurban vermiş oğullarımıza Ulu Tanrıdan rəhmət diləyir, şəhid analarının qarşısında baş əyir, qazilərimizə can sağlığı arzulayırıq. Şəhidlərin, qazilərin, müharibə veteranlarının-Azərbaycanımızın döyüşən igid oğul və qızlarının sayəsində uzun illərdən sonra soydaşlarımız doğulub-böyüdükləri torpaqları ziyarət edə bildilər. Doğma Qarabağımıza-Şuşaya, Xankəndinə, Xocalıya, Ağdama, Cəbrayıla, Qubadlıya, Ağdərəyə və digər işğaldan azad olunmuş torpaqlara gedə bildilər. İşğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda qalanan bayram tonqalları neçə illik yurd

həsrətimizə, nisgilimizə son qoydu, qəlblərdəki doğma yurd həsrətinin buzlarını əritdi, bir daha düşmənə mənəvi zərbə vurdu, şəhidlərimizin ruhu şad oldu.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, cənab Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2021–ci ildə Şuşadan–Cıdır düzündən, 2022-ci ildə Tərtər rayonunun işğaldan azad edilmiş Suqovuşan qəsəbəsindən, 2023-cü ildə yenə də rayonumuzun Talış kəndindən, bu il isə Xankəndindən Azərbaycan xalqini təbrik edib, bayram tonqalını yandırdı.

Qoy bir daha çatılan tonqallarımız sönməsin!

Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən şəhid ailələrinə və qazilərə göstərilən diqqət və qayğı hər kəsə bir nümunədir.

Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında doğma Qarabağımız yenidən dirçəlir, bir gülüstana çevirilir. İşğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda, şəhər və rayonlarımızda nəhəng quruculuq işləri başlanıb. Ağıllı kəndlər salınır, şəhərlər bərpa edilir, uzun illər dogma ocaqlarından didərgin düşmüş məcburi köçkünlər geriyə dönürlər. İnanırıq ki, Novruz bayramı xalqımıza sevinc, bol ruzi, bərəkət gətirəcək. Bir daha Sizləri Novruz bayramı münasibəti ilə təbrik edir, Sizə ən xoş arzularımı çatdırır, şəhid anaları qarşısında baş əyirəm!

Novruz bayramınız mübarək!

Gəncədə Novruz Bayramı münasibətilə el şənliyi keçirilib

18 Mart 2024-cü il tarixində Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı, Gəncə-Daşkəsən Regional Mədəniyyət İdarəsinin, F.Əmirova Gəncə Dövlət Filarmoniyasının, Gəncə Dövlət Kukla Teatrının və Gəncə Dövlət Dram Teatrının dəstəyi ilə şəhərin Heydər Əliyev adına meydanında Novruz Bayramı münasibətilə ümumşəhər tədbiri baş tutub. Tədbirdə Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov, Türkiyənin Gəncədəki Baş konsulu Recep Öztop, YAP Gəncə şəhər təşkilatının sədri Bayram Aslanov, Gəncə Dövlət Universitetinin rektoru, professor Yusif Yusibov, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin rektoru Zəfər Qurbanov, Azərbaycan Texnologiya Universitetinin rektor əvəzi Yaşar Ömərov, xeyriyyəçi və ictimai xadim Hacı Nuran Hüseynov, idarə, müəssisə və təşkilat rəhbərləri, bələdiyyə sədrləri, ictimaiyyət nümayəndələri və şəhər sakinləri iştirak ediblər. Əvvəlcə tədbir iştirakçılarını elimizin qədim adəti ilə əllərində şərbət olan milli geyimli qızlar qarşılayıb, daha sonra müdrik el ağsaqqalı Dədə Qorqud və Bahar qızı qonaqları salamlayaraq, onlara xeyir-dua verib, xoş arzularını bildirblər. Tədbirin davamında Gəncə şəhər Uşaq İncəsənət Məktəbinin "Xəmsə" nağaraçalanlar ansamblının, Gəncə şəhər Zərif Qayıbov adına 5 nömrəli Uşaq Musiqi Məktəbinin aşıq sinfinin şagirdlərinin, Göygöl rayon Mədəniyyət Mərkəzinin dərnək üzvlərinin çıxışları izlənilib. Daha sonra Gəncə pəhləvanlarının, həmçinin idmançıların güləş, taekvando, bədii gimnastika və digər idman növləri üzrə nümunəvi çıxışları nümayiş olunub. Meydanda qurulan "Xəmsə çadırları"nda sərgilənən milli geyimlərimiz, "Gəncə səbəti", qədimi qab-qacaq, həmçinin kitab satış-sərgisi və "faceart" şəhər sakinlərinin marağına səbəb olub. Daha sonra "Gəncəsənət" – incəsənət, sənətkarlıq və yaradıcılıq sərgisinə, həmçinin Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri tələbələrinin, Gəncə şəhər Uşaq Rəssamlıq Məktəbinin şagirdlərinin, Gəncə şəhər Gənclər Evi SXM-nin dərnək üzvlərinin hazırladığı təsviri incəsənət əsərləri və əl işlərindən ibarət sərgiyə baxış keçirilib. Gəncə Dövlət Kukla Teatrının nəhəng kuklalarının, Novruzun əvəzolunmaz atributları olan Keçəl və Kosanın maraqlı çıxışları izlənilib. El şənliyi zamanı qonaqlar Gəncə Uşaq Evinin sakinləri ilə yumurta döyüşdürüblər. Daha sonra bayram tonqalının alovlandırılması üçün meydana atlılar daxil olublar. Novruz tonqalını 2023-cü ilin "Ən yaxşı çapar"ı adına layiq görülmüş Xəlil Allahverdiyev alovlandırıb. Novruz Bayramına həsr olunan ümumşəhər tədbiri Gəncə Dövlət Filarmoniyasının "Göygöl Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblı"nın təqdimatında konsrert proqramı ilə başa çatıb.

Laçınlı məcburi köçkünlərin müvəqqəti məskunlaşdığı Ağcabədi rayonunun Taxta körpü qəsəbəsində "Novruz" bayramı münasibəti ilə ümumrayon şənliyi keçirilmişdir

2024-cü il 15 mart tarixində Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə Taxta Körpü qəsəbəsində Laçın rayonunun Şamkənd kənd

uşaq musiqi məktəbinin qarşısında Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərlinin, rayonun hüquq mühafizə orqanları rəhbərlərinin, idarə, müəssisə kollektivləri və çoxsaylı qəsəbə sakinlərinin iştirakı ilə "Novruz" bayramı ilə əlaqədar ümumrayon bayram şənliyi keçirilmişdir.

Bayram şənliyi başlamazdan əvvəl rayon rəhbərliyi tərəfindən xalqımızın milli sənət əşyalarından ibarət sərgiyə baxış keçirilmişdir. Sərgidə xalqımızın qədim adət-ənənələri ilə bağlı milli kulinariyaya məxsus şirniyyat boxçaları, həmçinin "Novruz" bayramının simvollarından olan səmənilər, Laçın Rayon Tarix Diyarşünaslıq muzeyinin eksponatlarından - nehrə, cəhrə, daraq, səhəng, küpə, mis kasa, kuzə, xalça, kilim, fərmaş, xurcun və sair kimi əşyalar yer almışdır. Sevindirici haldır ki, bu ilki sərgidə işğaldan azad olunmuş Laçından gətirilən eksponatlarda nümayiş olunmuşdur. Eyni zamanda tədbirdə müxtəlif əmək məşğuliyyətlərini tamaşaçılara göstərən səhnəciklər təşkil edilməklə, milli geyimli qızlar tərəfindən şənlik iştirakçılarına və bayrama dəvət olunmuş qonaqlara bayram şirniyyatları paylanılmışdır.

Təntənəli bayram şənliyində iştirak edən Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli bahar bayramı münasibətilə rayon sakinlərini təbrik edərək, qeyd etmişdir ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin qətiyyəti ilə Müzəffər Ordumuz tərəfindən torpaqlarımızın azad edilməsi sayəsində dördüncü ildir ki, xalqımıza "Novruz" bayramının keçirilməsində xüsusi əhval-ruhiyə şən ovqat gətirmişdir. Rayon rəhbəri bu ilki "Novruz" byramının laçınlılar üçün ikiqat bayram oluğunu xüsusilə vurğulayaraq qeyd etmişdir ki, ötən ildən başlayaraq möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin xeyir-duası ilə Laçın şəhərinə və rayonun Zabux kəndinə qayıdan 650-dən çox ailə 32 ildən sonra bayram tonqalını ata-baba yurdlarında yandıracaq ki, bundan əziz və qürurverici hiss ola bilməz.

Rayon rəhbəri çıxışında xalqımızın milli adət-ənənələrinə möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən də yüksək diqqət və həssaslıqla yanaşıldığını, eyni zamanda Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın milli-mənəvi dəyərlərimizin inkişafına göstərdiyi misilsiz xidmətlərindən danışmışdır.

Tədbirdə cəngi sədaları altında Dədə Qorqud bayram tonqalına yanaşaraq tonqalı yandırmaq üçün məşəli rayon rəhbərinə təqdim etmiş, bayram tonqalı ətrafında davam edən tədbir rayonun mədəniyyət və incəsənət nümayəndələrinin təqdim etdikləri geniş bayram konserti ilə davam etdirilmiş, kosa və keçəlin tədbir iştirakçıları ilə şən viktorinaları təşkil olunmuşdur.

Tədbirdə səsləndirilən rəngarəng musiqi nömrələri, rəqqasələr qrupunun çıxışları, bir sıra milli adət-ənənələrin nümayiş olunması, tədbirə dəvət edilmiş "N" saylı hərbi hissənin əsgərlərinin qəsəbə sakinləri ilə birgə rəqsləri tədbir iştirakçılarında yüksək bayram əhval ruhiyyəsi, şən ovqat yaratmışdır.

4 № 11 (571) DÎPLOMAT 18-24 mart, Adar, sal. il 2024

ZƏRDÜŞT VƏ NOVRUZ HAQQINDA

124 min peyğəmbərin sırasında Zərdüştün yeri, sözsüz ki, siyahıda ən yuxarı sətirlərdədir. İndiyədək onun adı daha çox müqəddəs Avesta kitabıyla qoşa, sinxron çəkilib. Lakin, Zərdüştün irsi təkcə elə bu kitabla kifayətlənmir. Zərdüştün günümüzədək gəlib yetirmiş mirasına həm də onun hazırladığı çox dəqiq astroloji təqvim də daxildir. Aşağıda biz sizlərə bu təqvimin tarixi, mənşəyi, xüsusiyyətləri barədə danışmaq istəyirik.

* * *

Orta əsr ərəb məxəzləri Zərdüştün mənşəyi, doğum yeri barədə tərəddüd etmədən eyni fikri bölüşürlər-o, Azərbaycanda dünyaya göz açıb. Əl-Biruni də bu fikirdədir, əl-Bəlazuri, əl-Qəzvini, əl Həməvi də. Avestanın ən qədim parçası sayılan "Qat"larda deyilir ki, Zərdüşt Turan tayfaları ərazisində doğulub. Sonradan vətənini tərk edərək Viştasp adlı bir hökmdarın məmləkətinə sığınıb. Uzun zaman onun himayəsi altında fəaliyyət göstərib. Beləliklə ulu Zərdüşt məhz Azərbaycan peyğəmbəridir. Yəni, belə deyək-Azərbaycan da peyğəmbərlər ölkəsi sayıla bilər. Peyğəmbərlər isə, bildiyimiz kimi heç vaxt öz vətənlərində qəbul edilmirlər. Bu acı tale Zərdüştü də təqib edir. 30 yaşında Zərdüşt bir sıra silahdaşlarının əhatəsində (onların sırasında qadınlar da varmış) Eran-Vedjo adlı müqəddəs bir şəhərə yollanır. Həmin şəhər vaxtilə əfsanəvi Cəmşid tərəfindən xüsusi plan əsasında inşa edilibmiş. Soyuq qış şaxtalarından qorunmaq naminə ən nümunəvi insanlar, heyvanlar, bitki növləri və s.i və ilaxır məhz bu uzaq ünvanda qorunub saxlanırmış. İndiki dillə desək, görünür bura bir növ buğda, cins, toxumluq, damazlıq mərkəziymiş. Orda, görünür həm də öz dövrü üçün ən mükəmməl rəsədxana da yerləşirmiş.

Zərdüşt peyğəmbər məhz həmin rəsədxanadan istifadə edərək öz mükəmməl astroloji təqvimini hazırlayır. Uzun illər sürən araşdırmalardan sonra alimlər həmin bu rəsədxananı indiki Rusiyanın Çelyabinsk vilayətində, Arkaim şəhərciyində aşkarlayırlar. Şəhər çox qəribə plan əsasında tikilib. Əslində bu dairəvi günəş şəhəri, canlı rəsədxanadır. Günəşin səmadakı səyahəti, bu şəhərin quruluşunda dəqiq ölçülərlə təkrarlanır- millimetrinə qədər. Əslində, burda şəhərlə rəsədxana arasında elə bir fərq yoxdur.

Belə mükəmməl dairəvi sxemləri, naxışları, gəlin, insan əməyinin məhsulu bilməyək. Adətən, yaz, yay aylarında bu cür düzənlik ərazilərdə səhər vaxtları "kürəvi ildırım" adlanan möcüzəli təbiət fenomeni gəzir. Torpaq, yaxud taxıl, əkin zəmiləri üzərində mükəmməl naxışlar həkk edir. Nəinki Zərdüşt zamanları, elə indi də oxşar naxışlar, bir də görürsən, hansısa bir əkin sahəsi üzərində aşkarlanır. Başlayır camaat arasında minbir şaiyə yaratmağa. Həmin dairələrin ortasındakı buğda sümbülünün keyfiyyəti həmişə kənardakılardan üstün olur. Alimlər bunu təbii seleksiya

nümunəsi bilirlər.

Belə naxışların biri üzərində əfsanəvi Cəmşid, bayaq adını çəkdiyimiz günəş şəhərini- Arkaimi inşa edir. Şəhər, göydəki günəşin hərəkət trayektoriyasını özündə tam əks etdiyindən əsl rəsədxana imiş.

Belə dairəvi günəş şəhərləri o vaxtkı Orta Asiya, Güney Ural ərazisində bir deyil, iki deyildi. Qədim türklər bu cür dairəvi şəhərlərə "qazan" deyərlərmiş. Məncə, indiki Tatarıstanın paytaxtı Qazan şəhərinin adı da məhz həmin sirlə əlaqədardır. Dövrünün bir çox alimləri, o cümlədən ulu Zərdüşt məhz bu cür oxşar ünvanlarda göy cisimlərini müşahidə edirdilər. Bütün bunların son nəticəsi kimi axır ortaya Zərdüşt təqvimi çıxır.

* * *

Zərdüştülüklə bağlı olan nə varsa indi xalqımızın alt şüuruna hopub. Yəni, bəli, biz indi, bu gün nə Avestaya bələdik, nə də ki, qədim zərdüştülük ayinlərinə. Ancaq Zərdüşt təqvimindən indi də istifadə edirik. Xüsusən, Novruz bayramının dəqiq vaxtını təyin edərkən, biz bəli, məhz bu təqvimdən yararlanırıq.

Heyif ki, biz bu mükəmməl təqvimi deyəsən azca unutmuşuq. Halbuki öncəgörmələr baxımından həmin təqvimin tayı-bərabəri yoxdur. Müasir Rusiyanın bir nömrəli münəccimi sayılan aysor mənşəli Pavel Qloba, gələcək barədə öz proqnozlarını məhz bu təqvimə əsaslanaraq irəli sürür. İndi, Rusiyada elə bir samballı mətbuat orqanı yoxdur ki, orda Pavel Qlobanın astroloji proqnozları verilməsin.

Bu təqvim, 32 ili əhatə edən xüsusi qərinələrə bölünür. Hər il, bir heyvanın xassələrini özündə cəmləyir. Məsəlçün, martın 21-dən etibarən Porsuq ili başlayır. Porsuq isə neynir?-dərinliklərdə yuvasını qzıb ora alinə nə keçdisə yığır. Bu isə Porsuq ilini bank, maliyyə, xəzinə məfhumlarıyla, işarələriylə müşaiət edir. Yəni belə vaxtda bank böhranları, maliyyə silkələnmələri ola bilər. Porsuq rəmzi eyni halda keçmiş xatirələr, nostalji hissləriylə əlaqədardır. Yəni bu ildə biz nostalji hisslərini çox yaşamağa məhkumuq. Xəstələrə belə vaxtda dərman deyil, müalicəvi ot kökləri yemək məsləhət görünür. Porsuq ilində emosiyaları gizlətmək məsləhət deyil. Onları mütləq açıq-aşkar nümayiş etdirmək vacibdi.

1920, 1952, 1984, 2016, 2048 illər Zərdüşt təqvimində Porsuq illəri sayılır. Beləliklə, biz bu il 1920-ci il hadisələrini yenidən yaşaya bilərik. Yəni 1920-ci il 28 aprel hadisələrinin təkrarı, bir başqa şəkildə bu il bizləri təqib edəcək. Zərdüşt təqvimində hər bir rəmzin tam əksi də mövcuddur. Yəni, sən əgər Porsuq ilində bu rəmzin qanunlarıyla yaşamasan, özündən küs. Bil ki, belə halda əks rəmzin- Köstəbək rəmzinin dəyərlərini təkrarlamağa məhkumsan. Bu ilin bizə nə verəcəyini bilmək istəyirsinizsə, məşhur Britanya yazarı Ceyms Oruelin "1984" romanını diqqətlə oxuyun. Axı 1984-cü il də, eynən bu il kimi, Porsuq ili olub.

Həmid Herisçı

Cejna Newrozê Serê Salê nû ye

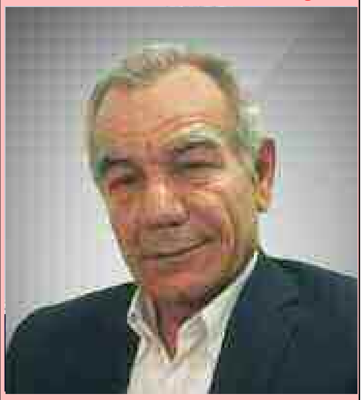

Konê Reş

Cejnê Cejnê Cejnê
Xanê rok hat bejnê

Cejna newrozê ye
Serê salê nû ye

Va dar dipişkivin
Çiya dixemilin

Bi zer û kesk û sor
Bi riçinê wek por

Çûk çivîk dixwîn in
Hêlîna datîn in

Dil lêdide bijen
Xwerist dibe bi ken

Mirov dibe rûgeş
Jiyan şêrîn û xweş

Cejnê Cejnê Cejnê
Xello rok hat bejnê

Cejna Newrozê ye
Destpêka salê ye

Cejna ji sed salan
Roja bav û kalan

Heydê keko rabe
Bi vê rojê şabe

Em dadin agire
Ser zinar û gire

Agirê vê rojê
Nîşana Newrozê

Derenge zû rabe
Tev dostên xwe şabe.

Strana Newrozê

Bîst û yekê adarê
Destpêkirina buharê
Şaxên daran bişkivîn
Ji kulîlkên sor û şîn
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê
Rojên kevin hilatin
Rojên nû taze hatin
Rengê zemîn guherî
Şa bû, şivan û kerî
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê
Xwîna mirov dijene
Pêre dil jî dikene
Keç û kurên me kurdan
Bi şahî dikin dîlan
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê
Dibe dema evînê
Dil li ser dil datînê
Çûk û çivîk dixwînin
Hêlînên xwe datînin
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê.

Zindîye Newroz

BÊWAR BARÎ TEYFÛRÎ

Zindîne meydan bona niştiman,
Rabûn serhildan torinê Medan.
Ji bo azayê gel ê Kurdistan,
Dimeşe temam bûye şoreşvan.
Bo bijî Newroz agir li xwe dan,
Geç û lawên me bûne pêkrewan.

***

Bi berxwedana zindîye Newroz,
Bi şeîda gel wê dike pîroz.
Newroz jîna nû ji mera xelat,
Ji Kewa dema ev roja felat.
Agrê Newrozê hingavt Rojhelat,
Bû cejn û vejîn hebûna welat.
Remza azayê ev roja evra,
Mizgînê didin bi agir hevra.
Suruşt jî şa dibe
Ku tê ev dem ,kat,
Girasê jînê Xudike heyat..

***

Gelê ku bindeste
Dijî bê sînor,
Jîyan jêra dibe
Çawa dojeh,gor.
Bedela azayê
Hertim xwîna sor,
Ew nay pêşkêş kirin
Dest tînin bi zor.

Gohar Mamo

NEWROZA ME

Newroz bo kurda pîroze,
Deşt û zozan dixemilîne,
Tîrêjê rojê ser Welat tîne,
Serpêhatya Kawa bîrtîne.

Newroz roja eşq û dîlane,
Bazê eşq ser me direşîne,
Netewa me hemî lev tîne,
Qiralê Dihak jî me bîrtîne.

Îro cejna pîroz Newroze,
Dengê def û zurnê tê me,
Dengê govenda û tîlîlîya,
Gime- gima nigên kurda.

Newroz çiqas jî şîrîn be,
Roja tirs, xofa neyarane.
Ew baş dizane em kê ne-
Kurd heyfa xwe dertîne.

Agir û şer em naxwezin!

Agir û şer em naxwezin!
Bes tev xîreta me bilîzin!
Zû-dereng emê serkevin,
Heyfa Welatê xwe rakin.

Ax li min, axx li min welat
Ev erdhej karasetek zore,
Tevizek da, me dilerizîne.
Axx, ev çi qewumî welat?

Her der xanî wêran bûne,
Bin axa sar, milet bê star,
Bin kavila denga tê te me-
Hewaar, werin me hewar.

Mirîyên me bê kefen man.
Ev qambaxa zivistana sar
Hezaran kuşt bin axa sar.
Miletê me dîsa ma bêstar.

Tehmê kurdên me her der,
Qahrîniya dayîkan hewaar
Dax dike dilê me bi şewat.
Axx welatê min, axx welat.

Dengê birîndaran her der,
Nale-nala wan dihate me.
Çi zulmeke giran qewumî,
Ya rabî, felek xêrê nevîne.

Me çi kiriye bo xayîn felek?
Qet dûr naçe ji welatê me,
Carê bi rengek tê dora me,
Qey dadgeha xwedê tune.

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 5

Nəvroz mifologiya deyil yaşanmış bir tatixi hadisədir!

Dəmirçi Kavənin zalım Dehhaka qarşı mübarizəyə qalxaraq xalqa verdiyi zülmünə son verdiyini bildirirlər. Kavə və üsyançılar, Dehhakın sarayını yandıraraq, Nəv-roz-yeni-gün xəbərini verir. O gündən bu yana 21 mart Kürdüstan və İran sərhədlərində yaşayanlar üçün milli azadlıq günü olaraq qəbul edilir.

M. Ö. 612-ci ildə Dəmirçi Kavənin dövrün zalım kralı Dehhaka qarşı inqilab edərək və sarayını yerlə bir edərək, zülmünə son verdiyini bildirilir. Izahatlara görə, Kavə və digər üsyançılar, Dehhakın sarayını yandıraraq, Nəvrozun -yeni günündə xəbərini verir. O gündən bu yana 21 Mart Kürdüstan və günümüz İran sərhədlər içində yaşayan qövmlər tərəfindən milli gün olaraq qəbul edilir.

Bu məşhur izahatların günümüzə qədər gəlməsinə səbəb olan və Nəvrozun Kürdlər üçün əhəmiyyətinə diqqət çəkən Kürd tarixçilərdən Mir Şerefxan, Dehhakın 21- martda dəmirçi ustası Kavə tərəfindən taxtdan endirildiyini və Kürdlərin Kavənin nəvələri olduğunu qeyd edir. Baş Xəbərin Nəvrozla bağlı suallarını cavablayan Kürdoloq Prof. Dr. Qədri Yıldırım isə, "Kavə hadisəni bir mifologiya, əfsanə və ya yaşanmamış bir hadisə deyil gerçəkdir" ifadələrini istifadə edir. Kürdüstanın içində olduğu vəziyyətə də diqqət çəkən Yıldırım, Kürdlərə zülm edən diktator və kralların varlığının davam etdiyini müdafiə edir.

-Kürd Milli azadləq günü olan 21-mart Nəvroz mifologiya mı, gerçək mi?

Nəvrozun tarixi mənbələrdəki yeri nədir?

Nəvroz, sözünün mənası olaraq "Yeni Gün" deməkdir. "Neo, new" kimi sözlər yeni mənasını verir; "roj, ruz" kimi fərqli təyin etmələr də "gün" mənasını verir. Bu səbəbdən "yeni gündür." Yeni gün deyildiyi zaman ağla nə gəlir, daha əvvəl necə bir vəziyyət var idi ki, bu vəziyyətin üstünə yeni bir gün və bu yeni bir bayram atmosferinə qovuşdu? Təbii hər kəsin ağılına Kavə məsələsi və onun Dehhak ilə etdiyi mübarizə gəlir. İşin maraqlı tərəfi, Kürd yazar və araşdırmaçıları yazdıqları əsərlərində, işlərində, araşdırmalarında, Kavənin Dehhakı öldürməsi hadisəsinə, Kavənin dəmirçilik onluğunu bir bayraq halına gətirməsinə bir növ 'əfsanə / mifologiya' gözüylə baxır. İslam tarixi qaynaqlarına baxıldığı zaman Kavə-Dehhak mübarizəsinin yaşanmış bir hadisə olduğu görülür. Yəni mən, ən azından 6-7 illik mədrəsə təhsilimi əsaslanaraq deyirəm: Başda Təbəri və Yakubinin işləri başda olmaq üzrə bir çox İslam tarixi qaynağında Kavə hadisəsini və Dehhakla olan mübarizəsi yaşanmış bir hadisə olaraq keçir.

İslam tarixi qaynaqlarında keçdiyinə görə Kavənin yaşadığı dövrdə Suriya torpaqlarında Dehhak adıyla zalım bir hökmdar varmış. Bunun iki çiyini üzərində ilanı xatırladan, bir növ xərçəngli iki baş çıxmış və özünə edilən tövsiyə əgər hər gün iki gəncin beyni xərçəngli yerə sürülürse irin iyiləşeceği deyilər. Bu da onu edir. Ta ki sıra Kavənin, bəzi rəvayətlərə görə 16, bəzi rəvayətlərə görə 17, bəzilərinə görə də 18. oğluna gəldiyində o zaman Kavə deyir edi Bəs e!' Deyər. 16-17 uşağı bu yolda qurban verildikdən sonra, Dehhaka qarşı bir inqilabi mübarizə verir, Dehhakı öldürür, öldürdükdən sonra taxta Feridun deyə bir padşahın gəlməsinə təşəbbüskar olur. Dehhakı öldürmədən əvvəl tərəfdarlarına "Dehhakı öldürürsəm, atəş yandıracağam, sonra dəmirçi önlüğümü bir dirəyin ucuna taxaraq qaldıracağam. Bu, Dehhakı öldürdüyümə dair bir göstərici simvol olacaq "deyir."

-Kavə Sancağından bəhs edirsiniz. Kavənin önlüyü necə bayraq oldu? O bayrağa kimlər sahib çıxdı?

Əsl burada bu nöqtəyə gəlmək çox əhəmiyyətlidir. Həm Taberi, həm Yaqub həm də digər İslam mənbələrində belə keçir: Kavənin bu önlüğünə bir aslan dərisi keçirilir, üstünə də mücevherat keçirilir və bir bayraq halına gətirilir. Aşağı yuxarı bu hadisə 6 min 600 il əvvəl yaşanır. Onun bayraq halına gətirilən önlüyü Kürdlərin və Farsların birlikdə meydana gətirdikləri ordularda bir bayraq vəzifəlisi tərəfindən Kavənin sancaklaştırılmış önlüyü ordunun önündə bayraq kimi qaldırılır. Yenə tarix qaynaqlarında söylənildiyinə görə bu sancakla olaraq hər döyüş müvəffəqiyyətlə nəticələnmiş, bir növ Kavənin bu bayrağı müqəddəslik qazanmış. E.ə. 4600-ci ildən bu hadisə yaşanır.

Prof. Qədri Yıldırım

Hz. Ömər dövrünə qədər bu iş belə gedir. Hz. Ömər dövründə kürdlərlə farsların orduları ilə İslam ordusu arasında meydana gələn bir döyüşdə Sasani Ordusu məğlub, Sasani dövlət arxivinə girilir. Müsəlman komandirlər tərəfindən Kavənin bayrağını tapırlar. Bayrağın üzərindəki daşı qənimət olaraq dağıdırlar, bir şəkildə bu bayraq da yox edilir. Bu bayraq, günümüzə çatmış deyil. Hz. Ömər zamanında Sasani dövlət arxivində konkret olaraq tapılmışdır.

Kavə hadisəni bir mifologiya, əfsanə və ya yaşanmamış bir hadisə deyil. Sancak Kavənin zəfərindən sonra qazanmış olduğu son şəklidir. Aslan dərisi keçirilən bu bayrağın eni 8 qulac, yəni 5 metr; uzunluğu 12 qulac, 7 metrə bərabərdir. Bel Amed deyə bir tarixçi var, onun təsbitinə görə üzərində ləl-cəvahiratlar vardı, dördbucaqlı şəkli bir şəkli vardır, bir də qızıl suyuna batırılıb möhkəm bağlanan üz ip var bu bayraq üzərində. Fürdosinin Şahnamədəki təsvirinə görə bu bayraq, bu bəhs etdiyim şəkildə Sasanilərin dövlət arxivində tapılmışdər.

Özlüyündə öz dövründə yaşanmış bir hadisədir. Bu belə olunca artıq yeni gün mənasını verən Nəvroz, Martın 21-i bərabər gəldiyi üçün hər il 21-mart həm Kürdlər, həm də Farslar tərəfindən bir milli bayram olaraq ələ alınır, qeyd olunur. Əvvəlcə Kürdlərin və Farsların qeyd etdikləri bu bayram bilavasitə Türklər, Ərəblər və başqa qövmlər də buna bir növ sahib çıxdı.

-Türklər, Ərəblər və başqa millətlər necə sahiblənməyə başladı?

Hər kəs öz tarixinə görə Nəvrozu bir şəkildə özləriylə əlaqələndirməyə çalışdı. Kürdlər və Farslar baxımından Nəvrozun daşıdığı mənanın ağırlığı bu bəhs etdiyim yaşanmış hadisədə yatır. Yəni Dehhaka qarşı Kavənin verdiyi mübarizə və dəmirçi olan Kavənin bayraq halına gətirilmiş bir zəfər önlüyü söz mövzusudur. Bunun yanında baharın özünü göstərməsi, bir mövsüm dəyişikliyi, qışa qarşı baharın vermiş olduğu müqavimət və mübarizə; havanın gözəl olması, yavaş-yavaş təbiətin yaşıllıqlara bürünməsi kimi vəziyyətlər də işin mövsümi tərəfini təşkil edir.

Nəvroz Kürdlər və Farslar tərəfindən milli bayram olaraq qəbul edildikdən sonra İslam sonrası xüsusilə Abbasi zamanında İrani milli birliklər həm Kürdlər həm də Farslar Abbasinin ictimai quruluşu içərisində əhəmiyyətli bir yer tuturdu. Nəvroz bayramı Abbasilər zamanında rəsmi bayram olaraq qəbul edildi. Necə ki, bir qurban və ramazan bayramı dövlətin rəsmi tətilləri qəbul edilir, yenə necə hər ölkənin özünə görə milli bayramları varsa və bu bayram rəsmi tətil günləri olaraq qəbul edilirsə, Abbasilər zamanında da Nəvroz bayramı rəsmi bayram olaraq qəbul edilirdi. Qeyd etmələr, Abbasilərin hakim olduqları şəhərlərdə, kəndlərdə və çöl sahələrdə bir çox valinin, komandirin və mərkəzinin xəlifənin iştirakı ilə bu Nəvroz bayramı keçirilirdi.

-Nəvroz Kürdlərin və Farsların İslamiyyəti qəbul etməsindən necə bir müddətdən keçdi?

Kürdlər və Farslar, İslamdan əvvəl Zərdüştlük dininə mənsub idi. Zərdüştlükdə də Nəvrozun əhəmiyyətli bir yeri vardır. Hz. Ömər Kürdlər və Farslar ibarət ordunu məğlub etdikdən sonra bir sülh müqavilesi etdilər. Bu müqavilənin 8 maddəsi vardır, bu maddələrdən biri də Nəvroz və digər bayramlarla əlaqədar bir maddədir. Hz. Ömərlə Kürdlər və Farslardan ibarət ordunun imzaladığı müqaviləyə görə "Kürdlər və Farslar öz Newroz da daxil olmaq üzrə milli bayramlarını sərbəst bir şəkildə keçirə biləcəklər" deyildi. Bu maddə həm o dövrdə, həm Əməvilər, həm də Abbasilər dövründə qorundu. Abbasilər dövründə dövlət adamları, qubernatorlar, vəzirlər və komandirlər də Nəvrozu qeyd etmələrində iştirak edirdi. Hz. Ömərdən sonra Hz. Əli zamanına baxdığımızda maraqlı bir vəziyyətlə qarşılaşırıq. İslam tarixində ilk dəfə Hz. Əli, bir Newroz hədiyyəsini qəbul edir. Yəni öz dövründə özünə bəzi hədiyyələr təqdim edilir, o da bunlar nəyin hədiyyələri olduğunu soruşduqda, bunlar Nəvroz hədiyyələri deyir və Hz. Əli bu hədiyyələri qəbul edir. İslam tarixində bilindiyi qədəriylə Hz. Əli Nəvroz hədiyyələrini qəbul edir.

-Yaxşı Nəvroz Kürd ədəbiyyatındaa necə əks olunmuşdur?

Ahmedê Xaninin Məm û Zininə baxdığımız zaman Ahmedê Xanî orada iki müstəqil hissəni Nəvroza ayırır. Məm ilə Zinin, sonra Siti ilə Tajdinin birlərini gördükləri tarix də 21 Martda Cizrədə qeyd olunan bir Nəvroz gününə bərabər gəlir. Ahməde Xani, Məm və Zinin buna toxunarkən Nəvroz üçün "Nəvroz a sultanı" təbirini istifadə edir. Yəni Sultanlara yaraşar bir şəkildə qeyd olunan Nəvroz, sonra "Beradetê qedîm ê Kurdistanî" deyir. Yəni qədim tarixdən bəri, çox köhnə tarixlərdən bəri Kürdüstanda qeyd olunan bir bayram olaraq bizə yazır Məm və Zinində. Bizim diqqətimizi çəkən bir başqa təsbit də yenə Ahməde Xani tərəfindən edilir. Xanım, "məbna bər əded mubarek" deyir, Nəüroz üçün, Nəvrozun qeyd etmə ənənəsi üçün müqəddəs bir ənənə ifadəsini istifadə edir.

-Zerdüştlük Inancına və atəş fiquruna qarşı ibarət qavrayış üçün nələr deyəcəksiniz? Nəvroza qarşı niyə belə bir hiss var?

İndiki vaxtda bəzi şəxslər və ya seqmentlər Nəvroz bayramının keçirilməsinin dinən haram olduğunu irəli sürür. Əvvəllər Zərdüşt ənənədə belə bir ənənənin olduğunu, Zərdüşt ənənədə də atəş külünü əhəmiyyəti bir yer tutduğunu, hətta Zərdüştlük, tövhid dini olmasına baxmayaraq bəzi cahillərin atəş kül idini bir az daha çox kutsayarak, sanki bir ilah bir məbud dərəcəsində qəbul etmələri kimi vəziyyətlərə baxaraq Nəvroz qeyd etmənin o atəşə ibadət kimi başa düşüldüyünü, elə bir şey xatırlatdığını irəli sürürlər və bunun dayanan caiz olmadığını söyləyirlər. Bu səbəbdən Hz. Əlinin Nəvroz kutlamalarında hədiyyə etməsinin qızılı çəkərkən və Ahmede Xani Məm və Zininde buna əhəmiyyətli bir yer ayırdığını ifadə edərkən buna gətirmək istəyirəm: əgər bu dayanan haram və qadağan olsaydı həm Hz. Əli belə bir Nəvroz hədiyyəsini qəbul etməzdi, həm də Ahmede Xani, Newroz üçün "Mübarək" kimi bir tərif istifadə etməzdi.

-Nəvrozun Modernizmin təsiri ilə siyasi və ideoloji bir forma etdiyinə bağlı yorumlar var, qatıla bilərsinizmi?

Kavanın Dehhaka qarşı verdiyi mübarizə və qazandığı zəfər artıq Kürdlər içərisində bir qələbə bayramı, bir qələbəni qeyd etməsi olaraq qəbul edilir. Bəzi istisna halları ayrı tutacaq olsaq Kürdlər, tarixin dərinliklərindən indiyə qədər təəssüf ki, həyatları həmişə başqaları tərəfindən yönləndirilməklə keçmiş, təəssüf ki, həmeşə zərər çəkmiş və məzlum olaraq günümüzə qədər gəlmişlər. Kürdlər həmeşə əzilən bir mövqeydə olublar və bundan ötəridir ki, davamlı özlərini əzən qarşı bir müqavimət çerisinde olmuşlar. Med dövləti yıxıldığından bəri bu belə olmuş. İndi də belədir, Cumhuriyetdən əvvəl də belə idi. Bu müqavimət, bayraq ənənəsi artıq miladdan əvvəlindən başlayaraq günümüzə qədər bir şəkildə canlı tutulmuş. Müqaviməti tələb zülm, təhqir, təzyiqlər canlı bir şəkildə günümüzə qədər gəlmiş. O biri millətlərin də bu və ya bu şəkildə tarixlərində Nəvroz bəlkə qismən iştirak edir; amma Kürdlər qədər Nəvroza bir müqavimət mənası yükləyən, haqlı mübarizə perspektiviylə yaxınlaşan başqa bir millət yoxdur. Bu baxımdan Nəvroz, müqavimət ilə Kava kürdlərlə həmeşə sinonimdir.

Nəvroz, çıxarkən siyasi və ideoloji olaraq çıxdı. Ortada Dehhak kimi zalım bir hökmdar var, bu zalım hökmdarın zülmkar bir kütləsi var. Bu kütləvi ağırlıqlı olaraq Kürdü və Farslardan ibarətdir. Nəvrozun ortaya çıxmasını təmin edən faktorun özü onsuz da siyasi və ideolojikdir. Ortada böyük bir mübarizə və bir kral zülmü var; bu zülmə qarşı simvol ad vardı. Bunun ətrafında bir araya gələn kütlə var. Bir də o sıralarda 6 min küsər il əvvəl çıxan vəziyyət ilə 6 min il sonra ortaya çıxan vəziyyət bir-birinə çox bənzəyir. Kürdüstanın dörd parçasının hamısında bilirik ki 21. əsrə girdiyimiz bir müddətdə belə bir çox kral, diktator idarəçi Dehhakın missiyasını davam etdirirdi, hələ də davam etdirir. Bu səbəbdən 6 min küsər il əvvəlki vəziyyət Kürd tarixi baxımından, Kürd cəmiyyəti baxımından bütün canlılığı qoruyur. 6 min küsər il əvvəlki Dehhak zehniyyətiylə 6 min sonrakı Dehhakları arasındakı fərq yoxdur. Ona görə ortaya çıxış nöqtəsi necə ki siyasi və ideolojikse, hələ də o canlılıq davam edir. Çünki səbəblər ortadan qalxmış deyil.

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 6

SERBAJARÊ AZERBAYCANÊ EYDA NEWROZÊ HAT DERBAS KIRIN

Di pêşnîyarîya serokê Navenda Çanda Kurd “RONAHÎ” Zabît Memmedov û harîkarîya Xûdan Îmtîyaz û Sernivîsarê rojnama “Dîplomat” Tahir Silêman 23-ê adarê,seet 14- 00-ê li ser bajarê Azerbaycanê Bakuyê li mala şahîyê “Sêvînc“-ê cejna Newrozê despêkirin.

Me hes kir ala Azerbaycanê û ala Kuedistanê rex hev li mala şahîyê dardakin. Lê miqabin nivîskarê kurd Ahmedê Hepo, serokê navenda çanda kurd Zabît Memmedov û çend pişkirîyêwan nehîştin em ala Azerbaycanê û Kurdistanê dardakin. Lê xortên welatparêz ala Kurdistanê û Azerbaycanê hildan şahî şên kirin.

Serokê Navenda Çanda Kurd ,,Ronahî,, Zabît Memmedov vekirina Newrozê elam kir û slava mêvana kir . Gel bi coşeke mezin dihatine Newrozê. Nêzîngî 350 kes beşdarî Newrozê bûbûn. Mamoste Zabît gilî da rêvebirê Newrozê mamoste Akîf. Mamoste Akîf beşdarîyê cejna Newrozê silav û pîroz kir, bona bîranîna şehîda, komkujîya Xocalîyê û Helepçê deqek rêz kirtin hîvîdarî kir. Piştî rêzgirtinê mamoste Akîf gilî da nivîskarê kurd Ahmedê Hepo. Mamoste Ahmed bi zimanê kurdî û azerî xêr hatin û slava mêvana kir û dereq dîroka Newrozê agahî da gel. Li dîrokê ji dostanîya kurd û azerîyan axaft, bona anîna rewşa dêmokrasîyayê û azadîyê seva gellên Azerbaycanê Hêyder Elîyêvê hertim zindî hate bir anîn. Spasî li serok komara Azerbaycanê Îlham Elîyêv hat kirin wekî, ev roj li çar alîyê cîhanê şer bivejî, lê Azerbaycanê gel edil û rewşeke bratî dijîn. Paşê mamoste Akîf gilî da mamoste Nîzamî Ehmedov, Bayramê Fetî, Adil Cefakêş. Fexreddînê Muzzefer, Xalitê Barî û Tahirê Silêman.Ewanajî armancen dilên xwe dereq Newrozê axifîn û gel pîroz kirin. Mamosta Akîf spasîya xwe da axafvana û gilî da hunermedê eyan Şêro û Azer. Hunermend Şêro û Azer bi coşeke germ û gur, klam stranên govenda komaxweva Newrozê şên kirin. Mêvanên Newrozê gellekî bi eşq, coşeke germ û mezin Newrozê dilşa şên kirin û beşdarvanan şa kirin. Şahîya Newrozê gellekî bi coşeke mezin derbas bu û gel ji serokê Navenda Çanda Kurd ,,Ronahî,, mamoste Zabît daxwaz kirin wekî şahîyên wusa berdewam bê kirin.

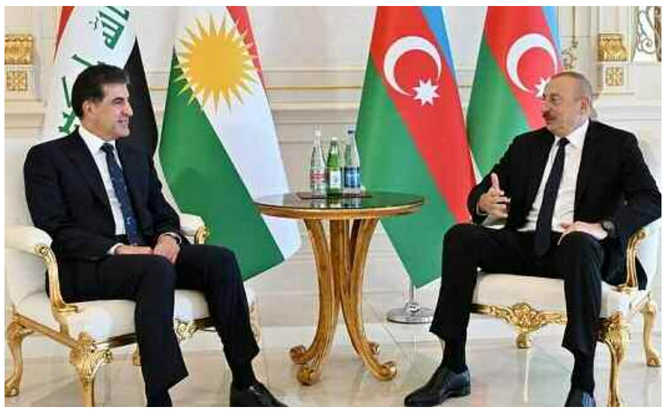

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 7

KÜRD XALQININ BAKIDA KEÇİRTDİYİ NOVRUZ ŞƏNLİYİ

"Ronahi" Kürd Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Zabit Məmmədovun rəhbərliyi və təşəbbüsü ilə və "Diplomat" qəzetinin təsisçi və baş redaktoru Tahir Süleynanın köməkliyi ilə Mart ayının 23-də saat 14.00-da "Sevinc" şadlıq sarayında 350-nəfərin iştirakı ilə Novruz bayramı şənliyi keçirilmişdir.İlkin olaraq istədik Azərbaycanın və Kürdüstanin bayraqlarını yanaşı asaq lakin Əhməde Həpo, Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Zabit Məmmədov və bir neçə tərəfdarlari buna imkan vermədilər bayraqlar asılsın. Buna baxmayaraq vətənpərvər oğlanlar Azərbaycan və Kürdüstan bayraqları ilə şənliyi şənləndirdilər.

Şənliyə gələn qonaqları salamlayan Zabit müəllim torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda canlarını fəda edən şəhidlərimizin, Xocalı və Hələbcə soyqrımında həlak olanların xatirəsini anmaq üçün qonaqlardan bir dəqiqəlik sükutla ayağa qalxmalarını xahiş etdi. Anımdan sonra Zabit müəllim məclisin aparıcısı Akif müəllimə həvalə etdi. Akif müəllimdə öz növbəsində qonaqları salamlayıb Novruz bayramlarını təbrik etdi. Sonra sözü kürd yazıçısı Əhməde Həpoya verdi. Əhməd müəllim,kürd və azərbaycan dillərində qonaqları salamlayaraq, Novruz bayrablarını təbrik etdi və Novruz bayramının tarixi haqqıda qonaqlara məlumat verdi. Sonra tarixindən gələn iki qardaş xalqların qədim dostluğundan sohbət acdı və Ulu Öndər boyük Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqlarına gətirdiyi azadlıq və demokratiyasından danışdı. Öndərimizin "Hər bir xalqın milli mənsubiyyəti onun qürur mənbəyidir" ifadəsinin yad edərək, onun ruhuna Allah təaladan qəni-qəni rəhmət dilədi. Ölkə prezidenti hörmətli İlham Əliyev cənablarının xalqlaımıza bəxş etdiyi sabitliyə və əmin amanlığa görə ona can sağlığı arzu etdi. Tədbirin aparıcısı Akif müəllim sözü Nizami Əhmədova, Bayram Apoyevə, Adil Cəfakeşə, Fəxrəddin Paşayevə, Xalid Barı oğluna və Tahir Süleymana verdi. Onlarda qonaqlara xoşgəldiniz dedilər və ürəklərindən gələn dəyərli sözlərlə qonaqları salamlayıb Novruz bayramlarını təbrik etdilər. Sonra Akif müəllim sözü ansanbılın rəhbəri Şero Amoyevə, və gözəl musiqiçilərimiz Azər Aamoyev, İlham Ərəboğlu, Elvin Axundov. Şənliyin bədii rəhbəri kürd və azərbaycan xalqlarının gözəl mahnıları ilə rəng verərək Novruz bayramına gələn qonaqlarda yüksək bayram əhval ruhiyyəsi yaratdılar, şənlik iştirakçılarını yallıya və digər musiqilərlə coşdurdular. Novruz şənliyində tamaşaçıları əvəzolunmaz rəqslər və yallılarla heyran etdilər. Şənlik yüksək coşqu ilə keçdi və qonaqlar Zabit müəllimdən belə şənliklərin tez tez keçirilməsini xahiş etdilər.

Səhifəni hazırladı Tahir Süleyman

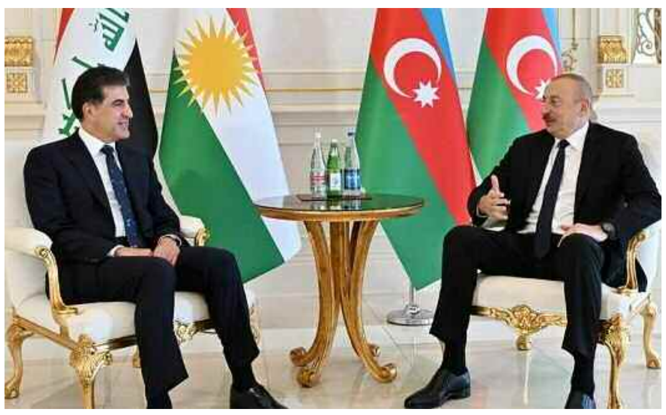

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 8

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

(Əvvəli ötən sayımızda)

Xülasə, ermənilər öz yaralılarını da götürüb getdilər. Bu vuruşmada ermənilər tərəfdən 400 nəfərin öldürüldüyü təxmin edildi.

1323-cü ilin zilhiccə ayının 5-ci günündə ermənilər Əsgəran yolunu bağladıqlarına görə Ağdamdan generalın başçılığı ilə iki dəfə top-tüfənglə silahlanmış qoşunun müşayiəti ilə arabalarla Qalaya azuqə və sursat gətirdilər. General Qalada olarkən Xəlfəli kəndindən gələn müsəlmanlar generala şikayət etdilər ki, ermənilər kəndi atəşə tuturlar. General onların səbirli olmasını məsləhət gördü və ermənilərin cəzalandırılacağını söylədi. General göstəriş verdi ki, bundan sonra kimdə tüfəng, yaxud tapança tutularsa, yəni həmin adam ya üç ay həbs olunacaq, ya da üç min manat cərimə verəcək. Bu məqsədlə general bir dəstə kazakla şəhəri dolanırdılar. Bundan sonra general on iki at qoşulmuş bir divar dağıdan top və xeyli kazakla gəlib hündür bir dağ başında dayandılar. Həmin yerdən ermənilərin bir neçə kəndi aydın görünürdü. General əmr etdi ki, Şuşakəndə, Kərgicahana, Qaybalıya və Daşkəndə həmin topdan atəş açsınlar. Kazaklar həmin topdan bu kəndlərə yetmiş dəfə atəş açdılar. Mərmilər düşən yerlərdə hər şeyi darmadağın edərək toz-torpağı asimana qaldırırdı. Ermənilər divanxanaya 30-40 nəfərlik nümayəndə göndərib barışıq izhar etdilər. Bundan sonra dükanlar alış-veriş etməyə başladılar. Erməni tayfası müsəlmanlara əziyyət vermək üçün Əsgəran yolunu bağlasalar da, həqiqətdə bu zülmü müsəlmanlara yox, özlərinə edirdilər. Ona görə ki, müsəlmanların evlərində qabaqcadan tədarük etdikləri malları və ərzaqları çox idi. Lakin ermənilər və müsəlmanlar dəyirmanları yandırdıqlarından Qalada un get-gedə azalırdı. Qalada olan qəriblər, miskinlər və kasıblar üçün vəziyyət daha da gərginləşdi. Çünki demək olar ki, bütün çörək dükanları bağlanmışdı. Amma evlərdə və bazarlarda buğda və darı hələ çox var idi. Odur ki, camaat əlacsız qalıb evlərdə əl dəyirmanları, yəni kirkirələri işə salmağa məcbur oldular. Buğdanı əl dəyirmanı ilə çəkib un edirdilər. Bazar və dükanlarda isə bişmiş noxud və lobya satırdılar. Amma əl dəyirmanı az olduğuna görə xalq bir qədər undan korluq çəkirdi. Bir gün təsadüfən qədim evin həyətindən otuz cüt əl dəyirmanı çıxdı. Bu əl dəyirmanı həyətdə torpağa basdırılmış idi. Bunların tapılması xalqın işini yüngülləşdirdi. Belə ki, hər kəs istədiyi vaxt əl dəyirmanını aparıb istifadə edə bilərdi. Amma bu erməni tayfasının bazarında azuqə və yemək tapılmırdı. Əgər müsəlman bazarında və dükanlarında qəndin bir girvənqəsi 6-7 şahı idisə, erməni dükanlarında dörd abbası idi. Müsəlmanlarda buğdanın bir pudu yeddi abbası idisə, ermənilərdə 14 abbası idi. Digər ərzaq malları və əşyalar da müsəlman dükanlarına nisbətən erməni bazarında olduqca baha idi. Odur ki, onlar müsəlmanlardan daha çox korluq çəkirdilər.

Zilhiccə ayının 7-də müsəlmanlarla

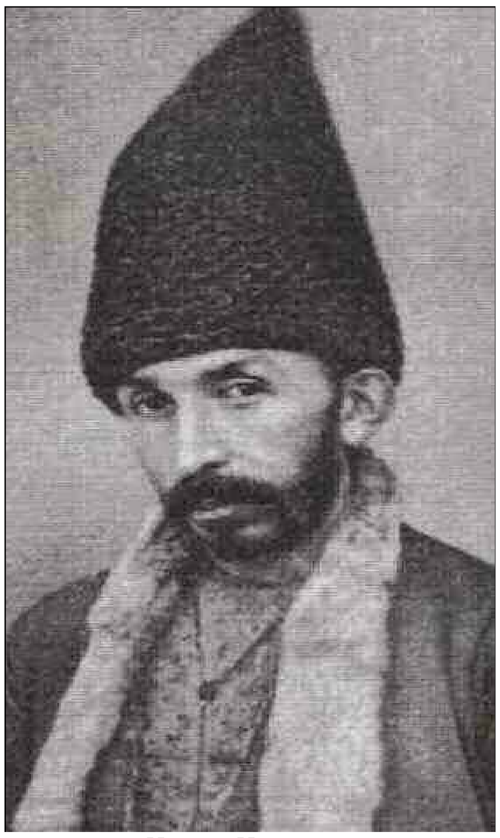

Mir Möhsün Nəvvab

ermənilər arasında barışıq elan olundu. Bu barışıq ermənilər üçün böyük savab iş kimi qiymətləndirildi. Onlar dəstə-dəstə müsəlman bazarlarına dolaraq dəsmal-dəsmal, çuval-çuval, qoltuq-qoltuq hər cür ərzaq malları, yeməli şeylər, quru meyvələr və bişmiş çörək alıb sevinə-sevinə evlərinə aparırdılar. Sən demə, onlarda heç nə yox imiş. Bir həftədə müsəlman bazar və dükanlarında neçə min manatlıq ərzaq və quru meyvə alveri oldu.

ƏSGƏRAN YOLU BAĞLANANDA HÖRMƏTLİ ŞƏXSLƏRİN MÜSƏLMAN TAYFASINDAN OLAN ŞƏHƏR KASIBLARINA ETDİKLƏRİ KÖMƏKLƏRİN MİQDARI VƏ ONLARIN ADLARI (1323-cü il)

Bakı Cənab Zeynalabdin Tağızadə Un, 750 pud Bakı Hacı Zeynalabdin Tağızadə Qənd, çay, 150 pud Bakı Hacı Zeynalabdin Tağızadə Şam, 2 yeşik Bakı Hacı Zeynalabdin Tağızadə,

Ağa Murtuza Muxtarzadə,

Məşədi Xəlil Hacı Həsən oğlu Neft, 600 pud

600 manat

500 manat Qarabağ Cəfər bəy Vəzirzadə Buğda, 100 pud Məşhəd Qarabağlılar 2300 manat Aşqabad Camaat 2500 manat Gəncə Camaat 700 manat Bakı Fəhlələr Bakı Uşaqlar Qafqaz Qarabağlılar Qazan Camaat Şamaxı Camaat 318 manat Ordubad Camaat 73 manat Ərdəbil Hacılar 335 manat Şərur uyezdi Camaat 43 manat Aşqabad Camaat 2600 manat İrəvan Camaat 68 manat Rəşt Camaat 9 manat

PİÇƏNİSLİ KÜRDLƏRİNİN ERMƏNİ TAYFASI İLƏ BAŞ VERƏN ƏHVALATI

Piçənisli Şahqulu Haqverdi oğlu özünün iştirak etdiyi aşağıda yazılan əhvalatı mənimlə (M. M. Nəvvabla) üzbəüz əyləşib danışmışdı.

Piçənis müsəlman kəndindən və başqa kürd müsəlman kəndlərindən 300 nəfərə qədər igidlər və qeyrətli cavanlar toplaşaraq Paşa bəy Murad bəy oğlunun sərkərdəliyi ilə atlanıb Minkəndin üzərinə yeridilər. 160 evdən ibarət olan bu kəndin yarısı müsəlman idi. Paşa bəyin dəstəsi ermənilərin bir qismini öldürdülər və yaraladılar, bir qismi isə qaçıb dağıldılar. Piçənisli müsəlmanlar bu kənddən qənimət kimi 190 baş qoyun, 70 baş at və qatır apardılar. Bundan sonra onlar 200 evdən ibarət olan Xornavar kəndinə hücum etdilər. Paşa bəyin dəstəsi bu kəndə də böyük zərbə vurub qənimət kimi özləri ilə 1010 baş qoyun və 8 at apardılar.

Həmin kürd atlıları qəflətən Zivə kəndinə daxil olaraq ətrafda yerləşən beş erməni evini dağıdıb, mal-qarasını özləri ilə apardılar. Bir-iki gün keçdikdən sonra həmin dəstə üç yüz erməni evi olan Əliqulu kəndinə hücum etdilər. Onlar həmin kəndin bir tərəfindən daxil olaraq onu yarıya qədər dağıtdıqdan sonra əldə etdikləri qənimətlərlə geri döndülər. Paşa bəyin dəstəsi bir gecə dincəldikdən sonra sabahısı gün Qaladərəsi kəndinə tərəf üz qoydular. Qaladərəsində yaşayan ermənilər qabaqcadan yaxşı silahlanmış və hər tərəfdə səngərlər qurmuşdular. Onlar Paşa bəyin dəstəsini səngərlərdə silahlanmış, hazır vəziyyətdə qarşıladılar. Bir qədər atışmadan sonra Paşa bəyin

dəstəsinin bir hissəsi kəndin kənarında yerləşən 23 evi ələ keçirərək oradan 450 qoyun, 60 qaramal və dörd quyu buğda əldə etdilər. Buğdanı atlara yükləyərək mal-qoyunla birlikdə yola düşdülər. Onlar Qalədərəsi kəndindən uzaqlaşanadək Paşa bəyin dəstəsinin o biri hissəsi erməniləri məşğul etdilər. Bu atışmada bir nəfər müsəlman həlak oldu. Onlar həlak olan yoldaşlarının cənazəsini götürüb geri qayıtdılar.

Paşa bəyin dəstəsi bir neçə gün istirahət etdikdən sonra atlanıb Cavanşir tərəfə hücum etdilər. Əvvəlcə 150 evdən ibarət olan Külədik kəndinin üstünə gəldilər. Ermənilər əllərində silah onların qarşısına çıxdılar. Müsəlmanlar «Ya Allah» deyib ermənilərin üstünə töküldülər və bir neçə saat ərzində onlardan yüz nəfərini qətlə yetirdilər. Bununla bərabər, neçə-neçə yaralananları da var idi. Bundan sonra onlar 250 baş heyvan da qənimət götürüb evlərinə qayıtdılar. Müsəlman kəndləri həmin gecə istirahət etdikdən sonra səhərisi yenə də atlandılar.

Bu dəfə onlar 60 erməni evi olan Damğalı kəndinə üz qoydular. Onların az olmasına baxmayaraq Paşa bəyin dəstəsinin qarşısına çıxaraq atışmağa başladılar. Müsəlmanlar onların üzərinə hücum edərək karıxdırıb və 90 nəfərəcən erməni qətlə yetirdilər. Yaralananlar da çox idi. Bundan sonra onlar 200-ə yaxın qaramal və keçi qənimət götürərək geri qayıtdılar. Oradan Badara kəndinin üstünə gəldilər. Bu qorxmaz dəstə orada da 16 nəfər erməni öldürdükdən sonra 60 baş qaramal qənimət götürərək kəndlərinə qayıtdılar.

Gecə yatıb istirahət etdikdən sonra səhər durub atlarını yəhərləyərək atlandılar və Ballıca kəndinin üstünə hərəkət etdilər. Ermənilər onları hazır vəziyyətdə qorxulu qarşıladılar. Atışma başlandı. Hər iki tayfanın səs-küyü və nərələri dağa-daşa səs salmışdı. Bir qədər atışandan sonra müsəlmanlar 30 nəfər erməni öldürüb, neçəsini də yaraladıqdan sonra qənimət kimi 70 baş qaramal, 12 baş at və çoxlu miqdarda əşyalar əldə edərək geri qayıtdılar.

Səhəri günü Paşa bəyin dəstəsi Xənəzək kəndinə hücum etdi, bu hücumdan əvvəl ermənilər öz ağaları Məmmədağa Ataxan oğluna nankorluq edərək evini dağıtmış, bağını qırıb, çobanlarını öldürmüşdülər. 400 baş qoyununu isə yığıb aparmışdılar. Buna görə də ermənilər yəqin etmişdilər ki, müsəlmanlar bunun əvəzini çıxacaqlar. Odur ki, kəndə Qaladan çoxlu silah və kömək gətirmişdilər. Müsəlmanların gurultusu eşidilən kimi onlar səngərə, övrət-uşaq isə gizli yerlərə çəkilib çığırışdılar. Müsəlmanlar onları hər tərəfdən mühasirəyə alaraq güllələbaran etməyə başladılar. Atışma dörd saat davam etdi. Dörd saat atışmadan sonra birdən qabaqda haqqında danışdığımız Qasım adlı oğlana güllə dəydi. Onunla bərabər başqa müsəlman igidi də şəhid oldu. Bu iki cavanın qətlə yetirildiyini görən kütlə qəzəblənərək irəliyə atıldılar və erməni səngərlərindən birini ələ keçirdilər. Orada erməniləri öldürdükdən sonra daha bir səngəri də ələ keçirdilər. Vəziyyəti belə görən ermənilər qaçmağa başladılar. Müsəlmanlar 12 evə, neçə-neçə mərəklərə od vurdular. Evlərdən və mərəklərdən qalxan alovu görən ermənilər vəhşətə gələrək bir parası möhkəm yerlərdə gizlənirdilər. Övrət-uşaqların çığırtısı və müsəlmanların «Ya Əli!» sədası dağlara-daşlara düşürdü. 200-ə qədər erməni öldürdükdən və yaraladıqdan sonra kəndlərinə qayıtdılar.

(Ardı var)

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 9

Başkan Barzani'den Kürdistan Parlamentosu seçimlerine ilişkin açıklama

Başkan Barzani: KDP seçimleri boykot etmedi sadece temiz ve şeffaf seçimlerden yana

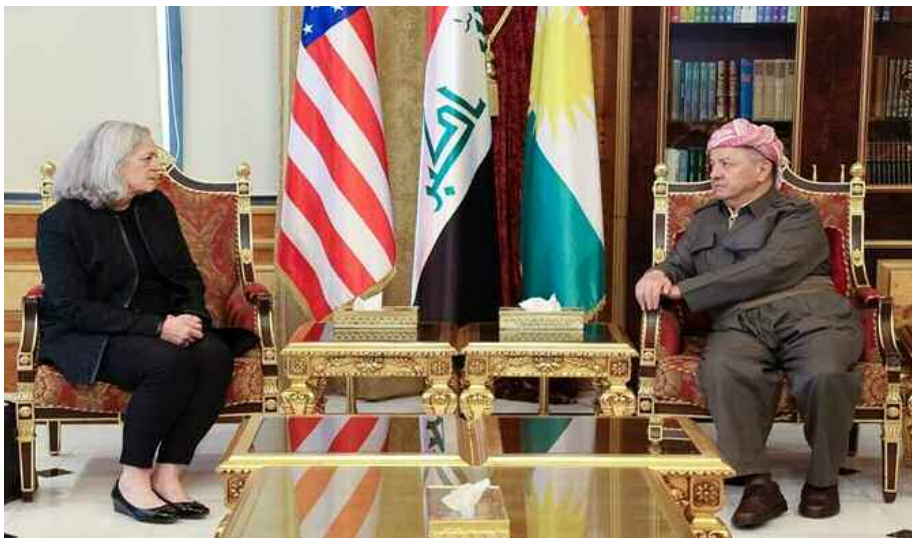

Başkan Mesud Barzani, bugün Salahaddin'de, ABD'nin Irak Büyükelçisi Alina Romanowski ile bir araya geldi.

Başkan Barzani'nin Ofisinden yapılan açıklamada, Romanowski'nin Başkan Barzani'yi ve Kürdistan halkını Newroz dolayısıyla tebrik ettiği, Irak ve Kürdistan Bölgesi'ndeki siyasi durum hakkındaki endişesini dile getirerek, Kürdistan Demokrat Partisi'ne (KDP) kendi rolünü üstlenmesi ve seçimlerle ilgili sorunlar ile endişeleri diğer partilerle birlikte çözme çağrısında bulunduğu belirtildi.

Açıklamada, "Toplantıda Başkan Barzani, Kürdistan Demokrat Partisi'nin açıklamasının yayımlanmasının nedenlerine dikkat çekti ve konuk heyete KDP'nin 1990'lı yılların başından bu yana seçimlerin başlatıcısı olduğunu, 1991'de ise devrimci meşruiyetin yerini anayasal meşruiyete bırakmasını ve seçim yapılmasını talep ettiğini anlattı. KDP her zaman seçim yapılmasını destekledi, seçimlerden korkmuyor ancak seçim yöntemleri ve bir arada yaşama ilkelerinin baltalanması ve bileşenlerin siyasi hayata katılımının ortadan kaldırılması tehlikesine ilişkin yorumlarda bulunuyor." ifadeleri yer aldı.

"Başkan Barzani, seçimleri çeşitli nedenlerle 2 yıl ertelediklerini, yabancı ellerin işe karıştığını, bölgenin değerini ve konumunu azalttığını dile getirdi. Kürdistan Bölgesi'nin kararlarını ve yasalarını da anayasaya ve hukuka aykırı bir şekilde değiştirerek bileşenlere ve tüm Kürdistan halkına haksızlık yaptılar." denilen açıklamanın devamında şu sözler yer aldı:

"Başkan Barzani, KDP'nin seçimleri boykot etmediğini, temiz, şeffaf, güvenli ve dış müdahalelerden uzak, seçmenlerin oy kullanma hakkından mahrum bırakılmadığı, demokratik sürecin değersizleştirilmediği ve bölge yasalarının ihlal edilmediği dış müdahalelerden ve ön programlardan uzak seçimlerden yana olduğunu söyledi. Başkan Barzani konuşmasının devamında, Erbil-Bağdat ilişkilerine değinerek, Devlet Koalisyonu adı altında Koordinasyon Çerçevesi ile açık ve kapsamlı bir anlaşmanın bulunduğunu ancak anlaşmanın önemli noktalarından hiçbirinin ne yazık ki üzerinde durulmadığını ve uygulanmadığına işaret etti. Anlaşmada istikrarın, refahın, ortaklık, denge ve konsensüs ilkelerinin sağlanması amaçlandı ancak bunların hiçbiri yapılmadı. Başkan Barzani, sorunların çözümü ve kaygıların ortadan kaldırılması için istişare ve koordinasyonu sürdüreceklerini bildirdi."

UNESCO'dan 'Newroz' açıklaması: Herhangi bir millete özgü değildir

UNESCO Medya Departmanı Başkanı Polina Howard,

Newroz'un dünya çapında yaklaşık 300 milyon kişinin bayramı olduğunu ve tek bir ulusa ait "ulusal bir bayram olarak kaydedilmediğini" söyledi. Bazı Batılı medya kuruluşları Newroz'u "Perslerin ulusal bayramı" olarak gösteriyor.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Medya Departmanı Başkanı Polina Howard, Newroz'u herhangi bir ulusun bayramı olarak belirleyip belirlemedikleri yönündeki soruyu yanıtladı.

Rudaw ajansına konuşan Howard, "UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nde 'kültürel değere sahip' bir etkinliğin yer alması, o etkinliğin belirli bir tarafa ait olduğu veya mülkiyetinin bir tarafa ait olduğu anlamına gelmez" dedi.

Newroz'un "Nuvruz, Nuroz, Nuruz, Newriz ve Nevruz" gibi birçok farklı şekilde anıldığını belirten Polina Howard, "2016 yılında Afganistan, Azerbaycan, Hindistan, Irak, İran İslam Cumhuriyeti, Kazakistan, Kırgızistan, Pakistan, Tacikistan, Türkiye, Türkmenistan ve Özbekistan'ın talebi üzerine UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Temsili Listesi'ne alındı" ifadelerini kullandı.

Polina Howard, "UNESCO, Newroz'un diğer ülkelerdeki birçok topluluk tarafından kutlandığına ve Newroz'u kutlayanların toplam sayısının 300 milyonu bulduğuna vargu yapıyor" dedi

"Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Sözleşme", UNESCO'nun 17 Ekim'deki Genel Konferansında kabul edilen bir sözleşmesidir. 2006 yılında yürürlüğe giren sözleşmenin amaçları şöyle sıralanmıştır:

a) Somut olmayan kültürel mirası korumak;

b) İlgili toplulukların, grupların ve bireylerin somut olmayan kültürel mirasına saygı göstermek;

c) Somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı arttırmak ve karşılıklı değerbilirliği sağlamak;

d) Uluslararası işbirliği ve yardımlaşmayı sağlamak.

Newroz'un Kürt halkının tarihinde çok eski bir geçmişi bulunuyor ve Kürt milletini ilgilendiren sayısız olay da Newroz'la ilişkilendirilir. Newroz'un ilk günü aynı zamanda Kürdistan'da kışın bitişi baharı başlangıcı, doğanın canlanmasıyla da ilişkilendiriliyor.

Newroz diğer milletler tarafından da farklı şekilde özel törenlerle kutlanıyor.

Fidan'dan Başkan Neçirvan Barzani'ye Newroz mesajı

Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Başkan Neçirvan Barzani'ye Newroz mesajı

gönderdi. Kürdistan Bölgesi Başkanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre Başkan Neçirvan Barzani, Newroz vesilesiyle Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'dan mektup aldı.

Fidan, Başkan Neçirvan Barzani'ye hitaben gönderdiği mesajında şunları ifade etti:

"Sayın Başkan, sevgili dostum, Newroz Bayramı'nızı en içten dileklerimle kutluyorum.

Bu bayram; barışın, uyumun, huzurun ve doğanın yenilenmesinin güçlü bir sembolü olarak hizmet ediyor. Yeni bir yılın başlangıcını işaret eden bu bayram, ortak olan asırlık geleneğimizi sürdürüyor."

Açıklamaya göre Fidan ayrıca mesajında "bölgede barış ve istikrarın sağlanması amacıyla her iki taraf arasındaki koordinasyon ve işbirliğinin artırılması arzusunu" da dile getirdi.

Leyla Zana: Barış görüşmelerine hazır mısınız?

Leyla Zana, 8 yıldır çıkmadığı alanlara Diyarbakır Newroz'unda çıktı. Zana alandakilere 1993 yılında başlatılan barış sürecine atıfta bulunarak, "Yeni bir barış sürecine hazır mısınız?" dedi. Kürt siyasetçi Leyla Zana, Diyarbakır'da düzenlenen Newroz kutlamalarına katıldı. Ulusal

kıyafetleri ile sahneye çıkan Zana, alandakilere Kürtçe seslendi. Zana, "Biz Kürtler Melle Mustafa Barzani'den Kürtlüğümüzü öğrendik. Abdullah Öcalan'ın bilinci, felsefesiyle uyandık" dedi. AK Parti ve CHP'ye oy veren Kürtlere seslenen Zana, "Seçim yaklaşıyor. Sadece belediye başkanı seçmiyoruz. CHP, AK Parti ve MHP diyor ki, bizim Kürtlere yaptıklarımıza Kürtler razı ki, iradelerini bizimle paylaşıyorlar. Biz de diyoruz ki "hayır", biz bundan sonra irademizi kendimiz için kullanacağız" dedi.

Turgut Özal'ın Başbakan olduğu 1993 yılında PKK lideri Öcalan'ın başlattığı "barış süreci"ne atıfta bulunan Leyla Zana, alandakilere "1993'de Öcalan'ın başlattığı barış ve çözüm süreci için, yeniden hazır mısınız?" diye sordu. Alanda bulunan yüzbinlerce kişi, hep bir ağızdan "Evet" yanıtı verdi. Barışın bereket, sevgi olduğuna vurgu yapan Zana, "Bu ülkeyi yönetenlere sesiniz ulaştı. Hep beraber seçimden sonra, barış ve özgürlüğün yolunu açacağız" ifadelerini kullandı.

20 Mart 1993 yılında PKK, ateşkes kararı almış, dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal, müzakereyi kabul etmiştir. Ancak Turgut Özal, barış planı üzerinde çalışırken yaşamını yitirmiştir. Müzakerecilere görüşmelerine sıcak bakan dönemin Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis de şüpheli bir şekilde uçak kazasında yaşamını yitirdi. 1993 yılında Bingöl'de 33 askerin yaşamını yitirmesi ile barış görüşmeleri sona erdi.

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 10

Mesrur Barzani'den Newroz mesajı

Kürdistan Bölgesi Başbakanı Mesrur Barzani, “Yeni yılın Kürdistan halkına yönelik tüm acıların,

baskıların ve adaletsizliklerin sona erdiği yıl olmasını diliyorum.” dedi.

Başbakan Barzani, bugün (20 Mart 2024) Newroz Bayramı ve Kürt yılbaşı (2724) dolayısıyla yayımladığı mesajında, “Newroz Bayramı ve Kürt yılbaşı dolayısıyla başta kahraman Peşmergeler olmak tüm Kürdistanlıları, iç güvenlik güçlerini, şehit ailelerini ve Enfal kurbanlarının gururlu ailelerini en içten tebriklerimi sunuyor, mutluluk ve refah diliyorum.” ifadelerini kullandı.

Newroz’un her zaman zaferin, özgürlüğün, zalimlere karşı direnişin ve yeni bir dönemin başlangıcının sembolü olduğunu belirten Başbakan Barzani, “Kürdistan halkının anayasal ve mali haklarını kendi çıkarları için kullanan bazı iahıs ve tarafların siyasi oyununun kurbanı olan Kürdistan Bölgesi'nin dirençli halkına büyük saygı ve takdir duyuyorum. Kürdistan halkının özgür ve onurlu yaşam iradesinin galip geleceğinden emi-niz. Yeni yılın Kürt halkına yönelik tüm acıların, baskıların ve adaletsizliklerin sona erdiği yıl olmasını diliyorum. Newroz'unuz kutlu olsun ve her zaman mutlu yaşayın.” sözlerini kullandı.

ABD'li yetkili: Özerk Yönetim'in siyasi sürece katılımı hayati önem taşıyor

ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Yakın Doğu İşlerinden Sorumlu Yardımcısı Ethan Goldrich Pazartesi günü yaptığı açıklamada, Suriye'nin geleceği için kuzeydoğu Suriye'den (Rojava Özerk Yönetimi) temsilcilerin siyasi sürece katılımının gerekli olduğunu vurguladı.

ABD'li yetkili Goldrich, Atlantik Konseyi, Orta Doğu Enstitüsü ve Avrupa Barış Enstitüsü'nün sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde başlattığı Suriye Strateji Projesi'ne katılımı sırasında dikkat çekici açıklamalarda bulundu. Goldrich, Demokratik Suriye Konseyi'nin Suriye müzak-

erelerine katılımıyla ilgili bir soruya, "Suriye'de tüm halkın siyasi süreçte temsil edilmesi gerekiyor. Kuzeydoğu Suriye'den insanları da tartışmaya dahil edebiliriz.” yanıtını verdi. ABD'li yetkili ayrıca bunun 'bölgeden ve çeşitli siyasi hareketlerden ses çıkarmak için ileri bir adım' olacağını da sözlerine ekledi. Ayrıca Goldrich, "Suriye'nin geleceğinin yapısı hakkında bölgedeki insanlarla konuşmanın hayati önem taşıdığını vurguladı.

Öte yandan projeye Fransa'nın Suriye Özel Temsilcisi Brigitte Curmi ve Almanya'nın Suriye Özel Temsilcisi Stefan Schneck de katıldı. Fransalı yetkili Brigitte Curmi ise, Suriyelilerin Suriye hükümetiyle müzakere masasında daha güçlü olabilmek için bir araya gelmesi durumunda Fransa'nın her türlü çabayı desteklediğini ifade etti. Curmi, Rojava halkının müzakerelerden dışlanmaması gerektiğini vurguladı.

Neçirvan Barzani'nin talebi üzerine seçim itirazlarını incelemek üzere Kürt yargıç atandı

Başkan Neçirvan Barzani, Irak Yüksek Yargı Konseyi Başkanı Fayeq Zedan’a bir mektup gönderek Kürdistan Parlamento seçimleri ile ilgili şikayetleri inceleyen komitede Kürdistan Bölgesi’nden temsilcilerin de olmasını talep etti.

Rûdaw’ın aktardığı habere göre; Başkan Neçirvan Barzani, 10 Mart’ta Irak Yüksek Yargı Konseyi Başkanı Fayeq Zedan’a bir mektup gönderdi. Neçirvan Barzani mektubunda Irak Yüksek Yargı Konseyi’nde Kürdistan Parlamento seçimleri ile ilgili şikayetleri inceleyen komitede Kürdistan Bölgesi'nden temsilcilerin olmasının önemine dikkat çekti. Buna karşılık 12 Mart’ta Irak Yüksek Yargı Konseyi Başkanı Fayeq Zedan da Kürdistan Bölgesi Yüksek Yargı Konseyine gönderdiği yazıda Neçirvan Barzani’nin mektubundaki talebe işaret ederek 3 isim önermelerini istedi. Kürdistan Bölgesi Yüksek Yargı Konseyi’nin ise Süleymaniye, Duhok ve Erbil’den olmak üzere 3 yargıcın ismini önerdiği öğrenildi.

Irak Yüksek Yargı Konseyi bu doğrultuda Kürdistan Parlamentosu seçimleri ile ilgili oluşturulan komitede değişikliğe giderek, komitenin başkanlığına Duhok Temyiz Mahkemesi Başkan Yardımcısı Ramazan Hesen Ebid’i atadı, Süleymaniye Temyiz mahkemesi Başkan Yardımcısı Kameran Hesen Fereci’de yedek üye olarak belirledi.

2019 yılında çıkarılan Irak Seçim Komisyonu Yasası uyarınca Irak Yüksek Yargı Konseyi, üçü asil ve ikisi yedek yargıçtan oluşan beş kişilik bir Seçim Komiserliği oluşturuldu. Komiserlik gönderilen itirazları dinlemek ve karara bağlamak üzere kuruldu.

3 Mart 2024 tarihinde Kürdistan Bölgesi Başkanı Neçirvan Barzani, Kürdistan Parlamento seçimlerinin tarihini 10 Haziran olarak açıkladı.

Kararnamenin ardından Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu seçim hazırlıklarına başladı.

KDP\'den flaş karar: Seçimlere katılmayacağız!

KDP Kürdistan Parlamento seçimlerine katılmayacaklarını açıkladı.

KDP Siyasi Bürosu, bugün

Irak\'taki son durum, Erbil-Bağdat ilişkileri, Kürdistan Parlamento seçimleri, Federal Mahkeme kararları ve diğer birçok konuya ilişkin bir açıklama yaptı.

KDP\'nin kuruluşundan bu yana Kürdistan halkının meşru haklarının hayata geçirilmesi ve demokrasinin pekişmesi için mücadele ettiği belirtilen açıklamada, “1991 Raperin’in (Ayaklanma) ilk günlerinde Başkan (Mesud) Barzani, Kürdistan halkının kazanımlarının yansıtılması, korunması ve uygulanması için bölgede demokratik yönetimin tesis edilmesinin temeli olarak serbest seçimlerin yapılmasını savundu. Partimiz her zaman özgür ve adil seçimlerin ilke ve kriterlerinin sağlanmasının savunucusu olmuştur.” denildi.

KDP’nin seçim sürecinin bağımsız, tarafsız, yetkin ve şeffaf bir organ tarafından yönetilmesinin, sürecin bütünlüğünün temel koşulu olarak gördüğü kaydedilen açıklamada, “Kürdistan Parlamento seçimleri, Irak Yüksek Federal Mahkemesine taşınmasının ardından, anayasal haklara saygı gösterilmeden uzun bir süre ertelendi.” ifadesi kullanıldı.

Federal Mahkemenin bölgedeki demokratik sistemi iptal etme kararındaki anayasanın apaçık ve tehlikeli bir şekilde ihlal edildiği, bunun Irak\'ı merkezi sisteme geri gönderme girişimi olduğu belirtilen açıklamada, “Federal Mahkemenin, Kürdistan Parlamento Seçim Kanununu, Kürdistan Bölgesi Hükümeti anayasasının yasama organının bağımsızlığını güvence altına alan 117 ve 121. maddeleri ile anayasanın 6. maddesini ihlal ederek değiştirmesi demokrasi sistemini baltaladı.” denildi.

Kürdistan Parlamento Seçim Kanununda bileşenlere ait kota sandalyesinin ortadan kaldırılmasıyla, bölgede özgürlük, adillik ve eşitliğin temel güvenceleri ihlal edildiği aktarılan açıklamada, “Bu durum, bölge vatandaşlarının bir arada yaşam ve birbirini kabul etme gibi hassas bir konuyu ihlal etti. Diğer taraftan da anayasanın 49/1. fıkra ve 125. maddelerine aykırıdır. Yargı sorumluluğun Federal Yüksek Yargı Konseyine ait bir yargı organına devredilmesi, Kürdistan Bölgesi yargısının kötüye kullanılmasıdır.” ifadeleri kullanıldı.

Birbirini izleyen kararlarıyla, Federal Mahkemenin yasama ve yürütme organlarının yerine geçmesine yol açtığı kaydedilen açıklamada, “Federal Mahkemenin seçim yasasına aykırı kararlarına ek olarak, Kürdistan Parlamentosunun seçim sürecini ciddi şekilde sorguya çeken başka işlemler de yapıldı. Bunlar arasında Kürdistan Bölgesi\'nde biyometrik seçmen kartı yaptıran toplam seçmen sayısının yüzde 20\'sini oluşturan yaklaşık 400 bin seçmenin parmak izi okunmadığı gerekçesiyle mahrum bırakılması ve Halepçe\'de sandalye belirlemede adaletsizlik meselesi yer alıyor.” denildi.

Önceki rejimin çökmesinin ardından (ortaklık, uzlaşma ve denge)’nin, Irak\'ı herkes için ve vatandaşların kendilerini sorumlu hissetmesi konusunda tüm siyasi partilerin anlaşmasının temeli haline geldiği belirtilen açıklamada, “Ne yazık ki müdahale, bütçe ve maaş kesintileri politikası, Kürdistan Bölgesi\'nin anayasal statüsünü küçültmeye yönelik çok sayıda adım atıldı. Devlet yönetimi koalisyonunun partilerine, anayasanın ve siyasi ve idari anlaşmanın tüm maddelerinin uygulanmaması konusunda çağrı yapılan açıklamada, “Aksi takdirde siyasi süreci devam ettiremeyiz. Kürdistan halkının meşru haklarını ve Irak\'ın demokratik ve federal sistemini koruma konusundaki tarihsel konumumuz ve sorumluluğumuzun bilincinde olduğumuz için, hukuka ve anayasaya aykırı bir şekilde bize dayatılan bir seçime katılmayacağız.” ifadeleri kullanıldı.

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 11

Şandeke bilind a Yekîtiya Ciwanên Demokrat ên Kurdistanê li Çînê beşdarî di dewreyeke pêşveçûnê de dikin

Şandeke bilind a Ciwanên Kurdistan bi serperestiya sekreterê Yekitiya Ciwanên Demokrat a Kurdistan Meyser Nihêlî û endamên beşek ji rêveberên mekteba sekreteriyê û çend ciwanên din ên saziyên sivîl yên navçeyên cuda ên Kurdistanê, bi serdanekî gihîştin Komara Çînê. Şanda Ciwanên Kurdistanê ku ji grubeke 17 kesî, bi nave (Kurdistan Lav-Kurdistan Young) di dewreyekî pêşveçûnê ya Çînê de beşdarin, derveyî ciwanên Kurdistanê, çend şandekî din yên welatên Urdin, Lubnan, Misir û Cezaîrê tê de beşdarî dikin.

Herwaha di destpêkê de bi sirûda Netewî a Ey Reqîb dest bi bernama dewreyê hat kirin û destpêkê gotarek ji aliyê Meyser Nihêlî ve hat pêşkêş kirin û hevxemiya xwe ji bo karesata xwezayî a ku li Duhok û Zaxo û Badînanê di encama lehiyê de hat jiyan kirin û herwaha sersala nû ya kurdî li tevahiya Kurdistaniyan û hemî kurdên ku li hercihekî Cîhanê jiyana dikin, pîroz kir.

Piştre sekreterê Yekîtiya Ciwanên Demokrat ên Kurdistanê balkişand ser sînorên erdnîgariya Kurdistanê ku ji Kurdistana mezin pêk tê û piştre bi girîngî dîtin behsa hejmara Kurdên li derveyê welat li piraniya welatên cîhanê û li gelek welatan kir û her du jî di pêşxistina wê de roleke bibandor heye. Hem di jiyana bi hev re û hem jî di pêşxistina ruhê yekîtiyê de, hem jî di warê siyaset, rêveberî û pêşxistina şaristaniya cihên ku lê dijîn de.

Newroza Qendîlê bi gerandina govendê bi dawî bû

Newroza Qendîlê ya ku ji çar parçeyên Kurdistanê bi hezaran kes beşdar bûn bi muzîk û gerandina govendê bi dawî bû.

Pîrozbahiya Newrozê ya ku danê nîvro li Binarê Qendîlê bi dirûşmeya “Ji Rêber Ocalan re azadî, ji pirsgirêka Kurd re çareseriya siyasî” destpê kiribû, bi govendên govendê bi dawî bû.

Di pîrozbahiya Newroza Qendîlê de ku bi hezaran kes ji çar parçeyên Kurdistanê amade bûn. Di êîrozbahiyê de peyama bi dîmen a Hevserokê Konseya Rêveber ya KCK’ê Cemîl Bayik hate nîşandan û peyamên KJK, Komîteya Amadekar ya Newroza Qendîlê, Tevgera Azadiya Civaka Kurdistanê, Komîteya Azadiya Rêber Ocalan hatin xwendin. Herwiha bavê şehîdê Operasyona Şoreşgerî Şehîd Helmet Dêrelûk, Zerdeşt Takor derket ser dikê û peyama xwe ya Newrozê pêşkeş kir. Hunermend Fewzî Kilinç, Hozan Welat, Hozan Şemdîn, endamên TEV-ÇAND Ewropa, hunermend Mîdya Hisên, Firmêsk Hafiz, Casim Saz, herwiha, Koma Mûzîkê ya Wargeha Mexmûrê, Koma Nîsar, Koma Çiyayê Şengalê, Koma Dîlanê ya Roj derketin ser dikê û bi stran û hunera xwe beşdarên Newroza Binarê Qendîlê coş kirin. Paşê surprîza pîrozbahiya Binarê Qendîlê Koma Awazên Çiya ku dengê çiya û Gerîlayên Azadiyê ye derket ser dike, bi şeş stranên xwe yên şoreşgerî beşdarên Newrozê boş kirin û gel ew bi germahî, berzkirina dirûşmeyan, tîlîlî û çepikan pêşwazî kir.

Di dewama pîrozbahiyê de Mamosta Mela Nadir li ser navê Civaka Îslama Demokratîk li gel pîrozkirina Cejna Newrozê li beşdarên pîrozbahiyê bi zimanê rojiyê behsa pîroziya Newrozê kir û got; “Newroz Cejna Netewî ya gelê Kurde û li gel ola Îslamê tu pirsgirêkek xwe tune ye.”

Herwiha hunermendê Kurd Casimê Saz derket ser dike û strana ‘Gerîla Bîr û Bawerî ye’ pêşkeşî beşdarên pîrozbahiya Newrozê kir.

Piştre jina hunermenda ji Rojhilatê Kurdistanê Jîna Seqizî bi gotina çend stranan coş, şadî û keyfxweşiya qada Newrozê bilind kir û beşdaran di ber staranên wê re govenda azadiyê gerandin.

Di dawiya pîrozbahiya Cejna Newroza Binarê Qendîlê de Koma Mûzîkê ya Nîsar û Ravîn Hewramî derketin ser dike, li ber stranên bi gerandina govenda azadiyê pîrozbahiya Newroza Binarê Qendîlê bidawî bû.

Kurdan û Japonan bi hev re Newroz pîroz kirin

Cejna Newrozê li eyaleta Saitama ya li bakurê paytexta Japonya Tokyoyê ji aliyê Kurdistanî û dostên wan ên Japon ve bi coş hat pîrozkirin.

Kurdistaniyên ji herêmên cuda yên Japonyayê ji bo tevlî pîrozbahiya Newrozê bibin ber bi Parka Akîgase ya bajarê Saîtama ve herikîn. Tevî endamên meclîsa dewleta Japonê û endamên parlamentoya Japonyayê, Kurd û Japon jî di nav de nêzî hezar û 500 kes beşdarî pîrozbahiyê bûn. Eleqeya zêde ya Japonan a li pîrozbahiya ku ji aliyê Komeleya Çanda Kurd a Japonyayê ve hat lidarxistin bal kişand.

Şahî bû platforma piştgiriya saziyên Japon ji bo gelê Kurd û nerazîbûna li dijî êrîşên dewleta Tirk ên li ser gelê Kurd.

Di pîrozbahiyên Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê de peyama 'Ji Abdullah Ocalan re azadî' hat dayîn

Li 8 navendên Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê gel li qadên Newrozê li hev civiyan û ji bo azadiya Rêberê Gelê Kurd û li dijî dagirkeriyê peyam

dan. Newroz li 8 herêmên Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê bi dirûşmeya “Azadî ji Rêber Apo re, ji pirsgirêka Kurd re çareseriya siyasî” hate pîrozkirin. Li gundê Mamşûr ê Dêrikê, gundê Helîq ê Girkê Legê, gundê Dirêcîkê yê Tirbespiyê, bajaroka Hîmo yê Qamişlo, gundê Çaxirbazar ê Amûdê, Sed Xerbî (Bendava Rojava) a Hesekê, gundê Çolîstanê yê Dirbêsiyê û li Stadyuma Şaredariyê Qamişloyê pîrozbahiyên Newrozê hatin lidarxistin. Di pîrozbahiyê de ji bo azadiya fîzîkî ya Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan peyam hatin dayîn. Her wiha di pîrozbahiyan de ji bo bidawîkirina dagirkeriya dewleta Tirk û avakirina Sûriyeke nenavendî, piralî peyam hatin dayîn.

Her wiha berxwedana gerîla û gelên Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê li dijî êrîşên dewleta Tirk a dagirker hat silavkirin. Di axaftinan de bal kişandin ser projeya Rêveberiya Xweser û hate destnîşankirin ku ji bo çareserkirina aloziya Sûriyeyê û bidawîkirina dagirkeriyê ev proje rêya herî guncaw e. Di dawiya pîrozbahiyê de komên muzîk, şano û govendê derketin ser dikê. Gel li gel stranan govend gerand. Pîrozbahiyên Newrozê yên li Kobanê, Heleb û Şehbayê ji ber şert û mercên hewayê hatin taloqkirin. Li aliyê din Kurdistaniyên li Lubnanê, dostên wan, nûnerên partî û komeleyan li herêma Damûr a Beyrûtê li derdora agirê Newrozê li hev civiyan. Qada ku pîrozbahiya ku ji aliyê Komeleya Çanda Newrozê ve hat lidarxistin, bi posterên Abdullah Ocalan, şehîd Mazlûm Dogan û alên PKK'ê hat xemilandin.

Nobeta Edaletê ya li Stenbolê ket roja xwe ya 100’emîn

Nobeta Edaletê ya ji bo azadiya Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan û çareseriya siyasî ya pirs-

girêka Kurd li Stenbolê tê lidarxistin, kete roja 100’emîn. Çalakiya Nobeta Edaletê ya li Stenbolê bi pêşengiya Komeleya Alîkarî û Piştgiriya Malbatên Girtî û Hikumxwarên Marmarayê (MATUHAYDER) tê lidarxistin. Çalakiya nobetê 100 roj in li Rêxistina Partiya Wekheviya Gelan û Demokrasiyê (DEM) a navçeya Sultangazî didome.

Li salona ku çalakî tê lidarxistin pankartên bi Kurdî û Tirkî, “Ji bo avakirina jiyana azad em tecrîdê bişkînin, bibin dengê zindanan” û “Em ji bo edaletê tecrîdê bişkînin, ji bo aştiya civakî bibin dengê zindanan” hatin daliqandin. Çalakvanan berdilkên spî yên Kurdî-Tirkî nivîsa "Tecrîd sûcê mirovahiyê ye" li xwe kirin, gelek caran bênavber dirûşmeyên "Bijî berxwedana zindanan", "Zindan bên hilweşandin, ji girtiyan re azadî" û "Bijî Serok Apo" berz kirin. Rêveberên Rêxistina Navçeya Esenyurtê ya MATUHAYDER, DEM Partiyê û gelek kes beşdarî Nobeta Edaletê bûn.

Zubeyde Încî di çalakiya nobetê de axivî û diyar kir ku gel tevî qedexeyên dewletê xwedî li Newrozê derketin û got, “Newroz di dîroka cîhanê de cejna herî kevnar e. Tevî hemû qedexe û zextên pergalê jî ev gel wê ti carî ji rastiya xwe dûr nekeve. Ez Newrozê li hemû dayikan pîroz dikim.”

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 12

Mesrûr Barzanî: Emê parastina maf, destkeft û pêkhateyên Kurdistanê bikin û li hember zulm û neheqiyê rawestin

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê li nav kernevala Newrozê li Akrê gotarekê pêşkêş dike û

radigehîne, " Ti salekê li ti cihekî wekî Akrê bîranîna cejna Newrozê nehatiye kirin û em dixwazin Akrê bibe bingeha bîranîna cejna Newrozê".

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî serxweşî li kesûkarên wan kesan kir ên ku di lehiyên Dihok û Zaxoyê de canê xwe ji dest daye û amaje da, "Em dê hemî bizavan ji bo qerebûkirin û kêmkirina azarên wan kesan bikin ên ku ji ber lehiyê zirar dîtiye".

Herwesa Serokwezîr Mesrûr Barzanî spasiya xweragiriya xelkê Herêma Kurdistanê kir û got, "Tevî ku arêşeya me tenê mûçe nîne, ez we piştrast dikim ku ez bi Serokwezîrê Îraqê re li ser xetê me û di çend rojên bê de ew arêşe dê bi temamî bê çarekirin".

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê amaje jî da, "Newroz rojeke dîrokî û neteweyî ye, em di vê rojê de sozê didin Xudayê xwe û peymanê didin xwîna şehîdên xwe ku bergiriyê ji maf û azadî û destkeftiyên xwe û kiyanê Kurdistanê bikin û rûbirûyî stem û bêdadî û gendelî bibin".

Deqê peyama Serokwezîr Mesrûr Barzanî

Bi navê Xudayê mezin û dilovan

Amadebûyên hêja, mêvanên qedirgiran

Hûn gelek bixêr hatin Akrê, navend û paytexta Newrozê

Newroza we tevan pîroz be

Ev çend sal in ku ciwanên Akrê xetîran hil dikin û bi ser van çiyayan dikevin û Newrozê li vê derê pîroz dikin. Li çi cihekî dinyayê wekî Akrê ev cejn bi vî rengî nehatiye pîrozkirin, lewma îsal me pê xweş bû ku em jî bên vê derê û ji bo sala bê jî Akrê bibe navenda pîrozkirina Newrozê li ser astê Kurdistanê û cîhanê.

Ez pîrozbahiyê li tevaya xelkê Kurdistanê dikim li navxwe û derveyê Kurdistanê û pîrozbahiyê li tevaya wan gel û neteweyan jî dikim ên ku Newrozê pîroz dikin.

Di cihê xwe de ye ku ez di vê derfetê de serexweşiyê li kesûkarên wan malbatan bikim ên ku duhî ji ber baran û lahiyan li Dihok û Zaxoyê canê xwe ji dest daye, ez ji Xudayê mezin dixwazim canê wan bi behiştê şa bike û sebr û hedarê jî bide kesûkarên wan. Gelek kesan jî, zirar gehişt mal û milkên wan, ez hez dikim bibêjim îşela Xudê derfetê bide ku em wan qerebû bikin û her tiştekê ji destê me bê em dê ji wan re bikin û ji nexweşî û zehmetî û azarên wan kêm bikin.

Di cihê xwe de ye ku ez spasiya xelkê Kurdistanê bikim, bi rastî di dema borî de li beranberî nexweşiyên jiyanê gelek xweragir bûne, taybet li beranberî nebûna budce û mûçe û gelek arêşeyên din ku hatine pêş. Tevî ku arêşeya me tenê mûçe nîne, daxwaza me û xema gelê me gelek ji mûçeyan mezintir e, lê jiyana xelkî bi vê re girêdayî ye û me jî hemî bizav kirine ji bo ku ew arêşe bê çarekirin tevî ku destên gelek xirab ji bo têkdana vê mijarê hebûn, mijara neşandina mûçeyan û dabînkirina budceyê ji bo xelkê Herêma Kurdistanê, lewma di cihê xwe de ye ku ez spasiya wan bikim û wan piştrast bikim ku em bi Serokwezîrê Îraqê re berdewam danûstandinan dikin ji bo ku ev mijar bê çarekirin û wekî ji me re hatiye gotin di çend rojên bê de ew arêşe dê bê çarekirin û em hêvîdar in ev mijar ji bo xelkê Kurdistanê êdî nebe pirs û nebe arêşe.

Newroz rojeke dîrokî û neteweyî ye, em di vê rojê de careke din sozê didin Xudayê xwe û peymanê didin xwîna şehîdên xwe, Pêşmergeyên xwe û xelkê Kurdistanê ku bergiriyê ji maf û azadî û destkeftiyên xwe û kiyanê Kurdistanê bikin û rûbirûyî stem û bêdadî û gendeliyê bibin û îşela em dê li ser wê peymanê berdewam jî bin.

Newroz rojeke nû ye, destpêkeke nû ye, saleke nû ye, lê ji bo me Newroz jiyaneke nû ye û ez hêvîdar im îro bibe pêngavek ji bo sala bê zêdetir xweşî û pêşkeftin û destkeftî ji bo gelê me bi dest ve bên û careke din spasiya we hemiyan dikim.

Bi biryara Serok Barzanî zêdetir ji 100 apartmanan ji bo ziyanpêketiyên lehiya Dihokê tên veqetandin

Jêderekî Parêzgariya Dihokê ragihand, li ser rasperdeya Serok Barzanî 117 apartman ji bo ziyandîtiyên lehiyê hatine

veqetandin. Jêderekî Parêzgariya Dihokê ragihand, li ser rasperdeya Serok Barzanî 117 apartman ji bo ziyandîtiyên lehiyê hatine veqetandin.

Jêderekî ji Parêzgariya Dihokê îro 21ê Adarê ji ajansa K24ê re ragihand, piştî lehiya di du rojên borî de li Dihokê, ku ziyaneke mezin gihandiye welatiyan, Serok Mesûd Barzanî biryar da ku ziyanpêketiyan bi 117 apartmanan qerebû bike.

Roja 19ê Adarê danê sibê pêleke baranbarînê bi ser parêzgehên Herêma Kurdistanê girt û bandora wê pêlê bi giranî li parêzgeha Dihokê bû. Li çend taxên bajêr 3 kes xeniqîne, av ket hijmareke malan û hin rê jî hatine girtin. Ji aliyê xwe ve Serokwezîr Mesrûr Barzanî pêwendiyeke telefonî bi Parêzgarê Dihokê Dr. Elî Teter re kir û got: "Ji bo parastina jiyana welatiyan çi pêwîst be, di zûtirîn dem de bê kirin."

Konsulê giştî yê Urdinê li Herêma Kurdistanê, Newroz pîroz kir

Konsulê giştî yê Şahnişînê Urdinê li Herêma Kurdistanê cejna Neteweyî ya Newrozê pîroz kir.

Konsulê giştî yê Şahnişînê Urdinê Fuad El Mecalî, li Herêma Kurdistanê, di hejmara xwe ya tora civakî Xê de wêneyekî xwe bi cilên kurdî li gel Serokê Hikûmeta Herêma kursistanê Mesûr Barzanî belav kiriye û nivisiye: '' Newroz pîroz be.''

Êvara îro 20.03.2024, bi amadebûna Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistan û hejmareke zêde ya Balyoz û Konsulên giştî û nûner û dîplomatên welatan li Iraq û Herêma Kurdistanê, karnavala cejna Newrozê bi rêve çû.

Şehîdên Cindirêsê bi meşeke bêdeng û hilgirtina agirê Newrozê hatin bibîranîn

Şehîdên êvara Newrozê yên bajarokê Cindirêsê yê li herêma Efrînê, bi vêxistina agirê Newrozê hatine bibîranîn.

20ê Adara sala borî li bajarokê Cindirêsê, ji ber vêxistina agirê Newrozê, grûpeke ser bi koma Ceyş El-Şerqiyê ve bi çekan êrîşî malbata Pêşmerg kir û 4 kes ji wê malbatê şehîd kirin.

Şehîdkkirina her çar welatiyên Kurd, Ferhedîn Osman (43 salî), Mihemed Osman (42 salî), Nezmî Mihemed Osman (38 salî) û Mihemed Ferhedîn Osman (18 salî), li navxweya Efrînê û welatên derve rastî karvedanên tund hatin û xwepêşandanên nerazîbûnê yên berfireh hatin kirin.

Çalakvanên bajarokê Cindirêsê ji bo bîranîna şehîdên agirê Newrozê, duhî danê êvarê bi meşeke bêdeng û rakirina xetîrên agir ber bi mala şehîdên malbata Pêşmerg meşiyan.

Herwiha welatiyên Kurd ligund û navçeyên cuda yên Efrînê wek (Mabata, Şera, Şiyê, Basûtê, Kefer Delê, Behdîna û Meydankî agirê Newrozê vêxistin û bi ala Kurdistanê, sirûda Ey Reqîb û sirûdên netewî Newroz pîroz kirin.

Herêma Efrînê ku ev bûye 6 sal di bin agirê dagîrkirina ji aliyê artêşa Tirkiyeyê û grûpên çekdar ên ser bi wê ve ye, gelek tawanên kuştin, revandina welatiyan, dizî û talanê tê, duhî bi awayekî balkêş agirê Newrozê li piraniya gund û navçeyên wê ve hat vêxistin û xort û keçan siloganên wek "Bijî Newroz, Semola Azadiyê" avêtin.

Mihemed Hacî Mehmûd: Hikûmeta Iraqê bi pereyên Helebceyê Kuweyt qerebû kiriye

Sekreterê Partiya Sosyalîst a Kurdistanê di 36emîn salvegera kîmyabarana Helebceyê de ragihand, hikûmeta Iraqê bi

pereyên Helebceyê Kuweytê qerebû kiriye. Herwiha bi pêwîst jî zanî ku divê dosyeya kîmyabarana Helebce were berfirehkirin.

Sekreterê Partiya Sosyalîst a Kurdistanê Mihemed Hacî Mehmûd îro 16.03.2024ê di 36emîn salvegera kîmyabarana Helebceyê de ji Kurdistan24ê re ragihand: "Hikûmeta Iraqê pereyê xelkê Helebceyê bir û û wek qerebû da Kuweytê. Divê hikûmet qerebû bide xelkê Helebceyê." Mihemed Hacî Mehmûd bi pêwîst zanî ku divê dosyaya kîmyabarana Helebce were berfirehkirin, ji ber ku weke ku dibêje, "gelek zulm li Helebceyê hatiye kirin û hikûmeta ku ew bombebaran kiriye, hikûmeta wî welatî bû." Herwiha got: "Îro tekane çekê bihêz ê di destê gelê Kurdistabl de ye, yekrêziya hemû aliyên siyasî û gelê tevahiya Herêma Kurdistanê ye." Îro 16ê Adara 2024an, 36 sal di ser kîmyabarana Helebceyê re derbas dibin. Tevî ku berî 13 salan Parlemantoya Iraqê tawana êrîşa kîmyayî wek jenosîd nas kir, lê hikûmeta Iraqê heta niha wek mîratgirê rejîma berê, qurbaniyên vê komkujiyê qerebû nekiriye.

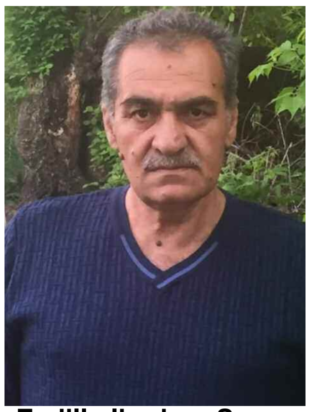

Evdille Ibrahım Şemoyı

EYDA WEROZ

Mişwarên te li ser çava.
Berf helya çû tev li ava.
Em dil germ bûne ji tava.
Ji gul tê bêhna gulava.
Şadî xiste dil hinava.
Eyda Newroz,bi xêr hatî.

Bi nêrgiz û berfînoka.
Bi çîçek û binefşoka.
Bi werdgula,adaroka.
Bi lale û şekiroka.
Keçên me bûn devkenoka.
Eyda Newroz bi xêr hatî.

Bi hatina te kurd şa ne.
Ber ku ewladên Kawa ne.
Hem li çiya hem arane.
Rêz bi rêz agir dadane.
Li dorê digrin dîlane.
Eyda Newroz bi xêr hatî.

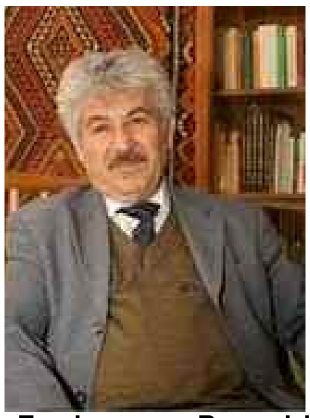

Eskere Boyik

KLAMA NEWROZÊ

Newroz im, az newroz im,
Cejna gelê pîroz im,
Bi reng-rewş im, bi doz im,
Alaveke aloz im.

Dengê egît Kawa me,
Ruhê bav û kala me,
Li nav çiya da veşartî
Kela hezar sala me.

Dila vekin bihar im,
Mizgînîke kubar im,
Kê azadiyê dixweze
Wan ra heval û yarim.

Newroz im, ez Newroz im,
Bi doz im û bi soz im,
Agirekî aloz im
Cejina gelê piroz im.

Newroza Wanê li bin siya alayên Kurdistanê hat pîrozkirin

Bajarê Serhedê yê Wanê bi behr û keleha xwe ji bo siyaseta Bakurê Kurdistanê yek ji bajarên herî sereke ye.

Wanê Newroz bi coş û qerebalixeke dêwendam pîroz kir. Kelecana hilbijartinan û germahiya heyî wiha kir ku Newroz ji salên çûyî cûdatir û di rengê referandûmê de derbas bibe. Hevseroka DEM Partiyê, namzedên şaredariyan û parlementer bi cilûbergên neteweyî li qadêbûn û di ber siya alayên Kurdistanê de govenda jin û zarok kal û ciwanan bû.

Piştî çendîn salên di bin zext û guvaşên dewletê de, piştî qedexekirina her cor çalakî û demeke di bin bêdengiyê de îro li Wanê coş û şoxûşeng bû.

Alaya rengîn li ba bû û bi deh hezaran Kurd li kêleka Keleha Wanê govend û dîlan gerandin.

Romanowski: Divê hemî welatiyên Herêma Kurdistanê mafê dengdanê ji bo diyarkirina paşeroja xwe hebe

Balyoza Amerîkayê li Îraqê piştevaniya welatê xwe ji bo hilbijartinên Perlemana Kurdistanê bi awayekî azad û şefaf tekez dike û radigehîne, “Divê hemî welatiyên Herêma Kurdistanê mafê dengdanê ji bo diyarkirina paşeroja xwe hebe”.

Balyoza Amerîkayê li Îraqê Alina Romanowski îro (Çarşem, 20.03.2024) di derheqa hevdîtina xwe ya bi Serok Barzanî re peyamek li ser tora civakî ya Xê belav kiriye û tê de amaje daye, “Ji bo tekezkirina piştevaniya me ji bo hilbijartinên Perlemana Kurdistanê bi awayekî azad, pakij, şefaf û cihê bawerê, ez bi Serok Mesûd Barzanî re civiyam”.

Romanowski tekez jî kiriye, “Divê hemî welatiyên Herêma Kurdistanê mafê dengdanê ji bo diyarkirina paşeroja xwe hebe”.

Serok Barzanî îro (Çarşem, 20.03.2024) li Pîrmamê pêşwaziya Balyoza Amerîkayê li Îraqê Alina Romanowski kir û pê re danûstandinan li ser çend mijaran kirin.

Li dû Ragehandina Baregayê Barzanî, Balyoza Amerîkayê li Îraqê di wê hevdîtinê de Newroz li Serok Barzanî û gelê Kurdistanê pîroz kiriye.

Herwesa zêdebarî amajedana bi rewşa siyasî ya Îraq û Herêma Kurdistanê û dawî pêşhatan, Alina Romanowski nîgeraniya xwe û welatê xwe jî

li ser dawî pêşhatên siyasî diyar kiriye û daxwaz jî kiriye ku PDK rolê xwe bigêre û bi aliyên din re arêşe û nîgeranî û têbîniyên girêdayî hilbijartinên Perlemana Kurdistanê çare bike.

Her li dû wê ragehandina Baregayê Barzanî, Serok Barzanî jî di wê hevdîtinê de amaje daye sedemên derxistina beyannameya PDKyê û ji şanda mêvan re ron kiriye ku her li destpêka salên 1990an PDK pêşenga birêveçûna hilbijartinan bûye û wî bi xwe li sala 1991ê daxwaz kiriye ku pêdivî ye rewatiya şoreşgêrî cihê xwe bide rewatiya destûrî û hilbijartin bên kirin. PDK herdem bi kirina hilbijartinan re bûye û tirs ji hilbijartinan nîne belkî têbînî li ser awayê hilbijartinan û metirsiya têkdana bingehên pêkvejiyanê û nehêlana tevlîbûna pêkhatan di jiyana siyasî de hene.

Herwesa di wê ragehandinê de hatiye, Serok Barzanî tekez kiriye ku PDKyê hilbijartin boykot nekirine belkî bi hilbijartinên pakij û şefaf û cihê bawerê û dûrî desttêwerdanên derve û bernameyên pêşwext re ye, ku tê de dengder ji mafên dengdanê neyên bêbarkirin, piroseya demokratî neyê bênirxkirin û qanûnên Herêma Kurdistanê jî neyên binpêkirin.

Serok Barzanî di nav gotinên xwe de amaje daye peywendiyên navbera Hewlêr û Bexdayê û eşkere kiriye ku lihevkirineke ron û tevalî bi Çarçoveya Hevahengiyê re li jêr navê Hevpeymaniya Navdewletî heye lê mixabin çi yek ji xalên giring ên wê lihevkirinê nehatine bicihanîn.

Serok Barzanî li dawiyê jî tekez kiriye ku, ji bo çarekirina arêşeyan û nehêlana nîgeraniyan, dê li ser şêwirmendî û hevahengiyê berdewam bin.

BÊWAR BARÎ TEYFÛRÎ

Êy mirovên vê dunê

Êy mirovên vê dunê,
Dest berdin ji kîn, şera,
Dur herin hun ji kîn ê,
Wekhev bijîn bi hevra.

Hevra bibin pişt, teyax,
Hevdu nekin belengaz,
Mafa nekin teng, yasax,
Bijîn kubar serfîraz.

Hevra bibin xûşk bira,
Dest bidin destê hevda,
Rê nedin hov kujera,
Hilşînin xwîna evda.

Cavê we qe nebîne,
Mirin kuştin û xwînê,
Xirav nekin vê dunê,
Unda nekin evînê.

Dunya mala hemûyan,
Bese hev bikin cuda,
Zulmê hingavt ev cîhan,
Hev nekin înkar unda.

Ev çi top, tang û cekin,
Bese hevra şer nekin,
Ji zulm zorê vekişin,
Dijî hevdu nemeşin.

Nehêlin biqewmin şer.
Mirov nejîn derbeder,
Dunya me dikin par- par,
Nava hevda koledar.

***

Ey mirovên dunyayê,
Hevra nekin şin,wayê,
Sinora bese rakin,
Hevra werên tim rayê.

Mirov hemû birane,
Zulm û zor çirane.
Bê aşîtî ev cîhan,
Tar û mare wêrane.

Rê nedin kujer, hovan,
Ku bukujin mirovan.
Bi wekhevî, biratî,
Hevra bidin silavan.

***

Yên mirovahîyê der,
Kesan dikin ji çi der.
Dunya kirin beş, sînor,
Yên bê wîcdan û rêder.

Dunya mezin bê bin ser,
Kirin par-par yên xweser,
Wanra cîhan tim tenge,
Gela dikin penober.

Dunya rengn cindîye,
Kî nezane gundîye,
Qurne,dewran tên dicin,
Ew tim nûye zindîye.

Her kes tê wedelîye,
Ji derda ne xalîye,
Emrek têra me nake,
Em çi dikin nivcîye.

Êy mirov deme rave,
Dunya me xirav dive,
Dijî pîsyê bisene,
Dunya bi te yê şênve.

Kî naha paşda mave,
Qismetê wî tim xave,
Ku tu herî demêra
Ser te hertim yê tav ve.

***

Dijîn rezîl
Yên bê resen, kole, dîl,
Ken qe nayê rûyê wan,
Jine wana dike şîl.

Kî ku yekser raneve,
Dijî zorê nesene,
Nagêhije tu armanca,
Lewra ew bê resene.

***

Neyar rabûye ser gel,
Jina wîya dike del,
Ber vîna gelê min,
Dunya jî maye metel.

Cîyê ku yekbûn heve,
Zulm-zor ser nakeve,
Armanca milet eve,
Dawîya neyar reve.

Êy mirov bese rabe,
Nehêle dunya xirab be
Dijî zorê raweste,
Cîhan bila her şabe.

12.05.2012

Dağlar

Qürbət eldə saça elə dən düşüb,
Atam qocalıbdı elə, a dağlar.
Necə qocalmasın, sevgili qızlar,
Həsrətdir qoynunda gülə, a dağlar.

Xəlbirsiz içimizdə çox ələnmişik,
Vətəndə hər küncə səpələnmişik,
Biz qaçqın adıyla ləkələnmişik,
Silinməz versən də selə, a dağlar.

Fələk qocaların qəddini büküb,
Analar çox sizə göz yaşı töküb,
Sizsiz çoxları da dünyadan, köçüb,
Fələk amansızdı belə, a dağlar.

Dilində tükənməz şuarı sizsiz,
Ömür verə bilmir qərari sizsiz,
Vallah əyilməyən vüqarı sizsiz,
Dönür Həsənoğlu külə, a dağlar

Kürdün

Allahın, ananın eşqiylə hər an,
Döyünüb qardaşım ürəyi Kürdün,
Böyük cəbhələrdə, böyük döyüşdə,
Bir Allah olubdu köməyi Kürdün.

Heç zaman namərdə əyilməyibdi,
Çörəyi diz üstə yeyilməyibdi,
Mərdliklə yaşayıb görünməyibdi,
Hiylə, fırıldağı, kələyi Kürdün.

Döyüşə atılıb, qopsa da tufan,
Kəsilsə də başlar, tökülsədə qan,
Döyüşdə geriyə çəkilməz bir an,
Döyüşdə kəsilib göbəyi Kürdün.

Abır ismət həyasıdı Kürd qızı,
Gözəl göllər sonasıdı Kürd qızı,
Nizamilər anasıdı Kürd qızı,
Qeyrətdi, namudu bəzəyi Kürdün.

Qalib Həsən Oğlu

Həsənoğlu Kürdsən bu adla yaşa,
Mərdliyinlə yaşa,ləl gövhər daşa,
Ömrünü həsr edib ölmə savaşa,
Gəlməyibdi yerə kürəyi Kürdün.!

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 14

Newroz cejna dîrokîye

Bêwar
Barî Teyfûrî

Di nav gelên rojhilata nêzîk û navînda gelê kurd yê herî kevnare. Kurda di dîroka van herêmanda dewseke (şopeke) berbicav hiştine. Ev gelê kevnar û mêrxas kareke mezin daye çand û dîroka gelên cuda û pêjdaçûyîn, dewlemendbûna kûltûr û menevîyata wanda roleke girîng leyîstîye. Dibêjin gelê bê çand bê kesayete. Her cejin, merasîm, urf-edet nexşeke çanda gele, him jî pareke bingeha çanda netewî ya dîrokîye.

Her gel jîyanêda anegorî menevîyata xwe çanda xwe çêdike. Cejin, merasîm û li vanava girêdayî erf-edetên cuda-cuda di pêş ketina çanda netewî û civakî da roleke gelekî mezin dilîzin. Di van cejin û merasîmênda helwesta mirovan dereqa jîyanê tê xuya kirinê. Heyam tên dubuhurin hinek cejin, eydên kevn an wêneyên xwe dugeherin, an jî ji bîra gel dertên. lê hinek cejin, eyd jî hene ku çiqasî jî dem bên derbazbin jî ewana di her demîda terî û jîr dimînin û bi coşîya gur, bi heytehol tên qeyd kirin. Ji van cejnan yek yê heyî kevnar cejna Newrozêye. Ev cejin ev çend hezar sale bandorî li ser menewîyata mirovan û gelan dike.

Newroz di dîroka gelê kurdda jî û jîyana wanada jî bi gilîkî kurt jîana kurdanda dewseke hêja girtîye û digire. Cejnên ku bi qedera gelanva, bi rizgarîyêva, şoreşêva têkîlîyên wan hene, an jî wanva girêdayîve (di alîyê gelanda bi) di bîranîna wanada timê dijî, an jî derbazî jîyana wan dibe her dem bi hub û hizkirin, bi şadîmanî bi coşîyeke alavî tê nitirandin û parastin.

Newroz di efrandarîya gelê kurdanda cîkî pir bi rûmet û sîyanet digire. Newroz jîyana meda sembola serhildanê û bûyîna azadîyêye,nîşana rizgarîyêye. Newroz destpêka buharê, vejîna tebîetê (siruşt), silava jîyana nû û vemirandina sîtemêye. Newroz emrekî bi rûmete, wekhevîye, nêt û meramên qencin.

Newroz-altindarî û parastina mafên mirovane û xwesteka mirovahîyêye.

Newroz-cejnek dîrokîye. Cejna şehîdane. Newroz-salnama kurd û Kurdistanêye.

Dîrok dide kivşê di berî heyamê me hukumdarên Assûrîyayê li ser axa Kurdistanê û li rojhilatê da hetanî 400 salî hukumdartî kirine. Berî zayînê 612-salê 2610 sal berîya me 21ê adarê bi serwêrtîya mêrxasê lêgêndar Kava xaka Kurdistanê û gelên rojhilatê ji bin bandor û dagirkirina Asûrîyan tên azad kirinê. Dû vê altindarîyêra dewleta kurd a yekemîn Mîdîya tê ava kirinê. Ji vê bûyerê şûnda her sal 21-ê adarê tê hesavkirin çawa destpêka edlayê, biratîyê, emrê şa û aza, roja nû. Bi kurdî nohroj-Newroze. Bi navê Newrozê girêday gelek lêgênd û cîrok hatine gotine. Ji van lêgêndan yek jî bi navê hedad û engal Kavayêva girêdayîye. Navê Kava sembola azadîyêye li Kurdistanê de. Lêgênd weha destpêdibe.

. . . Wextekî li Kurdistanê de bi navê Dehoq hukumdarekî zalimî, bê bext hebûye. Ew gelekî qeddar bûye, hertim bobelat anîye li serê binelîyên Kurdistanê. Rojekê li ser milê wî sîtemkarî du damarê wek mer şîn dibin. Çiqas hekîm û loxman derman çê dikin ku evî hukumdarî devxwîn ji vê xezabê xelazkin. Lê car wî nedibû.

Dawîyêda hekîm û loxman dicivin (beşter) biryar dikin ku hero mêjîyên du xortên kurd bidine wan meran ku zirarê nedine hukumdar û wî nexwin. Wê rojê şûnda hero du xorta dukujin mêjûyê wan didine mera. Binelî, gundî di dest wî zalimî tengezar dibin.

Rokê dîsa mirovên wî qedarî tên ber derê Kava ewladê wî dawîyê dixwazin. Kava mirovekî hunermend bû. ewî bi hesina mirov çêdikir. Kava heyşt zarê xwe qurbana Dehoq dabû. Lê vêcarê yê dawîyê ê neha nade. Miqabilî Dehoq ê bê xwedê cînar û gundîyan beşter dike sozê xwe dikin yek êrîşî li ser qesira wî dikin. Kava çakûçê xweva serê Dehoqê xwînmêj diperçqîne û wî dukuje, leşkerê wî tar-mar dikin. Kava qesra wî zulmkarî de rûdinê dibe hukum dar. Gundî hev dicivin. Kava dibêje: - Îro şûnda li welatê me wê xwîn nerije kesekê sîtem nebîne. emê dewletek, jîyanek nû serrastkin agiran vêxin, govendan bikşînin bila roja îro, bîst û yekê adarê roja cejnê be, roja undabûna zordestîyê be, destpêbûna emrê şa û aza be, rênîşa rizgarîyê be Newroz.

Ev lêgênd ji kûraya dîrokê tê.

Lêgêndê da rastî heye. Qewimandin li ser rastîyê, heqîyê hatîye efrandin. Ew rastî îro jî li ser axa Kurdistanê dido me. Gel dijî merê çar ser şer dike. Geç û xortên niştimanê bi laşên xwe agrê Newrozê gur tikin û ronayê, azayê di gelê bindest ra tînin. Îro agrê Newrozê dilê hemû kurdê welatparêz de vêdikeve û zûtirê li welat agrê azadîyê vêkeve. Belê Kurdistan bi xwîna şeîdanva çêdibe û em her kurdên bi namûs şerefeke mezin dikişînin, serkeftin dixwazin û dibêjin: "Heta dibî cêleka 40 salî bibe boxê rojekê" an jî "Mirina bi şeref ji emrê bindest çêtire". Belê, heqê kurdan tune vî şerî bidin der. Îro em bi ruhê xwe, bi ramanên xwe, bi nefesa xwe, bi xwîna xwe êrîşî ser merê çar ser dikin, em rêça Kava didimînin. Hesreta me, daxwaza me, ola me, bawerîya me Kurdistane. Kurdistan gazî dike, hîvî dike, gelê kurd xwe timê pêş dixe, jîyanêra dimeşe û dîroka xwe bi xwîna xwe dinîvsîne. Bi bawerîke mezin jîyana xwe didomîne, çandeke nû çêdike, li dîroka mirovahîyê belgeke nû vedike, belga qehremanîyê û vê belgê bi xwîna xwe sore qetranva dixemilîne. belê, îro kurd cejna xwe bi xwîna xweva pîroz dikin. Nêzîkî armancên xwe dibin. Agrê Newrozê dişuxule. Ev agir ese ê bibe meşel di welêt. Em kurd bi bawerî hîvîdarê wê roja aza û bi rêzin.

Ew rojê bê....

Ez bawerim ew rojê bê,
Ew qezenca şeîdane.
Hêsrên cavên dayikane,
Ew hesret û armanca mîlyonane.

Ew bawerîya Mezlûm Doxan,
Ew daxwaza Rewşen, Alkan.
U rênîşa şeîdan,
Ez bawerim ew rojê bê.
Ew hesreta gelê meye,
Ew xelata şerê meye.
Ew qezenca şeîdane,
Ez bawerim ew rojê bê.
Ew rojeke aza nuhe,
Û rojeke pir bi rêze…

1996.20.3. Barîyê Teyfûr.

Сегодня мы празднуем Навруз

Каждому курду понятно, что это начало Нового года. Каждому русскому тоже станут понятны эти слова, если он прислушается и услышит, что "нав" - это новый, а "руз" или "рож" - это Солнце, та самая "Жар-птица", за которой часто охотятся в русских сказках. Сегодня она приходит сама. Наступает новый год. Мы как будто бы отстаем от других народов, поскольку все уже отпраздновали наступление нового года, а у нас он приходит даже позднее, чем в Китае, в момент весеннего равноденствия - 21 марта. Мы сохранили этот обычай, насчитывающий многие тысячи лет от наших предков. Он прост и понятен, пришла весна, начинается новый год с его заботами и радостями. Почему мы, несмотря на то, что в нашей жизни случается многое, и, к сожалению, пока еще много трагического и печального, радуемся этому празднику. Потому что нельзя иначе встречать возвращение солнца, весну, начало полевых работ, пробуждение природы.

Эта весна для нас не только трагична, но и полна надежд. Курдам удалось прорвать многовековую блокаду и заявить о себе в полный голос. Победа демократии в Южном Курдистане, где курды сумели наладить нормальную жизнь, дает много. Она показывает, что курды выстояли, несмотря на все испытания, когда мы как народ иногда были на грани исчезновения, когда против нас проводилась, а в таких странах, как Сирия все еще проводится, политика открытого геноцида. Выборы в Ираке показали, что, когда завоеваны условия для свободного волеизъявления, курды способны стать и уже стали мощной политической силой, хорошо знающей свои национальные интересы и добивающейся их настойчиво и последовательно.

К сожалению, в таких странах, как Турция, Иран и Сирия, из этого сделали негативные выводы. Это не обрадовало правящие элиты этих стран, а обеспокоило. Прежде забитые курды, не только борются, но и добиваются своих прав. Пример Южного Курдистана не только обрадовал и вдохновил курдов, но и насторожил и обеспокоил их противников. Они боятся, что курды, составляющие в этих странах многочисленное население, добьются своих прав и станут играть ту роль, которой они заслуживают. В Сирии усилились провокации и преследования курдов, что проявилось в событиях в Камышлы 12 марта 2004 года. Сегодня войска, которые Президент Ассад вынужден убирать из Ливана, направляются в курдские районы Сирии. Смысл этих действий хорошо понятен курдам. Это прямая и очевидная угроза. Вместо того, что признать права курдов и уровнять их с арабским населением Сирии, отказаться от политики дискриминации курдского населения, они усиливают репрессивный аппарат.

Но время прошло, наступление свободы, как и весенний возврат солнца, не остановить. Чем сильнее сирийские чиновники цепляются за свои привилегии, тем меньше у них шансов сохранить свою власть в стране, тем скорее они будут вынуждены повторить судьбу своих коллег из иракского отделения партии БААС. Более продвинутыми оказались власти Турции, которые ради того, чтобы вступить в Евросоюз и получить преимущества принадлежности к Европе, идут на реформы в сфере межнациональных отношений, хотя делают это неохотно и с затяжками. Курдам в Северном Курдистане непросто отстаивать свои права. Но это стало можно делать политическими методами, хотя еще недавно турки понимали только силу. Сравнительно медленно происходят изменения положения курдов и Восточном Курдистане, но и там положение дел меняется к лучшему. В этот праздничный день я хотел бы сказать, что еще десять лет назад, многое из того, что курды имеют сегодня, казалось невероятным. Свобода ускоряет свой бег. Сегодня она бежит к нам на встречу, а не от нас.

Если раньше приходилось воевать с врагами, то сегодня все большее значение имеет для нас уровень культурного и экономического развития. Мы завоевали свободу на части территории своей страны, часть курдов свободна. Но свободы ждут и других частях Курдистана, Кроме того, в Южном Курдистане нужно сделать жизнь народа процветающей. Повсеместно, везде, где живут курды нужно объединяться, повышать культуру курдского населения, восстанавливать свою литературу, историю, создавать свое кино и делать многое другое. Наш народ никогда не сидел, сложа руки, многое делалось и раньше, но сегодня у нас есть стимул делать все это с удвоенной, утроенной силой. И это можно и нужно делать везде, не только в Курдистане, но и здесь в России. Сегодня каждый может внести свой вклад в рост мощи Курдистана. Это радость работать на себя и на свою родину. Если мощно поднимется Южный Курдистан, свобода скорее придет и на остальные земли нашей родины.

Да здравствует Курдистан!
Пусть Навруз принесет счастье всем народам!
Пусть будут счастливы все народы, дружественным курдам!

Бари Тайфур

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 15

Serokwezîr Mesrûr Barzanî hatina cejna Newrozê li Kurdistaniyan pîroz dike

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî bi boneya hatina cejna Newrozê û

sersala nû ya kurdî, peyameke pîrozbahiyê belav kir. Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî bi boneya hatina cejna Newrozê û sersala nû ya kurdî, peyameke pîrozbahiyê belav kir û tê de ragihand, “Newroz ji bo gelê Kurdistanê her tim bûye sembola serketin, azadî, rawestana li ber stemkr û zordaran û destpêka serdemeke nû.” Serokwezîr di peyama xwe de ragihand, “Bi boneya hatina cejna Newrozê û sersala np ya kurdî 2724an, germtirîn pîrozbahî arasteyî hemû Kurdistaniyan dikim, bi taybetî Pêşmergeyên qehreman, hêzên asayişa navxwe, malbatên şehîdan û qurbaniyên Enfalê û hêviya şadî û bexteweriyê ji bo wan dixwazim.” Herwiha tekez kir, “Newroz ji bo gelê Kurdistanê her tim bûye sembola serketin, azadî, rawestana li ber stemkr û zordaran û destpêka serdemeke nû.”

Serokwezîr Mesrûr Barzanî got jî: “Rêz û pêzanîna min ji bo gelê xweragir yê Herêma Kurdistanê heye, ku mixabin bûne qurbaniyên lîstika siyasî ya hinek kes û aliyên ku ji bo berjewendiyên xwe bazirganiyê bi mafên destûrî û mafên darayî yên gelê Kurdistanê dikin. Lê em piştrast in ku îradeya jiyana azad û serbilind a gelê Kurdistanê dê biser bikeve. Hêvîdar im sala nû bibe sala dawîlêanîna hemû nexweşî, stem û neheqiyên ku li ser gelê Kurdistanê tê kirin.”

Serok Barzanî û Muhsîn Mendelawî li ser hilbijartinan axivîn

Serok Barzanî û Muhsîn Mendelawî li hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê û rûdanên dawiyê yên siyasî axivîn.

Serok Barzanî doh li Pîrmamê Serokê Demkî yê Parlamentoya Îraqê Muhsîn Mendelawî qebûl kir.

Ofîsa Barzanî ragihand ku di hevdîtinê de rûdanên dawiyê yên qada siyasetê hatine nirxandin.

Her du aliyan daye zanîn ku divê hilbijartin bi awayekî adil werin kirin û di hilbijartinan de mafên hemû pêkhateyên Herêma Kurdistanê werin parastin.

Li aliyê din, Ofîsa Muhsîn Mendelawî jî ragihand ku di vê hevdîtinê de mijarê wekî “rûdanên dawiyê yên siyasî û civakî, mafên destûrî, şandina mûçeyên karmendan û biryara Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) a boykotkirina hilbijartinan” hatine gotûbêjkirin.

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî ragihandibû ku dê hilbijartinên Parlementoya Kurdistanê 10ê Hezîranê werin kirin. Dadgeha Bilind a Federal a Îraqê hejmara kursiyên Parlamentoya Kurdistanê kêm kir û kotaya pêkhateyan rakir.

Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) 18ê vê mehê ragihand ku ew beşdarî hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê nabin.

PDKyê diyar kir ku wan piştî biryarên Dadgeha Bilind a Federal a Îraqê ev biryar daye.

Mesrûr Barzanî: Gelê Kurd dev ji mafên xwe bernade

Serokwezîr Mesrûr Barzanî got, “Divê hilbijartin di çarçoveya yasaya hilbijartineke dadperweran de bên kirin.”

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî bo Wezîrê Dewletê yê li Wezareta Karên Derve ya Almanyayê Tobisa Linder re civiya.

Hikûmeta Herêma Kurdistanê li ser civînê daxuyaniyek belav kir.

Di daxuyaniyê de hat ragihandin ku Wezîrê Alman Tobisa Linder tekez kiriye ku dê piştgiriya Almanyayê ji bo Pêşmerge û alîkariya Herêma Kurdistanê berdewam be.

Li gorî daxuyaniyê mijara sereke ya civînê, girîngiya rêzgirtina li sîstema federalî ya Îraqê û parastina statuya destûrî ya Herêma Kurdistanê bû.”

"Gelê Kurdistanê dev ji mafên xwe bernade"

Herwiha Serokwezîr Mesrûr Barzanî amaje bi wê kir, “her çende bi awayên cur bi cur ên siyasî, leşkerî, aborî û bi navê yasayî zext li Herêma Kurdistanê tê kirin ku dest ji mafên xwe yên destûrî berde lê gelê Kurdistanê ti carî amade nîne dev ji ser mafên xwe berde.”

Di berdeamiyê jî de Serokwezîr Mesrûr Barzanî got: “Em hertim alîgirê hilbijartinan bûne lê divê ew hilbijartinên rewa, demokratîk û destûrî û di çarçoveya yasayeke helbijartinê ya dadperwerane de bin ku garantiya nûnertiya hemû çîn û pêkhateyên gelê Kurdistanê bike.” Li gorî daxuyaniyê rewşa kampên Herêma Kurdistanê, mijareke din a hevdîtinê bûye û her du alî li ser wê yekê hev ra bûn ku rê li ber vegerandina xwebexş a penaberên ji bo cihên xwe bê vekirin.

Di bin baskê dijminan de Kurdistan nayê parastin!

Ne tesadufe ku PKK daketîye herêma Silêmanîyê û di restorant û Otêlên silêmanî de tên xwedî kirin. Di bin hîmaye ya Îranê de ji tirkan re hedefin û hin jî Îraq wan li Silêmanîyê, bi YNK re li henber Herêma Kurdistanê bikar tîne! Bînin ber çavê xwe, Hêza leşkerî a PKK, bi rêveberên xwe re di bin emrê Îran û Îraqê de ye. Îran û Îraq, PKK anîye Silêmanîyê û di bin baskên xwe de bikar tîne. Bi Bavil Talabanî re, di bin emrê Îraq û îranê de li Silêmanîyê hin tên kujtin û hin tên hîmaye kirin. Ev herdû gotinên Kujtin û hîmaye kirin dijberî hevin, lê li gor helwesta Silêmanîyê ne.

Îran û Îraq, ji bona hêrêma Kurdistanê têxin tengasîyê û gavên Kurd û kurdistanî, ku tên avêtin asteng bikin; dixwazin pêvajokek „yekitîyê“ destpê bikin. Berdevkê konseya PKK, Murat Karayilan jî li gor vê hewla Îran û Îraqê, ev karên xerab ji kurdan re dixwaze bike "mizgînî" û carek din Kurdkujîyekê destpê bike, ku xwe ji tengasîyê derxîne.

Murat Karayılan, Duran Kalkan, Cemil Bayik û Mustefa Karasu di nav de, hemû rêveberên PKKê, di destê Îranê de esîrin. Îran wan ji xwe re bi hêsanî li gor stratejîya xwe bikar tîne. Yên ku di destê dijmin de êsîr bin, nikarin mizgînîyek rasteqîn bidin kurdan. Kurd divê vê rastî bibînin.

Ne tesadufe ku PKK daketîye herêma Silêmanîyê û di restorant û Otêlên silêmanî de tên xwedî kirin. Di bin hîmaye ya Îranê de ji tirkan re hedefin û hin jî Îraq wan li Silêmanîyê, bi YNK re li henber Herêma Kurdistanê bikar tîne!

Kontrola dewleta tirkan a li ser Qendîlê zeîf bûye û bi carekê de radestî Îran, Îraqê û Sûrîyê bûye. PKK, asta "li henber Tirkîyê şer" wenda kirîye. Ketîye Kûraya axa Herêma Kurdistanê û gav bi gav dewleta tirkan di herêmê de bicîh dike. Dem dem qadroyên ku ji rêveberî û karesatên PKK nerazîne, dişîne Silêmanîyê û dide kujtin. Di vî warî de herçar dewletên dijminê miletê Kurd bi hev re tevdigerin û PKK li gor stratejîya xwe a herêmê, li henber kurdan bikar tînin. Ji ber wê jî, bê izna Tirkîye, Îran, Îraq û Sûrîyê ti merc û daxwazên PKK ku bingeha mizgînîyan ji kurdan re ava bike tineye.

Yên ku di destê dijmin de êsîr bin, nikarin di nav kurdan de bibin pergalê „yekitî“ ya kurdan û bengehê ji sîyasetek nû re vekin. Divê Kurd li henber vê lîstika „yekitîyê“ a bi destê YNK û PKK wê bêt meşandin hişyar bin. Li Îraqê sponsorîya Îranê di destê Bexda de ye. Bexda, li gor daxwazên Îranê têkilîyên PKK û YNK dîzaîn dike. Hemû amadekarî ewin ku van herdû hêzan li henber herêma Kurdistanê û destkevtinên wan bikar bîne. Ev stratejîya dijminane gav bigav dimeşe. Ez hêvî dikim ku rayedarên Hikumeta Herêma Kurdistanê serwextî van hewlên dewletên dijminin û axilbe jî yên Îraqê ne. Hemû hewl û dijminatîya Dadgeha Federal a Îraqê bingehê ji van hewlan re ava dike.

Hikumeta Herêma Kurdistanê hewlan dide xwe, ku hemû daxwaz û êrîşên Îraqê red bike û xwe ji sîyaseta Bexda bi carekê de vekişîne. Hewlê ku bi destê PKK û YNK tên meşandin, daxwazên dijminin ku van hewlên hikumeta Herêma Kurdistanê vala derxîne.

Li ser daxwaza Îran-Tirkîyê; hewlên ku DEMPartî li Bakurê Kurdistanê dimeşîne, di hilbijartinan de stratejîya ku dane ber xwe, bipêşde derxistina Salahattin Demirtaş û Leyla Zana, dan û stendinên bi dewleta tirkan re dimeşin û mitîngên ku ji bona "azadîya A. Ocalan" tên lidar xistin, Hewlên YNK ku bi rîya Dadgeha Federal, ku bi destê sîyaseta li Şamê a dijberî miletê Kurd û Kurdistanê têt meşandin, hemû yek bi yek îşaretên ku stratejîyek nû bi destê PKK û YNK li ser kurdan amade dibe. Ev stratejî jî li gor daxwazên dijminan têt amade kirin! Hikumeta Herêma Kurdistanê di asteng bilind de xwedî dîplomasîyek xurt e. Van gavên dîplomatîk yên Hikumeta Herêma Kurdistanê, dijminên miletê Kurd aciz kirine. Dijminên miletê Kurd, dixwazin cîh li herêma Kurdistanê teng bikin û bi van hewlên PKK û YNK dest bavêjin destkevtinên ku bi xwîn û keda milîyonan cangorîyan ava bûye bikin.

Kurdperwerên herçar beşên Kurdistanê divê hişîyar bin. Bi hev re hevkar bin û li henber van lîstikan xwedî li destkevtinên herêma Kurdistanê derkevin. Bizanibin ku bi daxwazên dijminan Kurd ticarî biser nakevin.

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 16

Mesrûr Barzanî: Em dev ji mafên gelê Kurdistanê bernadin

Serokwezîr Mesrûr Barzanî di ahenga Newroza Akrê de gotarek pêşkêş kir û got, “Em dev ji mafên gelê Kurdistanê bernadin.”

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro beşdarî merasîma Newroza Akrê bû û di merasîmê de gotarek pêşkêş kir. Mesrûr Barzanî behsa çareserkirina pirsgirêka mûçeyê kir û got: "Ez we dilniya dikim ku ji bo çareserkirina pirsa mûçe em ligel Serokwezîrê Îraqê di guftugoyê de ne. Wekî ku wî ji me re gotiye, di çend rojên pêş de [pirsa mûçeyê] tê çareserkirin. Ez hêvî dikim ev babet êdî nebe pirsgirêk ji bo xelkê Kurdistanê."

“Xelk û xaka me ji mûçe mezintir ın”

Herwiha Serokwezîr Mesrûr Barzanî diyar kir, "Em rûbirûyî zilm û bêhiqûqî û gendeliyê dibin û ti carî dev ji mafên gelê Kurdistanê bernadin."

Mesrûr Barzanî wiha axivî "Ji bo têkdan û neşandina mûçe û dabînkirina budceya xelkê Herêma Kurdistanê destên gelekî xirab hebûn.

Pirsgirêka me bi tenê mûçe nîne, daxwaza me, rêbaza me, miletê û xaka me gelekî ji mûçeyê mezintir e. Lêbelê mûçe jî bi jiyana xelkê me ve girêdayî ye.

Mesrûr Barzanî serxweşî li xizmên qurbaniyên lehiyê Dihokê jî kir û ragihand ku ew dê hewl bidin ji bo qerebûkirina ziyanditiyên lehiya Zaxo û Duhokê.

Di merasîma Newroza Akrê de zêdetir ji 40 dîplomat, nûner û konsulên welatan amade bûn bûn.

Mesrûr Barzanî got, “Em dixwazin Akrê li Herêma Kurdistanê û cihanê bibe navenda pîrozkirina Newrozê lewre li ti devereke cihanê Newroz wisa nayê pîrozkirin.”

Serok Barzanî êrîşa terorîstî ya li Moskoyê şermezar dike

Serok Mesûd Barzanî îro 23ê Adarê li hejmara xwe ya fermî ya tora civakî “X” peyamek derbarê

êrîşa terorîstî ya şeva borî li Moskowê belav kir û tê de ev êrîş şermezar kirin.

Serok Barzanî di peyama xwe de got: “Em êrîşa terorîstî ya şeva borî ya li Moskoyê ku sivîlên bêguneh kiriye armanc, bi tundî şermezar dikin.” Serok Barzanî herwiha got: “Ez sersaxiyê ji malbat û kesûkarên qurbaniyan re dixwazim û xwe bi hevxemê gel û hikûmeta Rûsyayê dizanin.”

Duhî danê êvarê Înê êrîşek li avahiyeke bazirganî “Crocus City” ya nêzîkî Moskoyê hate kirin. Li gor amaran jî, zêdetirî 93 kes hatine kuştin û 145 kes jî birîndar bûne.

Piştî êrîşê DAIŞê di daxuyaniyekê de li ser malpera xwe ya tora civakî “Telegram” belav kir, berpirsiyariya êrîşê girt ser xwe.

PWK, PSK, HAK-PARê Li Amedê Bi Meşa Bi Meşxeleyan Newroz Pîroz Kirin

Partîya Welatparêzên Kurdistanê (PWK), Partîya Sosyalîst a Kurdistan (PSK), Partîya Maf û Azadîyan (HAK-PAR) şeva 20ê adara 2024ê li Amedê bi meşeke bi meşxaleyanbi hev re newroz pîroz kirin. Rêvbebir û endamên PWK, PSK, HAK-PARê, li Kolana Hunerê ya Amedê kombûn. Bi pankarta ‘’Newroz Pîroz be, Newrozê Şima Pîroz Bo’’ û bi meşxaleyan, heta Mêvanxaneya Şaredarîyê ya Amedê meşîyan.

Gelê Amedê eleqeyeke mezin nîşanî vê meşê dan û beşdarî meşê bûn. Meş bi sloganên ‘’Bijî Kurdistan’’, ‘’Bijî Newroz’’ û bi stranên li ser newrozê , ji Kolana Hunerê heta Mêvanxaneya Şaredarîyê ya Amedê berdewam kir. Li ber Mêvanxaneya Şaredarîyê ya Amedê, Cîhgirê Serokê Giştî yê PWKyê Mehmet Can Azbay, di derbarê wate û girîngîya vê çalakîyê û ya newrozê û de kurte axaftinek kir.

Paşê Rêvebirê PSKyê Serhat Amedî bi kurmancî, endamê Komîteya Birevebir a PWKyê Mehmet Alî Yilmaz bi kirdkî-zazakî, Serokê Teşkîlata Amedê ya HAK-PARê Vasif Kahraman bi tirkî daxuyanîya hevbeş a PWK, PSK û HAK-PARê ya di derbarê Newrozê de xwendin.

Piştî xwendina daxuyanîya hevbeş çalakî bidawî hat. Ev jî daxuyanîya hevbeş a PWK, PSK, HAK-PARê ye:

NEWROZ LI HEMÛ KURDISTANÎYAN PÎROZ BE!

Îşev şeva Newrozê y e.

Newroz cejna hemû gel û neteweyên Aryanî ye. Lê ji bo miletê Kurd û gelên Kurdistanê cejna Newrozê xwedîyê cîyekî taybetî ye. Kurd û hemî gelên Kurdistanê Newrozê ji alîyekî weke cejna serêsalê û hatina biharê pîroz dikin; ji alîyekî din jî weke roja serhildan, berxwedan û tekoşîna ji bo azadî û serxwebûna Kurdistanê pîroz dikin. Helbete ku, li gel hemû felaket û qetlîam û zordestîyan jî, divê em Newrozê, bi armanca li dijî dagîrkerî û zordariyê û weke sembola berxwedana neteweyî û azadîyê pîroz bikin. Lewra Newroz li dijî dagirkerî, înkar û asîmîlasyona miletê Kurd bûye roja geşkirin û bihêzkirina mêjû û hişmendîya neteweyî û kurdistanî.

Li gel êş û birînên me yên li her çar perçeyên Kurdistanê jî, Agirê Newrozê ku sembola hebûn, serbilindî, biryardarî, hêvî, berxwedan, serîhildan û azadiyê ye; dê li Rojhelat, Başûr, Rojava û Bakurê Kurdistanê, li her çar alîîyê cîhanê, bi şêweyên cuda cuda bilind û gur bibe. Li Bakurê Kurdistanê pîrozkirina Newrozê xwedî cîhek taybetî ye. Lewra nêzî sed salî ye ku li Bakurê Kurdistanê pîrozkirina Newrozê bi reng û naveroka xwe û bi awakî azad nayê pîroz kirin û qedexe ye. Di vê pêvajoya ku zimanê kurdî bi jenosîda asîmîlasyonê rû bi rû ye, dive em bi taybetî Newrozê bi kurdî pîroz bikin; em hewl bidin ku vê rojê bikin qad û derfetek girîng ji bo geşkirina axaftina bi zimanê Kurdî. Herweha divê ev roj bibe platformek ji bo bidestxistina mafên perwerdeya bi ziamnê kurdî, mafên civakî û çandî. Qadên pîrozkirina Newrozê divê bibin qadên tekoşîna ji bo bidestxistina daxwazên neteweyî û demokratîk û bilind kirina têkoşîna mafê çarenivîsîna miletê Kurd.

Miletê Kurd tenê bi yekitî, hevkarî û yekrêziya neteweyî dê bikaribe destkeftiyên xwe biparêze û ji bo azadî û serxwebûna Kurdistanê pêngavên biryardêr bavêje.

Li Bakurê Kurdistanê rewşa heyî wezîfeyên taybetî derdixînê pêşîya me. Divê partî, rêxistin û tevgerên Kurd û Kurdistanê û potansîyela herî berfireh a Kurdan rojek berî rojekê li ser daxwazên milî, demokratîk bêne ba hevdû û ji bo hevkarîyeke berfireh a neteweyî, demokratîk gavên pêwîst bavêjin. Bicîh anîna van wezîfeyên neteweyî û dîrokî , dê rêya çareserîya pirsa Kurd û Kurdistanê xweştir û dê destê gelê me xurtir bike.

Em hêvî dikin ku Newroza îsal, ji bo yekitî, hevkarî û yekrêziya neteweyî bibe destpêkekê. Divê em xwedîlêderketin, parastin û vejandina hişmendî û destkeftiyên neteweyî, li her perçeyekî Kurdistanê di Newrozê da zêdetir derxînin pêş. Bijî sembola berxwedan û tekoşîna azadî û serxwebûnê Newroz!

Bijî yekrêziya hêzên neteweyî û demokratîk yên Kurdistanê!

Bijî Newroz!

Partîya Welatparêzên Kurdistanê (PWK)

Partîya Sosyalîst a Kurdistan (PSK)

Partîya Maf û Azadîyan (HAK-PAR)

Mesrûr Barzanî pêşwazî li Serokê Encûmena Nûneran a Îraqê bi wekalet kir

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro 19ê Adara 2024an pêşwazî li

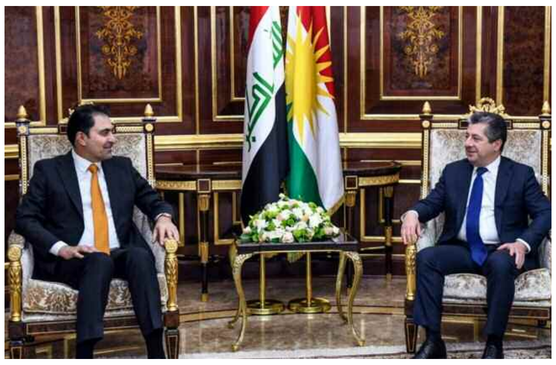

Serokê Encûmena Nûneran a Îraqê bi wekalet Muhsên Mandelawî kir.

Di civînê de ku Cîgirê Serokê Encûmena Nûneran a Iraqê Şaxewan Ebdullah amade bû, pêşhatên dawî û rewşa giştî ya Iraqê hatin gotûbêjkirin. Herwiha di civînê de, tekezî li ser rêzgirtina li sîstema federalî, qewareya destûrî ya Herêma Kurdistanê, dabînkirina mafên destûrî û mafên darayî yên Herêma Kurdistanê hate kirin.

Leyla Zana: Em bi tekoşîna Mele Mistefa Barzanî bi hestên Kurdbûnê hesiyan

Siyasetmedara Kurd a naskirî Leyla Zanayê got, "Em bi têkoşîna Mela Mistefa Barzanî bi hesta Kurdbûnê hesiyan, em bi rêya Serok Apo şiyar bûn."

Siyasetmedara Kurd Leyla Zana gotarek li Newroza Diyarbekirê pêşkêş kir û tê de bang li destpêkirina pêvejoya aştiyê li hikûmeta Tirkiyeyê kir.

Ewên nasnameyan gihandina vê rojê, kesayetiyên dîrokî û hevdem in. Em mindarên Şêx Seîd, Seyid Riza, Qazî Mihemed, Seîdê Kurdî, Ehmedê Xanî, Melayê Cizîrî ne. Ez hemûyan bi rêzdarî silav dikim.” Siyasetmedara Kurd û parlamentera berê ya HDPyê Leyla Zana piştî bêdengiya 8 salan îsal beşdarî Newroza Amedê bû. Leyla Zanayê li Naewrozê axivî, wê di peyama xwe de behsa pêvajoya çareseriyê kir û li ser aştiyê sekinî.

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 17

Gelo ji bo kurdan mafên neteweyî û dewlet û federalî xwastin cudaxwazî ye?

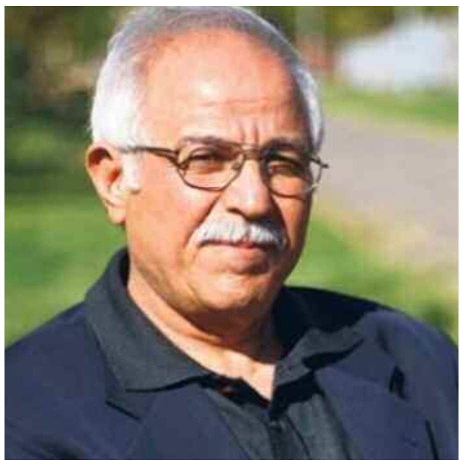

Îbrahîm GUÇLU

Di destpêka sedsala (qirna) 20-an û piştî Şerê Cîhanî yê 1-emîn Împeratoriya Osmanî têk çû û encama Peymana Lozanê Kurdistan bû çar parçe û ket bin bandor û metîngehkariya 4 dewletan (Dewleta Tirk, Faris. Iraq û Sûriyeyê). Di Dewleta Tirk de neteweya kurd tune hat qebûl kirin û mafên neteweyî yên neteweya kurd bi awayekî faşîst û nîjadperest hatin xesip kirin û qedexe kirin. Bakurê Kurdistanê hat îşgal û îlxak kirin. Li Kurdistanê sîstema kolonyalîst bi awayekî gelek barbar û ji kolonyalîzma klasîk paşvemayî hat damezrandin. Kurdistan ji statuya siyasî bêpar ma.

Şik tune ye ku neteweya kurd û berpirsên kurdan û kurdperweran, ji destpêkê ve li dijî siyaseta Dewleta Tirk ya nîjadperest û kolonyalîst derketin. Xwestin ku ji nîr û bandora kolonyalîzma Tirkan rizgar bibin û li Kurdistanê dawiya îşgal û îlxakê bînin. Wek her neteweyekî bibin xwediyê mafên xwe yên siyasî, çandî, civakî, aborî, dîrokî. Bibin xwediyê statuyeke xweser û xwastin ku dewleta xwe ava bikin..

Mixabin Dema ku kurdperwer û welatperwerên Kurd, ji hebûna kurdan qal kirin, ji Kurdbûnê û Kurdistanê qal kirin, mafên xwe yên neteweyî daxwaz kirin û xwestin ku qezenç bikin, dewleta serbixwe û federalî parastin wek cûdaxwaz (bölücü) hatin bi nav kirin, hatin hepis û ciza kirin, hatin kuştin. Li Kürdistanê qetlîam (komkujî) qewimîn. Ji bona Kurdistan û neteweya kurd bên tune kirin stratejîyeke nîjadperest ya gelek barbar hat neşandin.

Di Dewleta Tirk de 100 sal e ku ev siyaseta tê dimeşîne. Di nav pêvajoya nîjadperestî de, bi mejîşûştin û perwerdeya Kemalîst ya nîjadperest di nav kurdan de jî ev sistema xwe ya şaş û nîjadperest di mentalîteyakurdan de cîbicî kir. Loma jî kurdan him girêdayî vê mentalîteyê û him jî encama tirsa hepisbûn û kûştinê ji bona xwe dewlet nexwestin, wek netew ji navê xwe û ji welatê xwe qal nekirin.Ev helwesta hat wê merheleyê ku Dewletê bi proje û aparata xwe PKKê, ji bona neteweya kurd dewlet xwestin wek helwesteke kevneperst terîf kirin, tewan qebûl kirin, di nav beşek kurd de bi cî kir. Nasyonalîzma kurd re dijminitî di nav kurdan de wek hişmendiyekê bi cî kir.

Gelek kurdên ku azad jî difikirîn û ji derveyî mentelîteya PKKê tevdigerin jî, bi bandora îdeolojîk û siyasî bi awayekî vekirî nikare ku dewleta Kurdistanê biparêzin.

Di ev qonaxa dawî de jî dîsa Dewleta Tirk, partiyên wê yên siyasî, hemû berpirsiyar dezgehên dewleta kolonyalîst ya Tirk, bi xurtî ji cûdaxwaziya kurdan û kurdperweran tîne ser zimên. Erîşeke nîjadpetres wek pêlekê pêş dixe.

Lê divê bê zanîn ku Kurd û kurdperwer ne cûdaxwaz in.

Gelo Kurd û Kurdperwer çima ne cûdaxwazin (bölücü) ne?

1-Neteweya kurd, neteweyeke dîrokî ye. Xwediyê 5000 hezar sal e. Dîroka xwe de gelek dewlet ava kiriye. Loma jî, ji hebûna kurdan qal kirin, helwesteke gelek xwezayî ye. Ev ne cûdaxwazî ye, ji neteweyekî dîrokî qal kirine.

2-Neteweya kurd xwediyê welatekî mezin û dîrokî ye. Welatê kurdan û neteweya Kurd jî Kurdistan e. Kurdistan di bin bandor û hikumraniya Împeratoriya Osmanî û Farisî de welatekî nîv-otonom bû û sînorên Kurdistanê gelek diyar bûn. Di nav Împeratoriya Osmanî de herêmeke azad û sînor dayir Türkmenîstan tune bû. Loma jî dema kurd û kurdperwer ji welatê xwe qal dikin, ne cûdaxwaz in, ji realîtekê û hebûneke objektîf qal dikin.

3-Neteweya kurd jî wek neteweyekî xwediyê hêjayiyên neteweyî ye. Xwediyê ziman, dîrok, çandeke dewlemend e. Li Bakurê Kurdistanê hemû mafên neteweyî yên kurdan hatine xesip kirin û qedexe kirin. Dema ku kurd û kurdperwer ji mafên xwe yên neteweyî qal dikin, mafên xwe yên neteweyî daxwaz dikin; ne cûdaxwaz in, xwediyê maf in û helwesteke rewa û xwezayî dimeşînin.

4-Neteweya kurd jî, wek neteweyekî xwediyê maf e ku dewleta xwe ava bike. Dewleta xwe ne li ser erdê neteweya Tirk, dê li ser erdê xwe û li welatê xwe Kurdistanê dixwaze ava bike. Ji vê helwestê xwezayîtir helwest nabe.

Loma jî dema ku kurd û kurperwer ji bona ku dewleta xwe ava bikin têkoşîn û xebat bimeşînin, dewletnbûna xwe bînin ser zimên cûdaxwaz nabin.

5-Dema kurd û kurdperwer ji sîstema federal qal dikin û diparêzin, dibêjine ku li Tirkjiyeyê du welat, welatê Tirkan û welatê Kurdan Kurdistan heye; du netew hene, ew jî neteweya Tirk û neteweya Kurd e. Divê ev sîstema heyî ya ne bi edalet, kolonyalîst bê guhertin. Dewleta heyî bes Dewleta neteweya Tirk e. Loma jî divê dewlet bibe dewleta Neteweya Tirk û Kurd ya federal. Di dewleta federal de jî Kurd li welatê xwe dibin xwediye desthilatdarî û serwer. Mafên xwe yên neteweyî, civakî, aborî qezenç bike û ji bona wan pêş bixwe divê bibe xwediyê derfetekê.

Ji bona vê jî kurd û kurdpewer nabin cûdaxwaz.

Diyarbekîr, 19. 03. 2024

Serok Barzanî pêşwazî li Balyozê Îtalyayê li Iraqê kir

Serok Mesûd Barzanî îro 19ê Adara 2024an pêşwazî li Balyozê Îtalyayê li Iraqê Maurizio Greganti û şanda pê re kir.

Piştî pêşwaziyê, Balyozê Îtalyayê li Iraqê dilxweşiya xwe ya ji bo hevdîtina careke din bi Serok Barzanî nîşan da û pîrozbahiya cejna Newrozê li Serok Barzanî û tevahiya gelê Kurdistanê kir. Serok Barzanî spasiya pîrozbahiyên Balyozê Îtalyayê yên bi boneya cejna Newrozê kir û ragihand, Newroz ji bo gelê Kurd bi vêxistina agirê azadî û aştiyê, sembola serkeftina li dijî tarîtiyê ye. Di civînê de pêşhatên dawî yên proseya siyasî û hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê hatin gotûbêjkirin. Derbarê daxuyaniya Polîtburoya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) ya ji bo beşdarnebûna di hilbijartinan de, Serok Barzanî got, PDK hertim hewla dîtina çareseriyan bûye, ji bo peydakirina aramiya welat û bihêzkirina demokrasiyê li gor xalên destûra 2005an ya Iraqê.

Serok Barzanî tekezî li ser parastina qewareya destûrî ya Herêma Kurdistanê û hemû mafên rewa yên gelê Kurdistanê kir, ji ber ku ev qeware di destûrê de hatiye çespandin û di encama xebateke dûr û dirêj de hatiye bidestxistin. Balyozê Îtaliyayê li Iraqê têgihîştina xwe ya temam ji rewşê re diyar kir û her du alî tekezî li ser dîtina çareseriyekê li ser bingeha demokrasî û sîstema federalî kirin.

Serokwezîrê Iraqê bi peyamekî Newroz li gelê Kurdistanê pîroz kir

Serokwezîrê Iraqê Mihemed Şiya Sûdanî cejna Newrozê li gelê Kurdistanê pîroz kir û got: "Ti alternatîfek şûna xebata hevpar nagire."

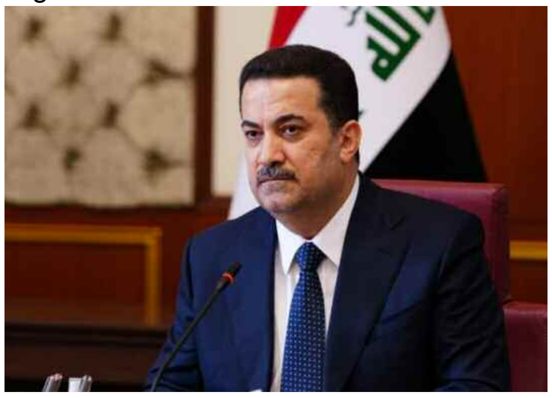

Serokwezîrê Iraqê Mihemed Şiya Sûdanî peyameke pîrozbahiyê bi boneya cejna Newrozê belav kir û tê de got: "Germtirîn pîrozbahiyên xwe pêşkêşî gelê Kurd li Herêma Kurdistanê û hemû gelên Iraqê dikim, bi hêviya ku ev cejna mezin pêşerojeke geş bi xwe re bîne."

Sûdanî got: "Careke din Newroz li welatê me hat û welatîyên me li ser xebat, avadankirin û avêtina gavan berdewam in, ji bo bidestxistina daxwaz û armancên hevpar ên Iraqiyan."

Serokwezîrê Iraqê got: "Ev bone, hêza cihêrengiya gelê me û pêwendiya wan û rijdbûna hemû hewlan ji bo pêşkêşkirina xizmet û parastina mafan piştrast dike."

Herwiha Sûdanî tekez kir, "ti alternatîveke ji xebata hevpar, bilindkirina nirxên hevpariyê, yekçarenivîsî û paşeroja ku em bi hev re dîzayn dikin, li hemû deverên Iraqê nîne."

Sûdanî ji bo ziyandîtiyên lehiya Dihokê biryara alîkariyê da

Fermandariya Operasyonên Hevbêş a Îraqê ragihand li ser fermana Sûdanî ew ji bo alikariya ziyandîtiyên lehiya Duhokê bi alîyên peywendîdar ê Herêma Kurdistanê re di pêwendiyê de ne.

Duh êvarê Cîgirê Fermandariya Operasyonên Hevbeş a Îraqê Qeys Mehmedawî li ser lehiya Dihokê daxuyaniyek belav kir. Qeys Mehmedawî ragihand ku li ser fermana Serokwezîrê Îraqê Mihemed Şiya Sûdanî ji bo alîkariya ziyandîtiyên lehiya parêzgeha Dihokê wan bi aliyên peywendîdar ê Herêma Kurdistanê re dest bi danûstendinê kiriye.

Qeys Mehmedawî diyar kir ku Sûdanê daxwaz ji Navenda Qeyran û Karesatan a ser bi Wezareta Karên Naxweyî ya Îraqê kiriye hemû alîkarî û piştgiriya pêwîst ji bo xelkê Herêma Kurdistanê pêşkeş bikin.

Herwiha Qeys Mehmedawî da zanîn ji bo karên pêwîst, wan bi parêzgariya Dihokê û hêzên ewlehiyê yên Herêma Kurdistanê re pêwendî kiriye ji bo pêşkêşkirina alîkariyan bi ser ziyandîtiyên lehiyê de.

Qeys Mehmedawî, amaje bi wê yekê jî kiriye hêzên ewlehiyê û tîmên taybet li Herêma Kurdistanê berdewam in ji bo pêşkêşkirina alîkariyê û hawarçûna ziyandîtiyên lehiyê.

19ê Adarê ji ber barîna barana zêde li parêzgaha Dihokê li çend taxên Dihokê lehî rabibû.

Ji ber rabûna lehiyê 3 kesan canê xwe ji dest da û 11 kes jî birîndar bûn û 737 kes jî bê mal man.

Herwiha 160 xanî rûxiyan û 50 otomobîlan jî zirar dît.

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 18

Курдский политик размышляет о наследии Мустафы Барзани в Наурузе

Известный курдский политик и бывший член парламента Турции Лейла Зана, выступая на

праздновании Науруза в турецком Диарбакре, выразила свою связь с курдской идентичностью через наследие легендарного курдского военачальника муллы Мустафы Барзани.

Зана подчеркнула универсальность празднования Науруза, поздравив все страны мира, празднующие Новый год. Она заявила, что понимание курдской борьбы за независимость глубоко связано с борьбой Барзани, а за признанием и уважением культурных традиций курдов за рубежом стоит преданность Барзани курдскому делу.

Навруз, самый древний национальный праздник, отмечаемый курдами во всем мире, имеет особое значение на их родной земле. Начиная с 21 марта, мероприятие включает в себя различные традиционные праздники и церемонии, символизирующие непреходящее курдское наследие и культурную силу.

ДПК призывает Багдад выплатить компенсации пострадавшим от наводнений в Курдистане

Фракция "Демократической партии Курдистана" (ДПК) в Багдаде призвала федеральное правительство Ирака предоставить

компенсации за недавний ущерб, нанесенный региону Курдистан, включая поджоги магазинов в Эрбиле и разрушительные наводнения в Дохуке и Захо. Шерван Дубардани, представитель ДПК в иракском парламенте, подчеркнул необходимость быстрых действий со стороны премьер-министра Ирака для облегчения тяжелого положения пострадавших. Он подчеркнул трагичность последствий недавних наводнений, которые привели к человеческим жертвам, ранениям и значительному повреждению транспортных средств и домов. "Мы призвали иракское правительство выделить компенсацию жертвам пожаров в магазинах в Эрбиле и наводнений в Дохуке и Захо из ежегодного чрезвычайного бюджета, который предназначен для всей страны, включая Курдистан", - заявил Дубардани.

Депутат также выразил разочарование по поводу дискриминации и неравного отношения к Курдистану и другим частям Ирака, особенно в отношении выплаты заработной платы. "Мы надеемся, что Совет министров Ирака, наделенный полномочиями по выделению средств, соберется в течение следующих двух дней и обеспечит справедливую компенсацию жертвам", - добавил он.

В конце февраля на рынке "Ланга" в Эрбиле вспыхнул мощный пожар, уничтоживший 166 магазинов. После проливных дождей на прошлой неделе в регионе также серьезные последствия, включая человеческие жертвы и значительный материальный ущерб. Три человека утонули в разных районах города Дохук. Многие дома затоплены, а дороги разрушены.

Премьер-министр: Курдистан не откажется от своих конституционных прав

19 марта премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани принял Тобиаса Линднера, государственного министра Федерального министерства иностранных дел Германии.

На встрече, посвященной политическому процессу в регионе, стороны подчеркнули первостепенную важность поддержания федеральной системы Ирака и защиты конституционных прав Курдистана.

Как заявил курдский лидер, несмотря на растущее давление на политическом, военном и экономическом фронтах, народ Курдистана последовательно защищает свои конституционные права и льготы.

Обсуждая предстоящие парламентские выборы в Курдистане, стороны подчеркнули необходимость справедливого избирательного закона, обеспечивающего представительство для всех слоев общества.

Иракские группировки заявили об атаке на электростанцию в Тель-Авиве

Иракские вооруженные группировки объявили о предпринятой с помощью беспилотника атаке на электростанцию в Тель-Авиве, говорится в заявлении в их Telegram-канале.

"Бойцы Исламского сопротивления в Ираке на рассвете в четверг, 21 марта 2024 года, нанесли удар с помощью беспилотника по электростанции в Тель-Авиве", - говорится в сообщении.

Иракские группировки подчеркнули, что "продолжат уничтожать опорные пункты противника во время операций по сопротивлению оккупации и поддержке нашего народа в секторе Газа в ответ на сионистскую резню беззащитного палестинского гражданского населения".

Израиль 7 октября 2023 года подвергся беспрецедентной по масштабу ракетной атаке из сектора Газа в рамках объявленной военным крылом палестинского движения ХАМАС операции "Потоп Аль-Аксы". После этого бойцы организации проникли в приграничные районы на юге Израиля, где открывали огонь как по военным, так и по гражданским, а также взяли более 200 заложников. В Израиле, по последним данным властей, погибли около 1,2 тысячи человек, это число включает гражданских лиц, солдат, иностранных граждан и рабочих, также сообщалось, что пострадали более 5 тысяч.

В ответ армия обороны Израиля начала операцию "Железные мечи" против ХАМАС в секторе Газа. За несколько дней израильские военные взяли под контроль все населенные пункты у границы с Газой и начали наносить авиационные удары по объектам, в том числе гражданским, на территории сектора. Также Израиль объявил о полной блокаде сектора Газа: остановлена поставка воды, продуктов питания, электричества, медикаментов, топлива. В конце октября началась наземная фаза израильской операции в анклаве.

Число погибших при израильских ударах по сектору Газа превысило 31,9 тысячи, пострадали более 74 тысяч человек, сообщало министерство здравоохранения Газы.

ХАМАС утверждало, что в секторе Газа находятся порядка 200-250 заложников. К этому моменту, по израильским официальным данным, были освобождены 112 заложников, более 30 считаются погибшими и порядка 100 до сих пор удерживаются в палестинском анклаве.

МИД России призвал стороны прекратить боевые действия. Согласно позиции президента России Владимира Путина, урегулирование ближневосточного кризиса возможно исключительно на основе утвержденной Советом Безопасности ООН "двугосударственной" формулы, которая предусматривает создание независимого палестинского государства в границах 1967 года со столицей в Восточном Иерусалиме.

Палестино-израильский конфликт, связанный с территориальными интересами сторон, много десятилетий является источником напряженности и боестолкновений в регионе. Решением ООН при активной роли СССР в 1947 году было определено создание двух государств - Израиля и Палестины, но создано было только израильское.

571:1.QXD 26.03.2024 19:01 Page 19

Ко дню рождения Мустафы Барзани

(в нашем предыдущем выпуске)

С весны 1961 г. Курдистан находился в ситуации едва ли не открытого восстания. Барзани приходилось скорее сдерживать, чем разогревать повстанческий энтузиазм патриотов. Между тем, Касем сосредотачивал на севере значительные военные силы. 11 сентября была произведена первая бомбардировка Курдистана, и вслед за тем иракская армия вторглась в горные районы. Разрозненное сопротивление курдов, казалось, было быстро подавлено. Последним его оплотом оставался район Барзана, подвергавшийся массированным бомбардировкам. Сын Мустафы Барзани, Масуд, вспоминает, как в одной из деревень на глазах Барзани бомба разорвала троих детей. Барзани был потрясен. Тогда к нему подошла мать убитых детей и сказала: "Я знаю, что ты очень расстроился, увидев погибших детей. Но это неизбежно. Это – цена свободы. Это – наш долг. Мы, женщины, готовы пожертвовать плод одного года, чтобы вернуть мир Курдистану и добыть свободу, и чтобы среди нас не было предателей. Иди вперед, во имя Бога и ради Курдистана, и не обращай внимания на нас, мучеников".

20 октября Барзани собрал своих людей и обратился к ним с речью: "Братья мои! Я сам не знаю, что готовит нам будущее. Однако я буду продолжать борьбу изо всех сил и не уйду из Курдистана до последней возможности. (...) Как видите, я выбрал смерть. Тот, кто также готов выбрать смерть – пусть остается со мной. Я пойду по этому пути, не имея при себе ничего, кроме оружия, которое я ношу, и небольшого количества денег, которые я имею. Те, кто может бороться со страхом, голодом и холодом – пусть остаются со мной. Те, кто не ждет от меня ничего, потому что я такой же, как и вы, и также не имею ни оружия, ни денег – также пусть останутся. Но те, которые не могут переносить все это, пусть идут своим путем, и Аллах да хранит их. Еще я хочу добавить, что мы – курдская мусульманская нация, нация угнетенная, и мы должны защищать свои права и свою честь; для нас будет честью и гордостью, если мы отдадим свои души ради свободы своего народа".

Барзани с небольшой кучкой своих людей оставил Барзан, и исчез в неизвестном направлении: говорили, что он то ли бежал в Сирию, то ли убит. Казалось, правительство одержало полную победу.

На самом деле, именно с этого момента началась настоящая война. Барзани прошелся рейдом по землям окрестных племен, и его небольшой отряд немедленно вырос. 12 декабря из засады в ущелье Гали-Завет Барзани совершенно разгромил 3 иракских батальона, убив 600 человек и взяв в плен 500. Эта победа сделала его хозяином довольно крупной территории вдоль турецкой границы. С наступлением весны он предпринял крупный поход по горным районам Курдистана, блокировал под Равандузом силы иракцев и к концу лета полностью овладел горной частью Иракского Курдистана, создав фактически

независимое государство – Свободный Курдистан, равное по территории Ливану и с населением около 1 млн. 200 тысяч человек. Мало-помалу, это государство обзавелось своими органами управления: законодательным (Совет Революционного Командования Курдистана – нечто вроде парламента) и исполнительным (Исполнительный Совет СРКК и 8 ведомств), своим сводом законов и своей постоянной армией, члены которой носили название "пешмарга" - "глядящие в лицо смерти".

Пешмарга, число которых доходило до 20 тысяч, из партизанских отрядов постепенно превратились в настоящую армию, организованную по регулярному образцу и руководимую в том числе профессиональными военными, перебежавшими к Барзани из иракской армии.

Следует отметить, что, будучи трезвым политиком, Барзани никогда не выдвигал лозунга независимости, тем более создания "Большого Курдистана" - он ясно осознавал его неосуществимость. Официальный лозунг восставших звучал следующим образом: "Демократия Ираку, автономия Курдистану". После почти 10-летней борьбы наступил момент, когда этот лозунг, казалось, был близок к осуществлению. Партия Баас, пришедшая к власти в 1968 году, но еще слишком слабая, чтобы победить Барзани или просто вести успешную борьбу против него, пошла на мирные переговоры, согласившись с требованием автономии. Это требование было официально зафиксировано в договоре, подписанном Барзани и Саддамом Хусейном в деревне Навпардан 11 марта 1970 года.

Нечего и говорить, что обе стороны, трогательно братавшиеся на митингах и официальных пресс-конференциях, глубоко не доверяли друг другу. Барзани не пускал представителей власти, не говоря уже о солдатах и полицейских, в контролируемые им районы; баасисты же начали кампанию депортаций курдов с равнинных территорий. Спецслужбы Саддама организовывали покушения на Барзани, впрочем, приводившие к конфузу. Так, в сентябре 1971 года Барзани посетила делегация духовных авторитетов; в Багдаде шейхов попросили записать разговор и вручили им магнитофоны. Когда один из шейхов включил магнитофон – прогремел взрыв. Охрана Барзани тотчас перестреляла остальных шейхов и обезвредила их машину, как оказалось, буквально напичканную взрывчаткой; сам Барзани отделался легкой царапиной. В другой раз к Барзани подослали "журналиста" с бомбой; к несчастью для Саддама, "журналист" оказался двойным агентом и работал на разведку Барзани. Однажды спецслужба Барзани, которой руководил его сын Масуд, решила отыграться: у нее возникла возможность заложить бомбу в дом Хафраллы Тальфаха, дяди Саддама и одного из самых ненавистных деятелей в стране.

Гарантия, по уверениям Масуда Барзани, была стопроцентная. О дальнейшем разговоре с Барзани его сын повествует так:

"Когда я ему это сказал – он нахмурился и сказал: "А есть гарантия, что не пострадают женщины и дети?" Я ответил: "конечно, нет". Он сказал: "тогда какая разница между вами и Каззаром (главой спецслужбы Баас)?" Затем посмотрел на меня и сказал: "Слушай меня внимательно. Я предупреждаю вас, чтобы вы не убивали невинных людей, женщин и детей. Это – дела, достойные трусов. Впредь, если меня не будет, чтобы запретить лично - я категорически запрещаю тебе так поступать, когда бы и при каких бы условиях это ни было". И добавил: "Если вы такие отважные – уничтожайте преступников, которые организуют против нас эти заговоры, а не женщин и детей".

11 марта 1974 года, Багдад издал наконец закон о курдской автономии. Курды восприняли его

как издевательство. Мало того, что автономия носила чисто бутафорский характер и была целиком подконтрольна Багдаду – ее территория занимала только половину этнографического Курдистана, из нее был исключен Киркук и другие нефтеносные районы. Возмущение было всеобщим, и немедленно вспыхнуло новое, последнее при жизни Барзани восстание. На этот раз, СССР был на стороне иракского правительства. Зато Барзани поддерживали иранский шах, США и Израиль. Число боевых сил Барзани (пешмарга и территориальная милиция) достигло 100 тысяч человек; но и численность и оснащенность иракской армии также выросла в разы. В результате, военные действия велись в течение года в неслыханных ранее масштабах; это была уже не партизанская, а настоящая регулярная война. Ирак потерял убитыми 60 тысяч человек, истратил 4 миллиарда долларов, но, тем не менее, не смог не только разгромить курдов, но и вообще сколько-нибудь глубоко продвинуться на территорию Свободного Курдистана. Впоследствии Саддам признавал, что к весне 1975 года у него оставалось только три авиационных бомбы. Власть баасистов шаталась, и Барзани был уверен в ее скором падении. "Мы никогда не будем вести переговоры с нынешним правительством в Багдаде. Оно должно пасть, и теперь это лишь вопрос времени" – говорил он в интервью газете "Фигаро".

Однако, к несчастью для Барзани, его союзники вовсе не были заинтересованы в победе курдов. Иран обладал собственным курдским меньшинством, а кроме того успех курдов мог дестабилизировать Турцию - ключевого союзника США в регионе. В результате, когда Саддам пообещал шаху урегулировать в пользу Ирана все пограничные споры – тот поспешил "слить" курдов. 5 марта 1975 г. в г. Алжире был подписан договор, превращавший шаха в союзника Ирака. Это было смертным приговором курдскому движению: при враждебности Ирана, у курдов не было никаких шансов продолжать борьбу, и главное – защитить мирное население от геноцида. Между тем, шах пообещал Барзани принять курдов в качестве беженцев.

В результате, казалось, в самый разгар успешной войны, командиры курдских частей получили из ставки Барзани неожиданную радиограмму – уничтожать тяжелое вооружение и уходить в Иран. Это было буквально, как гром среди ясного неба. 22 марта Барзани пересек иранскую границу, навсегда оставив родные места. Десятки тысяч беженцев шли вслед за ним. Все было кончено.

Крушение дела всей жизни сразу же подорвало здоровье Барзани: той же весной у него начались боли в желудке. Боли усиливались, и, в конце концов, его уговорили выехать в США для обследования. Диагноз был убийственен – рак. Барзани принял диагноз со свойственным ему фатализмом, и даже пытался ободрять унывающих спутников и сыновей.

Конец 1978 года принесл ему новые надежды – в Иране произошла революция. Революция ломала сложившееся статус-кво, убийственное для курдов, и, казалось, открывала перед ними новые перспективы. Барзани, уже умирающий, засобирался в Тегеран. Но ему не суждено было покинуть США: 1 марта 1979 года он умер в Нью-Йорке. В Иран он прибыл уже мертвым; и тысячи курдов со всех концов Курдистана собрались в местечке Шино, где было предано земле тело их национального лидера.

В Шино Барзани покоился 14 лет – самые мрачные годы курдской истории, когда режим Саддама Хусейна уничтожал курдов сотнями тысяч (всего, по подсчетам правозащитников, Саддамом было уничтожено не менее 182 тысячи курдов). Однако в 1991 году, благодаря поддержке стран НАТО, иракские войска были изгнаны из трех курдских провинций Ирака, и вновь возник Свободный Курдистан. Руководящую роль в нем играл сын Барзани - Масуд, возглавивший после его смерти Демократическую партию Курдистана и ее пешмарга (потом он стал президентом автономного региона Курдистан). Семена, посеянные Барзани, дали свои всходы. И 6 октября 1993, Молла Мустафа навеки успокоился в ставшем свободным, родном Барзане.

ДИПЛОМАТ

KÜRD DÎPLOMAT

№ 11 (571) 18 - 24 март 2024-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Барзани: ДПК добивается прозрачных выборов, а не бойкота

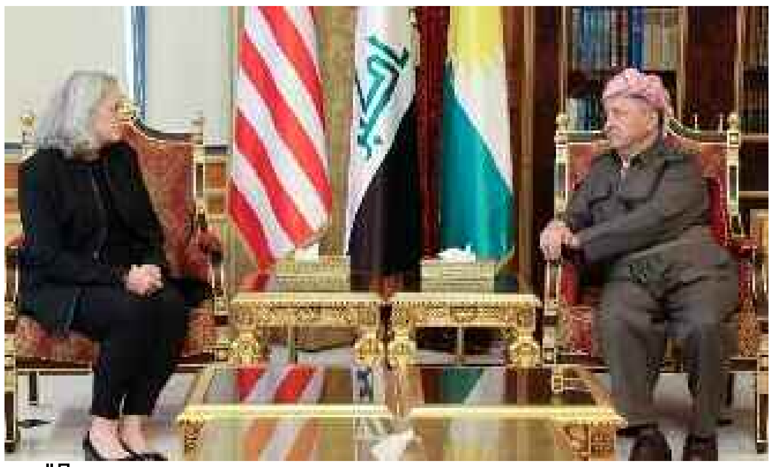

"Демократическая партия Курдистана" (ДПК) не стремится бойкотировать предстоящие парламентские выборы. Вместо этого она требует, чтобы процесс проводился прозрачно и чисто, заявил президент ДПК Масуд Барзани.

Барзани сделал эти замечания во время встречи с послом США в Ираке Алиной Л. Романовски. На встрече, прошедшей в Эрбиле, обсуждались последние политические события, включая недавнее заявление ДПК о парламентских выборах в Курдистане.

Курдский лидер подчеркнул, что ДПК не бойкотирует выборы, а стремится к чистому, прозрачному, безопасному и свободному от внешнего вмешательства процессу. Барзани также подчеркнул важность предварительной программы, гарантирующей, что избиратели не будут лишены права голоса, а демократический процесс не будет обесценен.

Посол США, поздравив Барзани и курдский народ с Наурузом, выразила обеспокоенность политической ситуацией в Ираке и Курдистане, призвав все стороны решить вопросы, связанные с предстоящими выборами.

Со своей стороны, Барзани подчеркнул приверженность ДПК конституционной легитимности и демократическому процессу. Он также выразил обеспокоенность по поводу потенциальных угроз принципам сосуществования и участия общества в политической жизни.

Говоря об отношениях между Эрбилем и Багдадом, Барзани упомянул всеобъемлющее соглашение, направленное на достижение стабильности и процветания. Однако он отметил, что важные пункты соглашения не были реализованы, подчеркнув необходимость постоянных консультаций и координации для решения проблем и устранения проблем.

18 марта ДПК заявила, что не будет принимать участие в выборах, "проводимых навязанной системой, противоречащей воле народа". Это решение было принято из-за того, что в конце февраля Верховный федеральный суд Ирака постановил, что распределение мест по квотам для этнических и религиозных компонентов в парламенте Курдистана является "неконституционным". Также о своем решении бойкотировать предстоящие парламентские выборы в Курдистане в знак протеста против решения Верховного суда Ирака объявили представители туркменских, халдейских, ассирийских и армянских партий и объединений.

Премьер-министр Барзани призывает к глобальному преследованию преступников ИГ

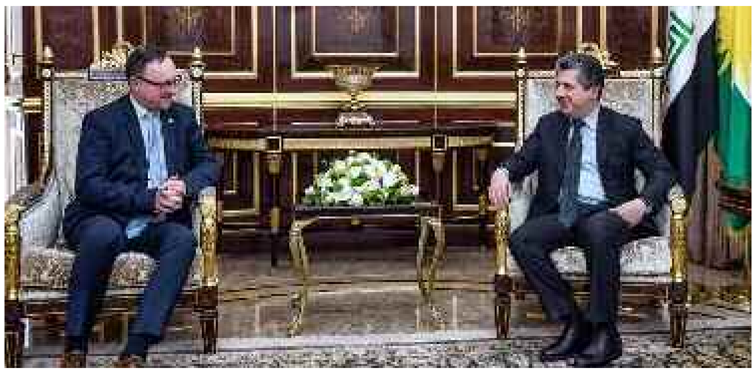

Премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани подчеркнул важность продолжающихся международных усилий по привлечению к ответственности преступников "Исламского государства" (ИГ). Премьер-министр сделал это заявление во время встречи с Кристианом Ритчером, специальным советником Генерального секретаря ООН и главой следственной группы ООН по привлечению к ответственности за преступления, совершенные ИГ (ЮНИТАД). Как сообщается в заявлении "Регионального правительства Курдистана" (КРГ), в ходе встречи стороны "обсудили защиту прав жертв, обеспечение им возмещения ущерба и продолжение международной поддержки преследования членов ИГ. Стороны согласились в том, что террористы ИГ должны быть привлечены к ответственности за свои преступления, включая геноцид, военные преступления и преступления против человечности".

Специальный советник Ритчер выразил благодарность КРГ за партнерство с ЮНИТАД в сборе, хранении и оцифровке доказательств зверств ИГ, а также в возбуждении судебных исков против преступников. Премьер-министр Барзани подтвердил приверженность Курдистана совместной работе с мировым сообществом для обеспечения справедливости для жертв ИГ. Он также выразил свою абсолютную поддержку продолжению усилий и сотрудничества с международным сообществом по привлечению преступников ИГ к ответственности. Летом 2014 года "Исламское государство" взяло под свой контроль почти треть Ирака. В конце 2017 года Багдад объявил о своей "окончательной победе" над террористической группировкой. Несмотря на это, "спящие" ячейки ИГ остаются в Ираке, особенно на спорных территориях, продолжая атаки на мирное население и вооруженные силы.

Президент Ирака направил Путину соболезнования в связи с терактом в "Крокусе"

Президент Ирака Абдель Латиф Рашид осудил теракт в подмосковном "Крокус Сити Холле" и направил соболезнования в связи с произошедшей трагедией президенту России Владимиру Путину. Об этом 24 марта сообщает МИД РФ. В своей телеграмме иракский лидер назвал атаку террористов "трусливым преступлением", из-за которого погибли ни в чем не повинные люди.

"С прискорбием узнали о террористическом акте в концертном зале в Москве, приведшем к гибели ни в чем не повинных мирных жителей. Мы осуждаем это трусливое преступление. Ирак солидарен с правительством и народом России в борьбе с подобными гнусными деяниями", — приведены слова Латифа Рашида в Telegram-канале ведомства. Политик добавил, что в Ираке молятся о милости и прощении для всех жертв преступления, а также о скорейшем выздоровлении пострадавших. Ранее в этот день президент Таджикистана Эмомали Рахмон провел телефонный разговор с Путиным и осудил произошедший теракт в Подмосковье. В разговоре с президентом РФ Рахмон подчеркнул, что террористы "не имеют национальности, родины и религии".

Стрельба в "Крокус Сити Холле" произошла 22 марта. В концертном зале должно было пройти выступление группы "Пикник". Генпрокуратура РФ сообщила, что в здание ворвались неизвестные в камуфляже и устроили стрельбу. Также террористы, по словам очевидцев, подожгли концертный зал, в здании разгорелся пожар площадью почти 13 тыс. кв. м, на следующий день открытое горение было ликвидировано.

Возбуждено уголовное дело по ст. 205 УК РФ ("Террористический акт"). По последним данным Следственного комитета России, число жертв возросло до 133 человек. По последним данным минздрава Подмосковья, количество пострадавших достигло 154.

23 марта глава ФСБ РФ Александр Бортников доложил Путину о задержании 11 человек, включая четырех террористов, непосредственно участвовавших в теракте в подмосковном "Крокус Сити Холле". Согласно сообщению СК, последние были задержаны в Брянской области недалеко от границы с Украиной. Глава государства в ходе обращения к россиянам в связи с трагедией объявил 24 марта днем общенационального траура.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN
XÛDAN ÎMTÎYAZ Û SERNIVÎSAR:
TAHÎR SÎLÊMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:
Tariyel Cəlil
Xüsusi müxbir:
Nofəl Ədalət
Региональный корреспондент:
Усуб Тейфур
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17
Navnîşan: Bakû Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17
Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NFŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500